

Plano rengimo organizatorius:
UAB Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centras

PANEVĖŽIO REGIONO ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR TVARKYMO 2021–2027 M. PLANO PROJEKTO

Strateginio pasekmių aplinkai vertinimo ataskaita

Dokumento rengėjas:
EKO KONSULTACIJOS

2023 m., Vilnius

Plano pavadinimas: **Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projektas**

Dokumentas: **Strateginio pasekmių aplinkai vertinimo ataskaita**

Plano rengimo organizatorius: **UAB Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centras**

Adresas: Beržų g. 3, Panevėžys 36237

Telefonas: (8 45) 43 2199

El. paštas: info@pratc.lt

Atsakingas asmuo: Finansų ir apskaitos padalinio vadovė Roma Sinkevičienė

El. paštas: roma.sinkeviciene@pratc.lt

Dokumento rengėjas (SPAV konsultantas): **UAB „Ekokonsultacijos“**

Įmonės kodas: 300081400

Adresas: J. Kubiliaus g. 6-5, Vilnius 08234

Tel./Faks.: (8 5) 274 54 91

Projekto vadovė Inga Muliuolė, aplinkos apsaugos specialistė Jolanta Graudinytė

El. paštas: inga@ekokonsultacijos.lt, jolanta@ekokonsultacijos.lt

Dokumento data: 2023-02-23

Turinys

1 ĮVADAS.....	5
2 PLANO TURINYS, PAGRINDINIAI TIKSLAI IR SĄSAJA SU KITAIŠ PLANAIŠ IR PROGRAMOMIŠ	8
2.1 PAGRINDINIAI PLANO TIKSLAI IR UŽDAVINIAI	8
2.2 PLANO TURINYS.....	10
2.3 PLANE NUMATOMOS PRIEMONĖŠ IR NAUJA INFRASTRUKTŪRA	13
2.4 PLANO SĄSAJA SU KITAIŠ PLANAIŠ IR PROGRAMOMIŠ	16
3 ESAMA APLINKOS BŪKLĖ IR JOS POKYČIAI, JEIGU PLANAS NEBUS ĮGYVENDINTAS	21
3.1 APLINKOS ORAS IR KLIMATO VEIKSNIAI	30
3.2 PAVIRŠINIO IR POŽEMINIO VANDENS TARŠA	31
3.3 DIRVOŽEMIS	34
3.4 NEATSINAUJINANTYS IR ATSINAUJINANTYS GAMTOS IŠTEKLIAI	34
3.5 BIOLOGINĖ ĮVAIROVĖ IR SAUGOMOS TERITORIJOS	36
3.6 KULTŪROS PAVELDAS	42
3.7 KRAŠTOVAIZDIS.....	47
3.8 MATERIALINIAI ANTROPOGENINIAI IŠTEKLIAI	47
3.9 VISUOMENĖŠ SVEIKATA	48
4 TERITORIJŲ, KURIOS GALI BŪTI REIKŠMINGAI PAVEIKTOS, APLINKOS CHARAKTERISTIKOS.....	51
4.1 PLANUOJAMI PASTATYTI KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO ĮRENGINIAI	52
5 SU PLANU SUSIJUSIOS APLINKOS APSAUGOS PROBLEMOS.....	57
6 SU PLANU SUSIJĘ TARPTAUTINIŲ, EUROPOS SĄJUNGOS ARBA NACIONALINIŲ LYGMENIŲ NUSTATYTI APLINKOS APSAUGOS TIKSLAI	59
7 PLANO STRATEGINIS PASEKMIŲ APLINKAI VERTINIMAS PAGAL POVEIKIO OBJEKTUS IR PASEKMIŲ RŪŠĮ .	60
7.1 APLINKOS ORAS IR KLIMATO VEIKSNIAI	61
7.2 PAVIRŠINIS IR POŽEMINIS VANDUO.....	75
7.3 DIRVOŽEMIS	76
7.4 NEATSINAUJINANTYS IR ATSINAUJINANTYS GAMTOS IŠTEKLIAI	76
7.5 BIOLOGINĖ ĮVAIROVĖ IR SAUGOMOS TERITORIJOS	77
7.6 KRAŠTOVAIZDIS.....	80
7.7 KULTŪROS PAVELDAS	81

7.8	MATERIALINIAI ANTROPOGENINIAI IŠTEKLIAI	85
7.9	VISUOMENĖS SVEIKATA	86
7.10	PASEKMIŲ APLINKOS OBJEKTAMS TARPUSAVIO SAŲVEIKA	88
8	PRIEMONĖS PLANO ĮGYVENDINIMO REIKŠMINGOMS NEIGIAMOMS PASEKMĖMS APLINKAI IŠVENGTI, SUMAŽINTI AR KOMPENSUOTI	88
9	PLANO ALTERNATYVŲ APRAŠYMAS IR JŲ VERTINIMAS	89
9.1	PLANE NUMATOMOS PRIEMONĖS IR NAUJA INFRASTRUKTŪRA	89
9.2	NAGRINĖTOS KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO ALTERNATYVOS	89
9.3	KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO ALTERNATYVŲ ĮVERTINIMO METODIKA	93
10	SUNKUMAI, SU KURIAIS SUSIDURTA ATLIEKANT SPAV	97
11	PLANO ĮGYVENDINIMO PASEKMIŲ STEBĖSENOS (MONITORINGO) PRIEMONĖS	97
12	ATASKAITOJE PATEIKTOS INFORMACIJOS NETECHNINĖ SANTRAUKA.....	99
13	VISUOMENĖS DALYVAVIMAS	104
14	PRIEDAI.....	105

NAUDOJAMOS SANTRUMPOS:

AAA	Aplinkos apsaugos agentūra
DGASA	Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė
ES	Europos Sąjunga
Panevėžio RATC	UAB Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centras
MA	Mechaninis apdorojimas
MBA	Mechaninis biologinis apdorojimas
SPAV	Strateginis pasekmių aplinkai vertinimas
VATP	Valstybinis atliekų tvarkymo 2014–2020 m. planas
VAPTP	Valstybinis atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų planas
ŽAKA	Žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelė
ŽASA	Žaliųjų atliekų surinkimo aikštelė

1 ĮVADAS

Strateginio pasekmių aplinkai vertinimo (SPAV) reglamentavimas

Kaip apibrėžta *Aplinkos apsaugos įstatyme*, **strateginis pasekmių aplinkai vertinimas (SPAV)** – tai „tam tikrų planų ir programų įgyvendinimo galimų pasekmių aplinkai nustatymo, apibūdinimo ir vertinimo procesas, kurio metu rengiami strateginio pasekmių aplinkai vertinimo dokumentai, teikiamos konsultacijos, atsižvelgiama į vertinimo bei konsultacijų rezultatus prieš priimant ir (arba) tvirtinant planą ar programą, teikiama informacija, susijusi su sprendimu dėl plano ar programos priėmimo ir (arba) tvirtinimo“.

SPAV atliekamas pagal 2001 m. birželio 27 d. *Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2001/42/EB dėl tam tikrų planų ir programų pasekmių aplinkai vertinimo* ir šių Lietuvos teisės aktų reikalavimus:

- *Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašą*, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. gruodžio 23 d. nutarimu Nr. 1467 „Dėl Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – SPAV tvarkos aprašas);
- *Visuomenės dalyvavimo planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procedūrose ir vertinimo subjektų, Europos Sąjungos valstybių narių ir kitų užsienio valstybių informavimo tvarkos aprašą*, patvirtintą Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. rugpjūčio 27 d. įsakymu Nr. D 1-455 (Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015 m. kovo 9 d. įsakymo Nr. D1-208 redakcija).

Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projektas

Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projektas pradėtas rengti 2022 m. birželio mėn. vadovaujantis Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo VI skirsnio 27 straipsniu.

Regioninių ir savivaldybių atliekų prevencijos ir tvarkymo planų sudėties ir turinio, rengimo ir skelbimo reikalavimai nustatyti Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. gruodžio 16 d. įsakymu Nr. D1-1004 patvirtintuose „Regioninių ir savivaldybių atliekų prevencijos ir tvarkymo planų sudėties ir turinio, rengimo ir skelbimo reikalavimuose“ (Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2022 m. rugpjūčio 19 d. įsakymo Nr. D1-274 redakcija).

Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projektas atnauja *Panevėžio regiono plėtros tarybos 2014 m. rugsėjo 9 d. sprendimu Nr. 51/4S-26 patvirtintą Panevėžio regiono atliekų tvarkymo planą 2014–2020 m.*, numatant priemones, užtikrinančias *2021–2030 metų nacionalinio pažangos plane* bei *Valstybiniame atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plane (VAPTP)* nustatytą užduočių įgyvendinimą.

SPAV procedūrų taikymas

Remiantis SPAV tvarkos aprašo 6.1 punkto reikalavimu, SPAV „privaloma atlikti, kai planai ir programos skirti <...> atliekų tvarkymui <...> ir lemia ūkinės veiklos projektų, įrašytų į Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo 1 ar 2 priedėlius, plėtros pagrindus“.

Reikalavimas rengiamiems regioniniams atliekų tvarkymo planams atlikti SPAV nustatytas ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. gruodžio 16 d. įsakymu Nr. D1-1004 patvirtintuose *Regioninių ir savivaldybių atliekų prevencijos ir tvarkymo planų sudėties ir turinio, rengimo ir skelbimo reikalavimuose* (Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2022 m. rugpjūčio 19 d. įsakymo Nr. D1-274 redakcija).

Panevėžio regiono atliekų tvarkymo 2014–2020 m. planui buvo atliktos SPAV procedūros, t. y. ankstesniam planui buvo atliktas pilnas SPAV procesas (apimties nustatymas bei SPAV ataskaita).

**SPAV
procesu
dalyviai**

Regioninius atliekų prevencijos ir tvarkymo planus rengia ir tvirtina regionų plėtros tarybos. *Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projekto rengimo organizatorius* yra Panevėžio RATC Panevėžio regiono plėtros tarybos pavedimu.

Pagal su Panevėžio RATC pasirašytą sutartį, *Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. projekto* rengimo SPAV **konsultantas** yra UAB „*Ekokonsultacijos*“.

SPAV procese **subjektų** teisėmis dalyvauja:

- Panevėžio miesto savivaldybės administracija;
- Panevėžio rajono savivaldybės administracija;
- Biržų rajono savivaldybės administracija;
- Kupiškio rajono savivaldybės administracija;
- Pasvalio rajono savivaldybės administracija;
- Rokiškio rajono savivaldybės administracija;
- Aplinkos apsaugos agentūra (LR aplinkos ministerija);
- Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos Panevėžio departamentas;
- Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Panevėžio-Utenos teritorinis skyrius;
- Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos.

**SPAV
apimties
nustatymo
dokumentas**

Strateginio pasekmių aplinkai vertinimo apimtis buvo nustatyta, atsižvelgiant į strateginio pasekmių aplinkai vertinimo subjektų nuomonę dėl vertinamų pasekmių, aplinkos komponentų bei vertinimo metodų. *Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projekto* SPAV apimties nustatymo dokumento derinimo su subjektais išvados pateiktos 2 priede.

**SPAV
ataskaitos
sudėtis**

Vadovaujantis *Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo* reikalavimais, SPAV ataskaitoje pateikta ši informacija:

- Plano turinys, pagrindiniai tikslai ir sąsaja su kitais planais ir programomis (2 skyrius);
- Esama aplinkos būklė ir jos pokyčiai, jeigu planas nebus įgyvendintas (3

- skyrius);
- Teritorijų, kurios gali būti reikšmingai paveiktos, aplinkos charakteristikos (4 skyrius);
 - Su planu susijusios aplinkos apsaugos problemos (5 skyrius);
 - Su planu susiję tarptautiniu, Europos Sąjungos arba nacionaliniu lygmeniu nustatyti aplinkos apsaugos tikslai (6 skyrius);
 - Plano strateginis pasekmių aplinkai vertinimas pagal poveikio objektus ir pasekmių rūšį (7 skyrius; galimos reikšmingos tiesioginės, netiesioginės, kaupiamosios, sąveikaujančios (sinergetinės), trumpalaikės, vidutinės trukmės, ilgalaikės, nuolatinės, laikinos, teigiamos ir neigiamos pasekmės aplinkai, taip pat biologinei įvairovei, visuomenės sveikatai, gyvūnijai, augalijai, dirvožemiui, vandeniui, orui, klimatui, materialiajam turtui, kultūros paveldui (įskaitant architektūrinį ir archeologinį paveldą), saugomoms teritorijoms, gamtos paveldo objektams, Europos ekologinio tinklo „Natura2000“ teritorijoms, kraštovaizdžiui ir šių veiksnių tarpusavio sąveikai);
 - Priemonės plano įgyvendinimo reikšmingoms neigiamoms pasekmėms aplinkai išvengti, sumažinti ar kompensuoti (8 skyrius);
 - Nagrinėtų plano alternatyvų aprašymas, priežastys, dėl kurių pasirinktos svarstytos plano alternatyvos (9 skyrius);
 - Sunkumai, su kuriais susidurta atliekant SPAV (10 skyrius);
 - Plano įgyvendinimo pasekmių stebėsenos (monitoringo) priemonės (11 skyrius);
 - Ataskaitoje pateiktos informacijos netechninė santrauka (12 skyrius);
 - Informacija apie visuomenės dalyvavimą (13 skyrius).

Šios ataskaitos prieduose pateikta ši informacija:

- *Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projektas* (1 priedas);
- SPAV apimties nustatymo dokumento derinimo su subjektais dokumentai (2 priedas);
- Plano ryšys su kitais strateginiais dokumentais (3 priedas);
- Visuomenės informavimo ir konsultacijų su visuomene dokumentai (4 priedas).

2 PLANO TURINYS, PAGRINDINIAI TIKSLAI IR SAŠAJA SU KITAIS PLANAIS IR PROGRAMOMIS

Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projektas rengiamas pagal Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymą ir Regioninių ir savivaldybių atliekų prevencijos ir tvarkymo planų sudėties ir turinio, rengimo ir skelbimo reikalavimus.

2.1 PAGRINDINIAI PLANO TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo užduotys, tikslai ir uždaviniai iki 2027 m. nustatyti vadovaujantis *Valstybiniu atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų planu (VAPTP)*. Plėtojant Panevėžio regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, siekiama įgyvendinti nustatytus atliekų tvarkymo prioritetus:

1. prevenciją;
2. paruošimą naudoti pakartotinai, prieš tai atskyrus produktus ar jų sudedamąsias dalis, netinkamus naudoti pakartotinai, jų atnaujinimas, remontas, pakartotinis daiktų naudojimas;
3. perdirbimą ir antrinių žaliavų gamybą, prieš tai atskyrus netinkamas perdirbti atliekas;
4. kitoks naudojimą, t. y. tik nebeperdirbamų ir pakartotinai nepanaudojamų atliekų naudojimą energijai gauti, prieš tai atskyrus visas tinkamas perdirbti atliekas;
5. šalinimą, sąvartynuose šalinti galima tik tas atliekas, kurių negalima sutvarkyti kitais būdais, prieš tai atskyrus visas perdirbti ar kitaip naudoti tinkamas atliekas.

Laikantis nustatytųjų prioritetų, pirmiausia turi būti vengiama komunalinių atliekų susidarymo, o atliekos, kurių neįmanoma išvengti, turi būti paruošiamos naudoti pakartotinai, perdirbamos ar kitaip naudojamos (pvz., energijai gauti) tokiais būdais, kad kuo mažiau jų būtų šalinama sąvartynuose ir kituose atliekų šalinimo įrenginiuose.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo 27 str. 2 p, pagrindinis regioninių atliekų prevencijos ir tvarkymo planų tikslas – suderinti savivaldybių veiksmus organizuojant komunalinių atliekų tvarkymo sistemas ir steigiant kelioms savivaldybėms bendrus atliekų naudojimo ar šalinimo įrenginius. Panevėžio regionas apima Panevėžio miesto, Panevėžio rajono, Biržų rajono, Kupiškio rajono, Pasvalio rajono, Rokiškio rajono savivaldybių teritorijas.

Vadovaujantis atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetais ir siekiant įgyvendinti komunalinių atliekų tvarkymo užduotis, nustatomi šie **Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo tikslai ir uždaviniai iki 2027 metų:**

1 tikslas. Bendradarbiaujant su atliekų turėtojais, ugdyti jų sąmoningumą ir atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų supratimą (keisti požiūrį, sumažinti, naudoti pakartotinai ir perdirbti)

- 1.1. **uždavinys.** Padidinti visuomenės įsitraukimą įgyvendinant atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetus per partnerystes, didesnę komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų prieinamumą ir įvairias žiniasklaidos priemones

1.2. uždavinys. Stiprinti Panevėžio RATC ir savivaldybių darbuotojų administracinius gebėjimus žiedinės ekonomikos, atliekų prevencijos ir efektyvaus tvarkymo srityse

2 tikslas. Mažinti susidarantių komunalinių atliekų kiekį ir šiuokšlinimą

2.1. uždavinys. Padėti gyventojams keisti elgesį, siekiant sumažinti maisto švaistymą

2.2. uždavinys. Padėti gyventojams keisti elgesį, siekiant sumažinti susidarantių komunalinių atliekų kiekį ar jų pavojingumą

2.3. uždavinys. Plėtoti ir vystyti paruošimo naudoti pakartotinai veiklą

2.4. uždavinys. Užtikrinti šiuokšlinimo prevenciją, tvarkyti šiuokšles

3 tikslas. Didinti komunalinių atliekų rūšiuojamąjį surinkimą ir mažinti mišrių komunalinių (nerūšiuotų) atliekų kiekius

3.1. uždavinys. Skatinti atliekų turėtojus kompostuoti biologines atliekas namų ūkio sąlygomis

3.2. uždavinys. Plėsti biologinių atliekų (žaliųjų ir maisto atliekų) rūšiuojamojo surinkimo apimtį

3.3. uždavinys. Plėsti pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų atskiro surinkimo (pirminio rūšiavimo) apimtį

3.4. uždavinys. Plėtoti kitų paruošimui naudoti pakartotinai ir perdirbimui tinkamų atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūrą ir paslaugas

3.5. uždavinys. Vystyti buitėje susidarantių pavojingųjų atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūrą ir paslaugas

4 tikslas. Užtikrinti aplinkos apsaugos ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkantį komunalinių atliekų tvarkymą

4.1. uždavinys. Užtikrinti viešąją komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą

4.2 uždavinys. Plėtoti Panevėžio regiono komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą

4.3 uždavinys. Aplinkai ir visuomenės sveikatai saugiu būdu eksploatuoti regioninę komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą, optimizuoti jos darbą ir poveikį aplinkai

4.4 uždavinys. Panaudoti komunalinių atliekų medžiaginius bei energetinius išteklius

4.5 uždavinys. Vykdyti atliekų monitoringą ir poveikio klimato kaitai stebėseną

2.2 PLANO TURINYS

Vadovaujantis 2010 m. gruodžio 16 d. Aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-1004 patvirtintais *Regioninių ir savivaldybių atliekų prevencijos ir tvarkymo planų sudėties ir turinio, rengimo ir skelbimo reikalavimais*, regionų atliekų tvarkymo planai rengiami vadovaujantis Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo 27 straipsnio reikalavimais.

Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projekto turinys:

1. ĮVADAS:

- 1.1. plano parengimo tikslas, laikotarpis;
- 1.2. plano rengėjas, plano rengime dalyvavusios institucijos ir asmenys;
- 1.3. plano rengimą reglamentuojantys teisės aktai ar kiti planavimo dokumentai, kita svarbi informacija.

2. ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR TVARKYMO BŪKLĖS ANALIZĖ:

2.1. pateiktas komunalinių atliekų tvarkymo regiono ir (ar) savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizavimo aprašymas – nurodytos regioniniam atliekų tvarkymo centrui ir (ar) kitam komunalinių atliekų sistemos administratoriui pavestos savivaldybės ar kelių savivaldybių funkcijos, apimančios komunalinių ir kitų atliekų tvarkymo paslaugos teikimą ar organizavimą, savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklių ir (ar) kitų teisės aktų, reglamentuojančių komunalinių atliekų tvarkymą, patvirtinimo planai, komunalinių atliekų tvarkymo paslaugas teikiantys atliekų tvarkytojai, komunalinių atliekų tvarkymo sistemą papildančios surinkimo sistemos;

2.2. nurodyti bent trijų paskutinių kalendorinių metų regiono ir (ar) savivaldybės teritorijoje susidariusių komunalinių ir kitų atliekų, kurios, vadovaujantis Atliekų tvarkymo įstatymu, turi būti tvarkomos savivaldybių organizuojamose komunalinių atliekų tvarkymo sistemose (toliau – komunalinės ir kitos atliekos), kiekiai pagal susidarymo šaltinius (buityje ir kitos atliekos), rūšis, pobūdį ir komunalinių atliekų sudėties tyrimų rezultatus;

2.3. nurodyti duomenys apie regiono ir (ar) savivaldybės teritorijoje surinktų komunalinių ir kitų atliekų tvarkymą pagal atliekų tvarkymo būdus (atliekų paruošimą pakartotinai naudoti, apdorojimą, įskaitant antrinį rūšiavimą, perdirbimą, įskaitant kompostavimą, naudojimą energijai gauti, kitokią naudojimą, šalinimą);

2.4. pateikta informacija apie komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos prieinamumą registruotiems komunalinių atliekų turėtojams pagal:

2.4.1. aprūpinimą mišrių komunalinių atliekų surinkimo priemonėmis;

2.4.2. aprūpinimą biologinių atliekų surinkimo ir sutvarkymo vietoje priemonėmis (įskaitant komunalinių atliekų turėtojus, kurie kompostuoja biologines atliekas nuosavomis kompostavimo priemonėmis);

2.4.3. aprūpinimą popieriaus ir kartono, stiklo, plastiko, metalo, įskaitant pakuočių atliekas, tekstilės atliekų rūšiavimo jų susidarymo vietose priemonėmis;

2.4.4. galimybes atiduoti buitėje susidarančias statybines atliekas ir naudotų padangų atliekas;

2.4.5. galimybes atiduoti baldų, elektros, elektroninės įrangos, baterijų, akumuliatorių ir kitas komunalines atliekas;

2.4.6. galimybes atiduoti buityje susidarancias pavojingasias atliekas;

2.5. pateikta informacija apie:

2.5.1. esamus ir statomus savivaldybės ir regioninius komunalinių atliekų tvarkymo įrenginius;

2.5.2. regiono ir (ar) savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos finansavimą;

2.5.3. šiukšlių ir atliekų, kurių turėtojo nustatyti neįmanoma arba kuris neegzistuoja, sutvarkymo organizavimą ir finansavimą;

2.5.4. ankstesnio planavimo laikotarpio plane nustatytų užduočių įgyvendinimą, įgyvendintas priemones (jeigu priemonės neįgyvendintos, nurodyti priežastis);

2.6. pateikta SSGG (stiprybės, silpnybės, galimybės ir grėsmės) metodu apibendrinta atliekų prevencijos ir tvarkymo būklės analizė.

3. ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR TVARKYMO STRATEGIJA:

3.1. atliekų prevencijos ir tvarkymo tikslai ir uždaviniai, susiję su Nacionaliniame pažangos plane nurodytais strateginiais atliekų prevencijos ir tvarkymo tikslais, pažangos uždaviniais, Valstybiniame ir (ar) regioniniame atliekų prevencijos ir tvarkymo plane nustatytos užduotys plano vykdymo laikotarpiu;

3.2. planuojamų įgyvendinti organizacinių ir kitų (teisinių, investicinių, informavimo, analitinių) priemonių, užtikrinančių atliekų prevencijos ir tvarkymo tikslų, uždavinių ir užduočių įvykdymą (toliau – atliekų prevencijos ir tvarkymo priemonės), aprašymas ir pasirinkimo pagrindimas, įskaitant šias priemones:

3.2.1. į sąvartynus vežamų biologiškai skaidžių atliekų kiekiui mažinti;

3.2.2. užtikrinančias, kad sąvartynuose nebūtų šalinamos perdirbti ar kitaip panaudoti tinkamos atliekos;

3.2.3. kovos su visų rūšių šiukšlinimu, įskaitant jo prevencijos ir visų rūšių šiukšlių valymo priemones;

3.2.4. skirtas kovoti su maisto švaistymu ir skatinančias maisto, tekstilės ir kitų buityje susidarantių atliekų prevenciją;

3.2.5. skatinančias kompostuoti biologines atliekas jų susidarymo vietoje;

3.2.6. skirtas atliekų rūšiuojamojo surinkimo plėtrai;

3.2.7. skirtas atliekų paruošimo pakartotinai naudoti, naudojimo ir šalinimo infrastruktūros plėtrai.

3.3. komunalinių ir kitų atliekų susidarymo kiekio plano įgyvendinimo laikotarpiu vertinimas ir infrastruktūros, įskaitant veikiančių atliekų šalinimo ir naudojimo įrenginių uždarymo ir (ar) naujų poreikio vertinimas siekiant atliekų prevencijos ir tvarkymo tikslų, įgyvendinant uždavinius, užduotis, atliekų prevencijos ir tvarkymo priemones;

3.4. plano įgyvendinimo poveikio vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžiui įvertinti;

3.5. plano įgyvendinimo ir stebėsenos nuostatos, tikslų, uždavinių ir užduočių pasiekimo, atliekų prevencijos ir tvarkymo priemonių įgyvendinimo vertinimo kriterijus, nurodant lentelėje kas pusmetį visam plano įgyvendinimo laikotarpiui.

4. ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR TVARKYMO PRIEMONIŲ PLANAS. PLANAS PATEIKIAMAS LENTELĖJE – PAGAL PLANO TIKSLUS IR UŽDAVINIUS SURAŠOMOS ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR TVARKYMO PRIEMONĖS, UŽ JŲ ĮGYVENDINIMĄ ATSAKINGI VYKDYTOJAI, ĮGYVENDINIMO TERMINAI, PRELIMINARUS LĖŠŲ POREIKIS, GALIMI FINANSAVIMO ŠALTINIAI.

5. KITA SVARBI INFORMACIJA (ESANT POREIKIUI).

2.3 PLANE NUMATOMOS PRIEMONĖS IR NAUJA INFRASTRUKTŪRA

Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano įgyvendinimo priemonės pateiktos šio plano 4 skyriuje. Priemonių plane numatytos priemonės komunalinių atliekų tvarkymo uždaviniams spręsti, atsakingi vykdytojai, atlikimo terminai, prognozuojamas investicijų poreikis ir finansavimo šaltiniai. Plane daugiausiai numatytos organizacinės, ekonominės, visuomenės švietimo ir informavimo priemonės, skatinančios komunalinių atliekų prevenciją bei paruošimą pakartotiniam naudojimui ir perdirbimui.

2021-2027 metų vykdymo laikotarpiu Panevėžio regione bus baigti įrengti jau suplanuoti ir pradėti eksploatuoti regioniniai maisto atliekų apdorojimo įrenginiai (kurių pajėgumas ne mažesnis kaip 4 000 t/metus), kuriuose bus apdorojamos atskirai surinktos maisto ir virtuvės atliekos, išgaunant biodujas ir pagaminant kokybišką kompostą. 2023 m. jau bus įrengta DGASA Panevėžio mieste, adresu Kėdainių g. 13 ir Kėdainių g. 15, Panevėžys. Šiuo metu vykdomi šios aikštelės projektavimo darbai. Šios DGASA įrengimas finansuojamas iš 2014-2020 m. finansavimo periodo lėšų, todėl ji vertinama kaip esama DGASA. 2021-2027 m. laikotarpyje planuojama papildomai įrengti:

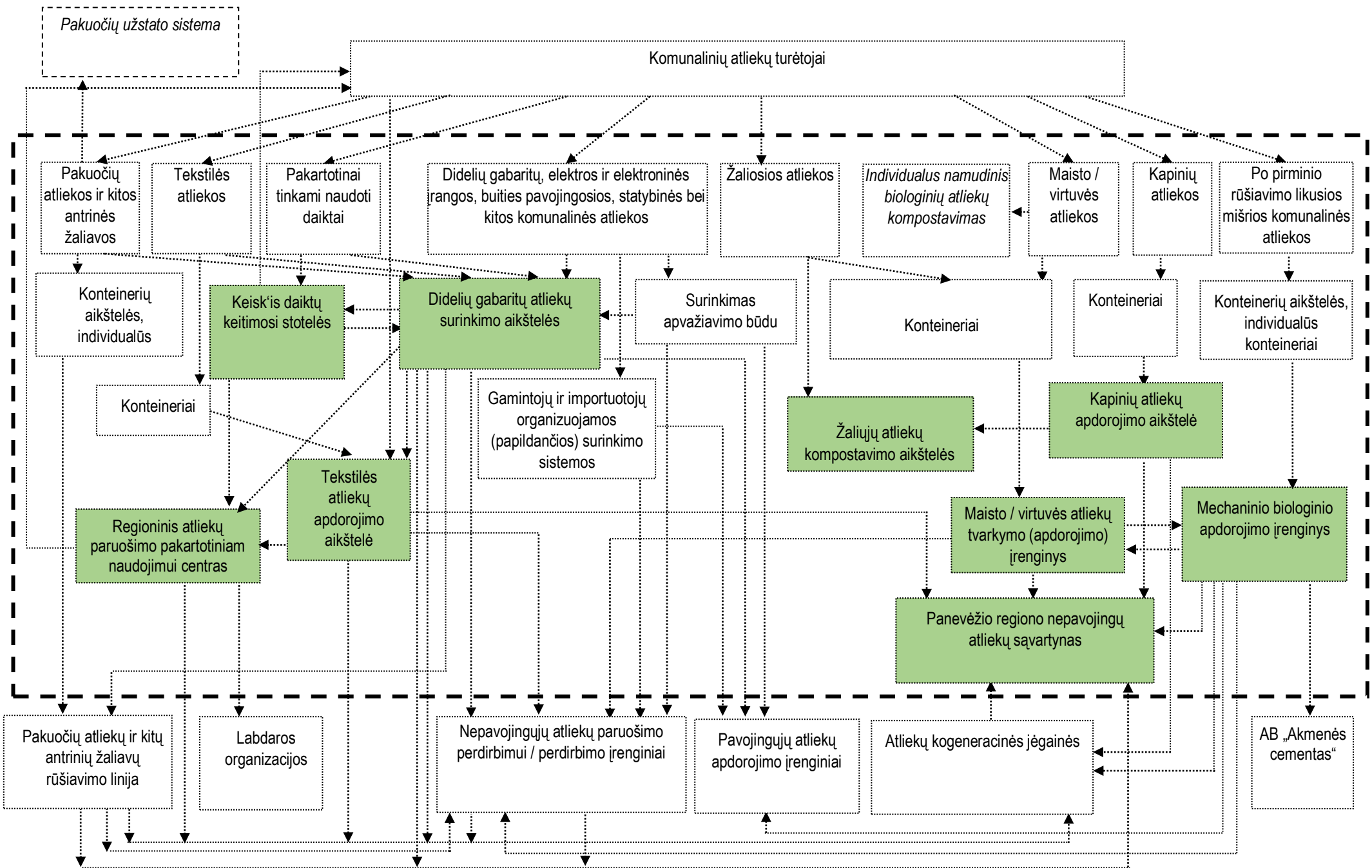
- 4 DGASA (po vieną: Rokiškio rajono savivaldybėje – Obeliuose, adresu: Dariaus ir Girėno g. 36A, Obeliai; Kupiškio rajono savivaldybėje – Subačiaus apylinkėse, Pasvalio rajono savivaldybėje – Saločių seniūnijoje, Panevėžio rajono savivaldybėje – tarp Pajstrio, Bernatonių ir Pakuodžiupių gyvenviečių. Panevėžio ir Kupiškio rajonuose naujos DGASA planuojamos kartu su ŽAKA;
- 1 ŽAKA Pasvalio rajone Saločių apylinkėse;
- Keisk'is daiktų keitimosi stoteles, kiekvienoje tiek esamoje, tiek planuojamoje DGASA;
- Panevėžio regioninio sąvartyno teritorijoje (Dvarininkų k., Panevėžio r.) regioninį atliekų paruošimo pakartotiniam naudojimui centrą, kapinių, tekstilės ir kt. atliekų apdorojimo aikšteles, deginti skirtų komunalinių atliekų terminuoto laikymo aikšteles bei stoginę;
- esamų Panevėžio regiono MBA įrenginių modernizacija/atnaujinimas, įskaitant biologinio apdorojimo įrenginių pritaikymą atskirai surinktų maisto atliekų apdorojimui, stoginės įrengimą BA įrenginių kieme bei mechaninės dalies modernizavimą, siekiant išrūšiuoti daugiau antrinių žaliavų, Dvarininkų k. Panevėžio r.;
- modernizuoti Rokiškio ir Biržų atliekų perkrovimo stotis,
- planuojama išplėsti esamos Panevėžio miesto DGASA, adresu Senamiesčio g. 114B, Panevėžys, atliekų tvarkymo pajėgumus.

Taip pat Panevėžio regiono teritorijoje susidariusioms atliekoms tvarkyti bus ir toliau eksploatuojamos 10 DGASA, kurias eksploatuoja Panevėžio RATC, 6 ŽAKA, 1 žaliųjų atliekų surinkimo aikštelė (ŽASA), kurią eksploatuoja AB „Panevėžio specialus autotransportas“, 2 atliekų perkrovimo stotys (Rokiškio ir Biržų r. sav.), Panevėžio regioninis nepavojingų atliekų sąvartynas (Dvarininkų k., Panevėžio r.), ir jo teritorijoje esančios didelių gabaritų atliekų apdorojimo aikštelė, statybinių atliekų aikštelė ir stiklo aikštelė, regioninis komunalinių atliekų mechaninio-biologinio apdorojimo įrenginys, vykdoma uždarytų sąvartynų priežiūra. Planuojama užpildytų Panevėžio regioninio sąvartyno 1 ir 2 sąvartyno sekcijų uždengimas, asbesto atliekų šalinimo sekcijos I dalies ir sąvartyno 4 sekcijos įrengimas. Komunalinių atliekų tvarkymo srutai, sukūrus reikiamą komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą Panevėžio regione, pavaizduoti **Pav. 1**.

Detalesnė informacija apie esamus atliekų tvarkymo įrenginius pateikta 3 skyriuje, apie planuojamus 4 skyriuje.

Šioje *Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projekto* rengimo stadijoje vertinama, kad *Valstybiniame atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plane* nustatytas užduotis bus galima įgyvendinti pasinaudojant esama ir iki 2027 m. planuojama sukurti komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūra.

Pagrindinis dėmesys šiuo planavimo laikotarpiu bus skiriamas atliekų prevencijos, paruošimo pakartotiniam naudojimui bei perdirbimo skatinimui. Šių tikslų bus siekiama ne tik įgyvendinant technines priemones (pvz., sudarant geresnes atliekų rūšiavimo sąlygas), bet ir stiprinant atliekų tvarkymo reikalavimų įgyvendinimo kontrolę bei šviečiant ir informuojant visuomenę.

Pav. 1. Komunalinių atliekų tvarkymo srutai Panevėžio regione, 2027 m.

2.4 PLANO SAŠAJA SU KITAIŠ PLANAIŠ IR PROGRAMOMIŠ

Valstybinis atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų planas Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projektas numatys priemones, užtikrinančias Valstybiniame atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plane nustatytų užduočių įgyvendinimą. Valstybiniame atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plane nustatytos komunalinių atliekų tvarkymo uždutys pateiktos žemiau esančioje lentelėje.

Vadovaujantis VAPTP, 2021–2027 m. laikotarpiui nustatomos tokios Panevėžio regiono komunalinių atliekų tvarkymo uždutys:

Eil. Nr.	VATP punktas	Valstybiniame atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plane nustatytos komunalinių atliekų tvarkymo uždutys	Planuojamas komunalinių atliekų tvarkymo užduties įgyvendinimas Panevėžio regione
Valstybinės komunalinių atliekų tvarkymo uždutys			
		260. Komunalinių atliekų tvarkymo sistema kiekvienoje Lietuvos savivaldybėje, planuojant įrenginių plėtrą ir pajėgumus, turi būti organizuojama atskirai surenkant atliekas taip, kad būtų įgyvendintos šios valstybinės uždutys	
1.	260.1.	– iki 2025 m. padidinti pakartotinai naudoti paruošiamų ir perdirbamų komunalinių atliekų kiekį, kad jis sudarytų ne mažiau kaip 55 proc. susidariusių komunalinių atliekų (pagal svorį);	Atsakinga Lietuvos valstybė, šios valstybinės uždutys bus pasiektos savivaldybėms įgyvendinus 261.1 p. nustatytas uždutis
2.	260.2.	– iki 2030 m. padidinti pakartotinai naudoti paruošiamų ir perdirbamų komunalinių atliekų kiekį, kad jis sudarytų ne mažiau kaip 60 proc. susidariusių komunalinių atliekų (pagal svorį);	
3.	260.3.	– iki 2030 m. sumažinti sąvartynuose šalinamų komunalinių atliekų kiekį, kad jis sudarytų ne daugiau kaip 5 proc. visų susidariusių komunalinių atliekų (pagal svorį).	Regioniniu principu: savivaldybėms bendradarbiaujant – per sukurtą Panevėžio regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemą.
Rūšiuojamojo atliekų surinkimo plėtros uždutys			
4.	261.1.	– atliekų susidarymo vietoje sutvarkytų biologinių atliekų ir rūšiuojamuoju būdu surinktų komunalinių atliekų kiekis 2023 m. turi sudaryti ne mažiau kaip 60 proc., 2024 m. – 65 proc., 2025 m. – 70 proc., 2026 m. – 75 proc., 2027 m. – 80 proc. susidariusių komunalinių atliekų kiekio.	Savivaldybės/ Panevėžio RATC Savivaldybės plėtos rūšiuojamąjį surinkimą konteineriais bei bendradarbiaujant su Panevėžio RATC plėtojant DGASA tinklą
5.	261.2.	– iki 2024 m. aprūpinti namų ūkius biologinių atliekų surinkimo priemonėmis	Savivaldybės

		urbanizuotose vietovėse, kuriose gyventojų – daugiau nei 2000, arba užtikrinti kompostavimą šių atliekų susidarymo vietose, taip pat užtikrinti, plėtoti ir skatinti kompostavimo bendruomenių daržuose sistemą. Biologines atliekas kompostuojantiems gyventojams gali būti taikomos nuolaidos už komunalinių atliekų tvarkymą (Plano 2 priedo 2.2.3, 4.1.3–4.1.4, 4.1.12 papunkčiuose nurodytos priemonės);	
6.	261.3.	– sudaryti galimybę buityje susidarančioms išrūšiuotoms statybinėms atliekoms surinkti (Plano 2 priedo 2.2.1 papunktyje nurodyta priemonė);	Savivaldybės / Panevėžio RATC
7.	261.4	– atskirai surinkti baldų, elektros ir elektroninės įrangos, baterijų ir akumuliatorių atliekas. Savivaldybės privalo užtikrinti, kad jų organizuojamos komunalinių atliekų tvarkymo sistemos neatsisakytų priimti baterijų ir akumuliatorių atliekų iš gyventojų arba suteikti galimybę atliekų tvarkytojams aprūpinti gyventojus šiomis priemonėmis (Plano 2 priedo 2.2.1 papunktyje nurodyta priemonė);	Savivaldybės / Panevėžio RATC
9.	261.5	– iki 2025 m. aprūpinti gyventojus surinkimo priemonėmis buityje susidarančioms tekstilės atliekoms surinkti arba suteikti galimybę atliekų tvarkytojams aprūpinti gyventojus šiomis priemonėmis (Plano 2 priedo 2.2.1, 2.2.4 papunkčiuose nurodytos priemonės);	Savivaldybės / Panevėžio RATC
10.	261.6	– iki 2025 m. užtikrinti galimybę atiduoti atskirai surinktas buityje susidarančias pavojingas atliekas (išskyrus baterijų ir akumuliatorių atliekas) (Plano 2 priedo 2.2.1, 2.2.5 papunkčiuose nurodytos priemonės).	Savivaldybės / Panevėžio RATC
	261.7	užtikrinti, kad gyventojai būtų aprūpinti tinkamomis priemonėmis atliekoms surinkti pagal šiuos minimalius reikalavimus:	
11.		– 261.7.1. gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose, atliekų surinkimo aikštelėse, šalia mišrių komunalinių atliekų konteinerių pastatyti antrinių žaliavų (popieriaus ir kartono, stiklo, plastiko, metalų, įskaitant pakuočių atliekas) konteinerius vadovaujantis aplinkos ministro nustatyta tvarka;	Savivaldybės

12.		– 261.7.2. kolektyviniuose soduose pastatyti, jei trūksta, kolektyvinius antrinių žaliavų (popieriaus ir kartono, stiklo, plastiko, metalų, įskaitant pakuočių atliekas) konteinerius ir užtikrinti, kad jie būtų ištuštinami laiku;	Savivaldybės
13.		– 261.7.3. individualių gyvenamųjų namų gyventojams pastatyti individualius antrinių žaliavų (popieriaus ir kartono, stiklo, plastiko, metalų, įskaitant pakuočių atliekas) surinkimo konteinerius arba užtikrinti kitas gyventojams patogias antrinių žaliavų surinkimo priemones, taip pat užtikrinti, kad konteineriai būtų ištuštinami laiku;	Savivaldybės
14.		– 261.7.4. pastatyti specialius konteinerius tekstilės, pavojingosioms, statybinėms atliekoms surinkti arba užtikrinti gyventojams kitas priemones ir būdus buityje susidarantioms tekstilės, pavojingosioms ir statybinėms atliekoms atskirai surinkti (apvažiuojamasis surinkimas ne rečiau kaip 4 kartus per metus, individuali atliekų išvežimo paslauga pagal gyventojų užsakymą, specialūs maišai ar kitos priemonės) (Plano 2 priedo 2.2.1, 2.2.4, 2.2.5 papunkčiuose nurodytos priemonės);	Savivaldybės / Panevėžio RATC
15.		– 261.7.5. iki 2027 m. išplėsti DGASA tinklą – kaimo vietovėse įrengti po vieną DGASA ne didesniu kaip 15 km atstumu nuo gyvenamųjų teritorijų, o miestuose – vieną DGASA 10 km atstumu tarp tokių aikštelių arba aprūpinančią bent 40 000 gyventojų (Plano 2 priedo 2.2.1 papunktyje nurodyta priemonė);	Savivaldybės / Panevėžio RATC
16.		– 263.3. plėsti atliekų, tinkamų paruošti pakartotinai naudoti, priėmimo vietų (stotelių) tinklą (Plano 2 priedo 3.1.3 papunktyje nurodyta priemonė)	Savivaldybės / Panevėžio RATC

Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. planas

Rengiamas plano projektas atnaujins Panevėžio regiono plėtros tarybos 2014 m. rugsėjo 9 d. sprendimu Nr. 51/4S-26 patvirtintą *Panevėžio regiono atliekų tvarkymo planą 2014–2020 m.* Priemonės, kurios nebuvo įgyvendintos iki 2022 m. pabaigos, perkeltos į *Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. projektą.*

Panevėžio regiono 2014–2020 m.

Panevėžio regiono plėtros tarybos 2022 m. liepos 13 d. sprendimu Nr. TS-7 „Dėl Panevėžio regiono plėtros tarybos 2015 m. spalio 15 d. sprendimo Nr. 51/4S-23 „Dėl Panevėžio regiono 2014–2020 metų plėtros plano patvirtinimo“ pakeitimo“

plėtros planas patvirtintas naujos redakcijos „Priemonių planas“, kuriame numatytos su atliekų tvarkymu susijusios priemonės, kurių įgyvendinimo terminas yra iki 2023 metų. Rengiant *Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projektą* buvo atsižvelgta ir į šias **Lentelė 1** pateiktas atliekų tvarkymo sistemos sukūrimui numatytas priemones.

Lentelė 1. Panevėžio regiono 2014-2020 m. plėtros plano priemonių planas

Priemonės detalizuojantys projektai	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Siekiamą reikšmę	Pasiekimo laikotarpis	Atsakingi vykdytojai	Aprašymas
2.1. Tikslas. Padidinti teritorinę sanglaudą ir gerinti aplinkos būklę					
2.1.1. Uždavinys. Padidinti gyvenamųjų vietovių konkurencingumą, ekonomikos augimą ir gyvenamosios vietos patrauklumą					
2.1.2.3. Priemonė. Komunalinių atliekų surinkimo ir pirminio rūšiavimo infrastruktūros plėtra					
2.1.2.3.1. Konteinerinės atliekų surinkimo sistemos tobulinimas ir vystymas Kupiškio rajone	Sukurti/pagerinti atskiro komunalinių atliekų surinkimo pajėgumai	1194,59	2017–2019	Kupiškio r. sav. administracija	Įgyvendinta. Projektu buvo siekiama spręsti nepakankamus Kupiškio r. sav. atliekų surinkimo pajėgumus ir neišplėtotą atliekų rūšiavimą rajone. Projekto įgyvendinimo metu sukurti / pagerinti atskiro komunalinių atliekų surinkimo pajėgumai - 1194,59 t/m Kupiškio r. praplėstas antrinių žaliavų surinkimo konteinerių tinklas savivaldybės teritorijoje prie daugiabučių namų numatyto atstumu. Taip pat savivaldybės administracija įsigijo 1736 namų valdoms skirtus individualius antrinių žaliavų surinkimo konteinerius, kuriuos dalins gyventojams. Buvo įsigyti atliekų surinkimo konteineriai skirti tekstilės (24 vnt.) ir maisto atliekoms surinkti (12 vnt.) ir vykdomas šių atliekų surinkimas. Kupiškio r. buvo atnaujintos / įrengtos atliekų surinkimo aikštelės, kuriose yra konteineriai skirti tekstilės ir maisto atliekoms surinkti. 3 projektai pagal priemonę „Komunalinių atliekų surinkimo ir pirminio rūšiavimo infrastruktūros plėtra“ yra įgyvendinami.
2.1.2.3.2. Komunalinių atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūra	Sukurti /pagerinti atskiro komunalinių atliekų surinkimo pajėgumai	5866,8	2017–2023	Panevėžio m. sav. administracija	Įgyvendinama. Planuojamos projekto veiklos Panevėžio m.: 35 požeminių komunalinių atliekų surinkimo konteinerių aikštelių įrengimas; 143 antžeminių komunalinių atliekų ir antrinių žaliavų surinkimo aikštelių įrengimas/atnaujinimas; antžeminių aikštelių aprūpinimas antrinių žaliavų rūšiavimo konteineriais; 143 informacinių stelių įrengimas; kitų visuomenės švietimo priemonių (plakatu, socialinės reklamos ir kt.) vykdymas.

<p>2.1.2.3.3. Panevėžio regiono komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtra</p>	<p>Sukurti /pagerinti atskiro komunalinių atliekų surinkimo pajėgumai</p>	<p>5792,44¹</p>	<p>2017–2023</p>	<p>Panevėžio RATC</p>	<p>Igyvendinama. Projekto metu numatoma įrengti komunalinių atliekų rūšiuojamojo surinkimo aikšteles, pastatyti dvi didelių gabaritų atliekų surinkimo aikšteles, individualioms valdoms išdalinti kompostavimo priemonės, įgyvendinti visuomenės informavimo atliekų prevencijos ir tvarkymo klausimais programą. Įgyvendinus projektą bus padidintas antrinių žaliavų surinkimo aikštelių prieinamumas regiono gyventojams; įrengtos tvarkingos, estetiškai patrauklios ir žmonėms su negalia pritaikytos konteinerių aikštelės; didinamas gyventojų sąmoningumas, skatinant rūšiuoti; išspręsta bioskaidžių atliekų surinkimo problema individualiose valdose; sumažinta vizualinė tarša. Numatomos papildomos projekto veiklos: 1) 1 vnt. DGASA su pavojingų atliekų surinkimo punktu joje (pietinėje Panevėžio miesto dalyje); 2) DGASA išplėtimas įrengiant 8 mainų punktus bei svarstyklės veikiančiose DGASA (Savitiškio g.8, Panevėžys, Mūšos g. 12B, Pasvalys, K. Donelaičio g. 16, Rokiškis, Krantinės g.1, Biržų k., Biržų rajonas, Technikos g. 6I, Kupiškis, Kosmonautų g. 8, Vabalninkas, Beržytės g. 10, Garuckų k., Panevėžio r.), Projekto metu įrengtose DGASA (Vytauto g. 52A, Joniškėlis, Pasvalio r., Pandėlio vs, Pandėlio sen., Rokiškio r.); 3) pastato, skirto atliekų paruošimui naudoti pakartotinai, Panevėžio regioninio sąvartyno teritorijoje statyba; 4) vykdoma visuomenės informavimo kompanija (sukuriami mokomieji filmukai apie žiedinę ekonomiką, rūšiavimo svarbą ir projekto metu sukurtą infrastruktūrą).</p>
<p>2.1.2.3.4. Maisto / virtuvės atliekų apdorojimo pajėgumų sukūrimas Panevėžio regione</p>	<p>Sukurti /pagerinti maisto / virtuvės atliekų apdorojimo pajėgumai</p>	<p>5800</p>	<p>2021–2023</p>	<p>Panevėžio RATC</p>	<p>Pradėta įgyvendinti. Projekte numatomos šios veiklos: - Panevėžio RATC infrastruktūros pritaikymas maisto/ virtuvės atliekų paruošimui perdirbti; - Reikiamos įrangos/įrenginių įsigijimas maisto/virtuvės atliekų apdorojimui. Įgyvendinus projektą bus sukurti/ pagerinti maisto/ virtuvės atliekų apdorojimo pajėgumai (kodas P.S.330) 5800,00 t/m.</p>

Teritorijų planavimo dokumentai

Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. planas nėra teritorijų planavimo dokumentas. Šio plano sąsają su teritorijų planavimo dokumentais nėra.

Pažymėtina, kad įrengiant naujus atliekų tvarkymo įrenginius, kurių tikslios įrengimo vietos dar nėra žinomos (naujos DGASA ir naujos ŽAKA), jų įrengimui bus parinktos tokios vietos, kuriose planuojami įrenginiai atitiks galiojančių teritorijų planavimo dokumentų sprendinius.

¹ Kadangi Panevėžio RATC inicijuojama vienos Panevėžio DGASA įrengimo veiklos atsisakymą, todėl ir rodiklis sumažės iki 4 953,06 t/m.

3 ESAMA APLINKOS BŪKLĖ IR JOS POKYČIAI, JEIGU PLANAS NEBUS ĮGYVENDINTAS

Šiame skyriuje pateikiamos bendros Panevėžio regiono aplinkos charakteristikos ir jų sąsaja su komunalinių atliekų tvarkymu, vertinama kokia bus aplinkos būklė, jeigu *Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. planas* nebus įgyvendintas.

Bendra informacija. Panevėžio komunalinių atliekų tvarkymo regionas (toliau – Panevėžio regionas) sutampa su Panevėžio apskrities teritorija. Panevėžio apskritis yra Lietuvos šiaurės rytinėje dalyje. Ją sudaro Panevėžio miesto, Panevėžio rajono, Biržų rajono, Kupiškio rajono, Pasvalio rajono ir Rokiškio rajono savivaldybių teritorijos.

Pav. 2. Panevėžio apskrities žemėlapis.

Panevėžio apskritis. Apskrities centras – Panevėžio miestas. Kiti apskrities miestai – Biržai, Kupiškis, Pasvalys, Rokiškis. Apskritis ribojasi su Latvijos Respublika, Lietuvoje – su Šiauliu, Kauno, Utenos ir Vilniaus apskritimis.

2021 m. sausio 1 d. Panevėžio apskrityje gyveno 216,233 tūkst. gyventojų, t. y. apie 7,7 proc. visų šalies gyventojų (penktoji apskritis Lietuvoje). Miestuose gyveno 60 proc., kaimuose – 40 proc. apskrities gyventojų. Gyventojų skaičius viename kvadratiniam kilometre Panevėžio apskrityje sudarė 27,5. Tankiausiai apgyvendinta Panevėžio miesto savivaldybė – 1 782 gyventojai viename kvadratiniam kilometre, rečiausiai Kupiškio rajono savivaldybė – 15,3. Pagal užimamą 7 878 km² plotą Panevėžio apskritis yra ketvirtoji apskritis Lietuvoje.

Panevėžio miesto savivaldybė. Panevėžys – penktasis pagal gyventojų skaičių Lietuvos miestas ir Panevėžio apskrities centras. Panevėžio mieste gyvena 89,1 tūkst. gyventojų (apie 41,2 proc. apskrities

gyventojų). Panevėžio miesto plotas – 50,0 km². Atstumas nuo Panevėžio iki sostinės Vilniaus – 136 km. 2021 m. savivaldybėje buvo 10 seniūnaitijų. Gyventojų tankumas savivaldybėje – 1 782 gyv./km²

Panevėžio rajono savivaldybė. Panevėžio rajone gyvena 35,426 tūkst. gyventojų (apie 16,4 proc. apskrities gyventojų). Vienintelis rajono miestas – Ramygala, kuriame gyvena 1,23 tūkst. gyventojų. Miestas yra 24 km atstumu į pietus nuo Panevėžio. Rajone yra dar 8 miesteliai, 752 kaimai. Panevėžio rajono savivaldybės plotas – 2 177 km² ir sudaro 27,6 proc. apskrities teritorijos. Rajono teritorija suskirstyta į 12 seniūnijų. Gyventojų tankumas savivaldybėje – 16,3 gyv./km².

Biržų rajono savivaldybė. Biržų rajono savivaldybė užima 1 476 km² plotą, tai sudaro 18,7 proc. Panevėžio apskrities teritorijos. Biržų rajono savivaldybėje gyvena 23,314 tūkst. gyventojų (apie 10,8 proc. apskrities gyventojų), iš kurių apie 10,5 tūkst. gyventojų – Biržuose, rajono administraciniame centre, kuris nutolęs 66 km į šiaurę nuo Panevėžio. Rajone yra 3 miestai (Biržai ir Vabalninkas), 4 miesteliai, 538 kaimai. Rajono teritorija suskirstyta į 8 seniūnijas. Gyventojų tankumas savivaldybėje – 15,8 gyv./km².

Kupiškio rajono savivaldybė. Kupiškio rajone gyvena 16,53 tūkst. gyventojų (apie 7,6 proc. apskrities gyventojų). Rajono administracinis centras – Kupiškis, kuriame gyvena apie 6,2 tūkst. gyventojų. Kupiškio rajono savivaldybės teritorijos plotas – 1 080 km². Rajone yra 2 miestai (Kupiškis ir Subačius), 7 miesteliai, 400 kaimų. Rajono teritorija suskirstyta į 6 seniūnijas. Gyventojų tankumas savivaldybėje – 15,3 gyv./km².

Pasvalio rajono savivaldybė. Pasvalio rajone gyvena 23,148 tūkst. gyventojų (apie 10,7 proc. apskrities gyventojų). Rajono administracinis centras – Pasvalys, kuriame gyvena apie 6,4 tūkst. gyventojų. Pasvalio rajono savivaldybės teritorijos plotas – 1 289 km². Rajone yra 2 miestai (Joniškėlis ir Pasvalys), 7 miesteliai, 398 kaimai. Rajono teritorija suskirstyta į 11 seniūnijų. Gyventojų tankumas savivaldybėje – 17,8 gyv./km².

Rokiškio rajono savivaldybė. Rokiškio rajone gyvena 28,715 tūkst. gyventojų (apie 13,3 proc. apskrities gyventojų). Rajono administracinis centras – Rokiškis, kuriame gyvena apie 11,6 tūkst. gyventojų. Rokiškio rajono savivaldybės teritorijos plotas – 1 806 km². Rajone yra 3 miestai (Obeliai, Pandėlys ir Rokiškis), 9 miesteliai, 689 kaimai. Savivaldybėje yra 10 seniūnijų. Gyventojų tankumas savivaldybėje – 15,9 gyv./km².

Remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis ir palyginus 2011 m. ir 2021 m. visuotinio gyventojų surašymo rezultatus, gyventojų skaičius Panevėžio regione sumažėjo apie 14 proc. nuo 251 401 gyv. 2011 m. iki 216 233 gyv. 2021 m. Šis mažėjimas paaiškinamas mažėjančio natūralaus gyventojų prieaugio tendencija ir gyventojų vidaus bei tarptautine migracija.

Remiantis Statistikos departamento duomenimis, 2021 m. sausio 1 d. Panevėžio regione buvo registruota 216 233 tūkst. gyventojų (Lentelė 2), iš kurių 60 proc. gyvena mieste (daugiausiai – Panevėžio m. savivaldybėje). Panevėžio r. savivaldybėje 96,5 proc. gyventojų gyvena kaime.

Lentelė 2. Gyventojų skaičius Panevėžio regione ir savivaldybėse (2021 m.)

Teritorija	Teritorija, km ²	Gyventojai	
		Skaičius 2021 m.	Gyventojų tankis metų pradžioje viename km ²
Panevėžio regionas (apskritis)	7 878	216 233	27,5
Panevėžio m.	50	89 100	1782
Panevėžio r.	2 177	35 426	16,3
Biržų r.	1 476	23 314	15,8

Teritorija	Teritorija, km ²	Gyventojai	
		Skaičius 2021 m.	Gyventojų tankis metų pradžioje viename km ²
Kupiškio r.	1 080	16 530	15,3
Pasvalio r.	1 289	23 148	17,8
Rokiškio r.	1 806	28 715	15,9

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas, Panevėžio regiono savivaldybės.

Statistikos departamento gyventojų ir būstų surašymo (2021 m.) duomenimis Panevėžio regione įregistruota 117 120 tradiciniai būstai (beveik 2 tūkstančiais būstų mažiau nei 2011 metais), iš kurių 48 proc. individualūs gyvenamieji namai, ir 53 proc. – butai daugiabučiuose namuose. Duomenys apie 2021 m. Panevėžio regione esančius vieno ir dviejų butų gyvenamuosius (individualius) namus bei daugiabučius gyvenamuosius namus pateikti **Lentelė 3**.

Lentelė 3. Gyvenamieji namai Panevėžio regione (2021)

Teritorija	Butai daugiabučiame name	Vieno ir dviejų butų gyvenamųjų namų butų savininkai, vnt.	Sodų paskirties objektų savininkai, vnt.
Panevėžio regionas (apskritis)	60 759	56 361	12 829
Panevėžio m.	37 182	9 243	981
Panevėžio r.	4 167	12 777	8 554
Biržų r.	4 226	9 414	638
Kupiškio r.	3 642	6 698	847
Pasvalio r.	4 200	8 276	687
Rokiškio r.	7 342	9 953	1 122

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas, Panevėžio regiono savivaldybės.

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, vidutinės disponuojamos piniginės pajamos vienam namų ūkiui per mėnesį 2021 m. Panevėžio regione sudarė 1192 Eur. Šie statistiniai duomenys leidžia daryti prielaidą, kad Panevėžio regione gyventojų vartojimas gali būti mažesnis negu Lietuvos vidurkis (1449 Eur/mėn.), todėl ir susidarantių komunalinių atliekų kiekis taip pat gali būti mažesnis nei vidurkis šalyje.

Ūkio subjektai. Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2022 m. sausio 1 d. Panevėžio regione veikė 6 680 ūkio subjektų. Detalesnė informacija pateiktas **Lentelė 4**.

Lentelė 4. Ūkio subjektų skaičius Panevėžio regione ir savivaldybėse (2022 m.)

Teritorija	Veikiančių ūkio subjektų skaičius, vnt.
Panevėžio regionas (apskritis)	6 680
Panevėžio m.	3 574
Panevėžio r.	1 066
Biržų r.	499
Kupiškio r.	340
Pasvalio r.	484
Rokiškio r.	717

Šaltinis: Statistikos departamento duomenys, 2022 m.

Esami komunalinių atliekų tvarkymo įrenginiai. Kuriant Panevėžio regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemas, dalis komunalinių atliekų tvarkymo įrenginių jau pastatyta, kita dalis komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros statoma ir pradės veikti iki 2027 m.

Šiuo metu Panevėžio regiono teritorijoje susidariusioms atliekoms tvarkyti bus ir toliau eksploatuojama ši esama infrastruktūra (žr. **Pav. 3**):

- *Panevėžio regioninis nepavojingų atliekų sąvartynas* (Dvarininkų k., Miežiškių sen., Panevėžio r.) pradėtas eksploatuoti 2009 m. liepos 16 d., bendras sąvartyno teritorijos plotas 52,5297 ha. Pagal techninį projektą sąvartyne numatytos 6 sekcijos po 3 ha, iš kurių įrengtos 3 atliekų šalinimo sekcijos su biodujų surinkimo ir sutvarkymo sistema (surinktos dujos panaudojamos generatoriaus variklio veikimui gaminant elektrą, o 3 atliekų šalinimo sekcijos perspektyvinės. Šiuo metu jau eksploatuojama 3 sekcija, kuri pradėjo veikti 2020 m. rudenį, o 1 ir 2 sekcijos yra užpildytos apie 95 %. Pagal projektą numatyta, kad per 20 metų sąvartyne bus pašalinta apie 2 159795 m³ (2656548 t, atliekų sutankinimo laipsnis 1,23 t/m³) atliekų. Šalinamų sąvartyne atliekų projektinis pajėgumas - 99041 t/m. (įskaitant ir asbesto turinčias atliekas), naudojamų sąvartyno infrastruktūrai ir atliekų perdengimui atliekų kiekis - 18819 t/m.
- Nuo 2015 m. sąvartyne eksploatuojama asbesto sekcija. Bendras projektinis įrenginio pajėgumas – 13 350 m³ atliekų, kuriose yra asbesto. Per metus asbesto sekcijoje galima pašalinti iki 4 000 t atliekų, kuriose yra asbesto. Šiuo metu naudojama asbesto atliekų izoliuota sekcija baigiama užpildyti, todėl numatoma įrengti naują sekciją. Jau yra gautas statybos leidimas. Planuojama iki 2023 m. pabaigos įrengti naują sekciją. Numatoma, kad naujos asbesto turinčių atliekų sekcijos našumas 4 000 t/m., o eksploatavimo laikas 10 metų.
- Sąvartyno teritorijoje yra uždarytas Panevėžio miesto nepavojingų atliekų sąvartynas, įrengta bioskaidžių atliekų kompostavimo aikštelė, MBA įrenginiai, sąvartynų nuotekų surinkimo ir perpumpavimo įrenginiai, atliekų apskaitos ir kontrolės punktas (įrengtos automobilinės svarstyklės ir įdiegta atliekų apskaitos programa).
- *Regioninis komunalinių atliekų mechaninio-biologinio apdorojimo įrenginys (MBA)* eksploatuojamas nuo 2015 m. lapkričio 25 d. Dvarininkų k., Miežiškių sen., Panevėžio r., esančio 2009 m. uždarytojo seno ir atidaryto naujo Panevėžio regioninio nepavojingų atliekų sąvartyno teritorijoje, kurio bendras plotas 5,05 ha. Mišrių komunalinių atliekų mechaninio – biologinio apdorojimo įrenginio mechaninio apdorojimo (MA) projektinis pajėgumas – 90 470 t/m atliekų. Papildomai antrinių žaliavų priėmimo ir rūšiavimo projektinis pajėgumas iki 25 000 t/m. Bioskaidžių atliekų priėmimo – sumaišymo pastate iš mechaninio apdorojimo įrenginių priimama ir apdorojama apie 35 000 t/m BSA, projektinis pajėgumas – 140 t/d. Papildomai priimamos bioskaidžios atliekos – 30 000 t/m, iš kurių gaminamas kompostas. BSA apdorojimo pajėgumas gali siekti net ~65 000 t/m. Iš papildomai surinktų ir išrūšiuotų antrinių žaliavų ir degių atliekų gali būti pagaminta apie 12 000 t/m kietojo atgauto kuro. Iš mišrių komunalinių atliekų srauto gali būti atskirta 4 500 t/m antrinių žaliavų, projektinis pajėgumas – 18 t/d. MBA įrenginį pagal sutartį eksploatuoja UAB „Ekoatliekos“. Mechaninio rūšiavimo įrenginiuose iš bendro komunalinio atliekų srauto yra atskiriamos perdirbimui skirtos antrinės žaliavos ir pakuotės atliekos, biologiškai skaidžios atliekos, netinkamos perdirbti atliekos ir degi atliekų frakcija. Biologiškai skaidžios atliekos apdorojamos anaerobinio apdorojimo įrenginiuose, išgaunant biodujas, vėliau substratas stabilizuojamas, apdorojant aerobinio apdorojimo įrenginiuose (atviruose aruodo tipo kompostavimo įrenginiuose –betonuotoje aikštelėje su grindyse įrengta aeravimo sistema). Biologinio apdorojimo įrenginiuose išgautos biodujos panaudojamos

kogeneracinėje jėgainėje. Pagaminta šiluma naudojama bioreaktoriuose esančio substrato pašildymui ir temperatūros palaikymui iki 38 °C, taip pat operatorinės, skydinės ir buitinių patalpų, esančių biologiškai skaidžių atliekų apdorojimo zonoje, pašildymui šaltuoju metų laiku ir karšto vandens ruošimui buitinėse patalpose visus metus.

- Planavimo laikotarpiu, atsižvelgiant į ES paramą, planuojama modernizuoti/atnaujinti esamus Panevėžio MBA įrenginius, įskaitant biologinio apdorojimo įrenginių pritaikymą atskirai surinktų maisto atliekų apdorojimui, stoginės įrengimą BA įrenginių kieme bei mechaninės dalies modernizavimą, siekiant išrūšiuoti daugiau antrinių žaliavų, kuomet bus įdiegtas atskiras maisto ir virtuvės atliekų surinkimas ir mišrios atliekos į MBA įrenginius atkeliaus sausesnės ir mažiau užterštos organinėmis medžiagomis.
- *Didelių gabaritų atliekų apdorojimo aikštelė* įrengta Panevėžio regioninio sąvartyno teritorijoje eksploatuojamoje Biologiškai skaidžių atliekų kompostavimo aikštelėje Dvarininkų k., Panevėžio r., aikštelėje vykdoma didelių gabaritų atliekų apdorojimo (ardymo, rūšiavimo, smulkinimo) veikla. Didelių gabaritų atliekų apdorojimo pajėgumai (srautai) apie 4 750 t per metus, kelmų – 300 t per metus. Vienu metu apdorojimo aikštelėje iš viso galima laikyti apie 200 t apdorotų ir neapdorotų atliekų ir 100 t kelmų. Didelių gabaritų atliekų (baldų, medienos atliekos ir kiti) tvarkymo veikla pradėta 2020 m. Didelių gabaritų atliekos rūšiuojamos į šias frakcijas: medienos atliekos, tinkamos perdirbimui; energetinę vertę turinčios atliekos; metalų atliekas bei rūšiavimo atliekas. Atskirta švari mediena bei į aikštelę priimti kelmai smulkinami bei naudojami/realizuojami kaip kuras (atliekos tinkamos naudoti energijai gauti). Kitos iš didelių gabaritų atliekų atskirtos atliekos arba perduodamos kitiems tvarkytojams perdirbimui/naudojimui, arba šalinamos sąvartyne.
- *Nuotekų surinkimo sistema*. Siekiant tinkamai valdyti nuotekų susidarymą, 2021 m. įrengtas sąvartyno nuotekų surinkimo naujas rezervuaras.
- Panevėžio regione veikia 2 *atliekų perkrovimo stotys*, į kurias patenka Rokiškio ir Biržų rajonų savivaldybių teritorijoje surinktos mišrios komunalinės atliekos. MKA perkrovos stočių operatoriai parenkami viešųjų pirkimų tvarka: Rokiškio atliekų perkrovimo stotį, šiuo metu eksploatuoja AB „Rokiškio komunalinis ūkis“, Biržų atliekų perkrovimo stotį šiuo metu eksploatuoja „Ecoservice projektai“. 2020 m. MKA perkrovos stotys buvo atnaujintos. Perkrovimo stotyse, kurios įrengtos labiau nutolusiose savivaldybėse, vykdomas MKA perkrovimas (presavimas) į 28 m³ talpos konteinerius prieš atliekų transportavimą į MBA įrenginius. Rokiškio ir Biržų atliekų perkrovimo stotis planuojama modernizuoti.
- MBA įrenginiuose po apdorojimo likusios ir energetinę vertę turinčios atliekos perduodamos *atliekų deginimo įmonėms*, 2021 m. – buvo vežamos deginimui į kogeneracinę jėgainę Kaune (UAB Kauno kogeneracinę jėgainę), šią veiklą vykdo MBA įrenginių operatorius.
- 10 DGASA: 2 Panevėžio m. (Savitiškio g. 8, Panevėžys; Senamiesčio g. 114B, Panevėžys); 1 Panevėžio r. (Beržytės g. 10, Garuckų k., Ramių g., Panevėžio r.), 2 Pasvalio r. (Mūšos g. 12 B, Pasvalys; Vytauto g. 52A, Joniškėlis, Pasvalio r.), 2 Rokiškio r. (Donelaičio g. 16, Rokiškis; Pandėlio vs., Pandėlio sen., Rokiškio r.), 2 Biržų r. (Krantinės g. 1, Biržų k., Biržų r., Kosmonautų g. 8, Vabalninkas, Biržų r.), 1 Kupiškio r. (Technikos g. 6I, Kupiškis). Aikšteles eksploatuoja Panevėžio RATC. Į šias aikšteles gyventojai be papildomo mokesčio gali atvežti didžiausias buitines atliekas (baldus, duris, langų rėmus, medieną), antrines žaliavas (popierių, kartoną, plastikus, stiklą, metalus), elektros ir elektroninės įrangos atliekas (televizorius, skalbimo mašinas, kompiuterius, spausdintuvus, monitorius, kitą buitinę įrangą), buitiję

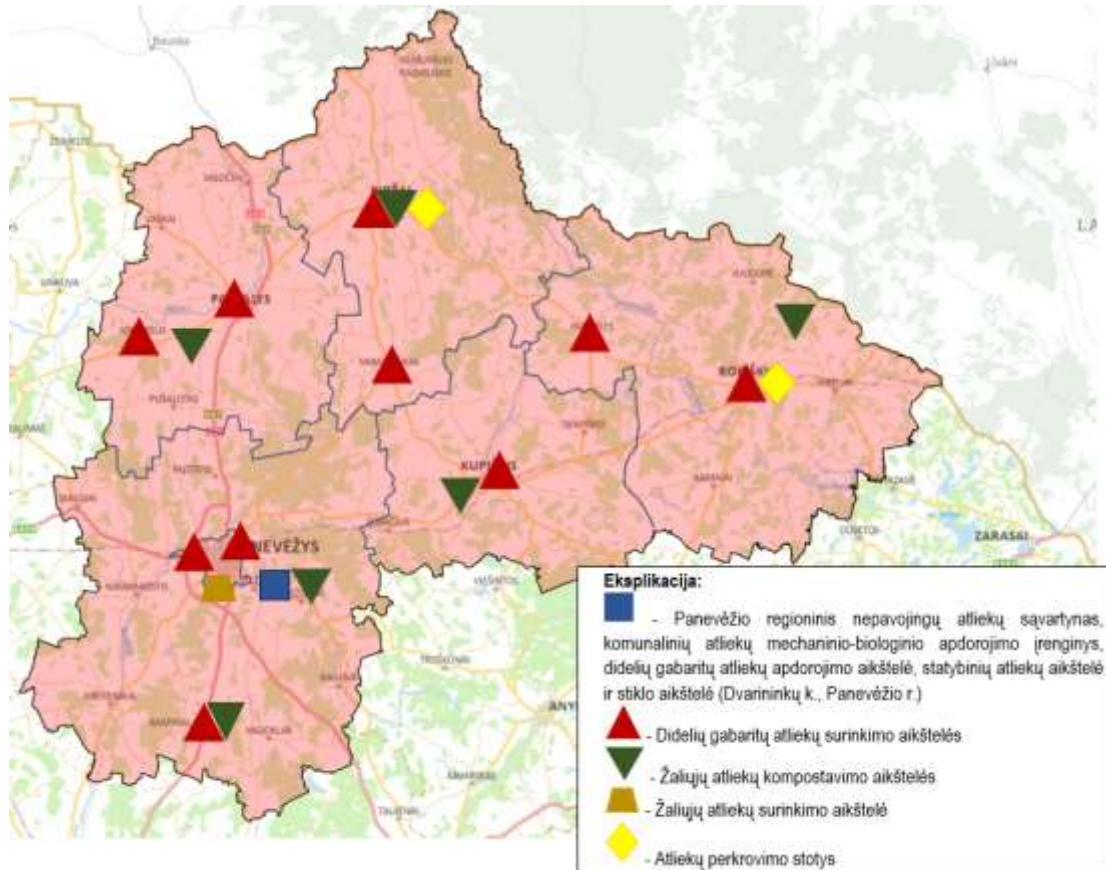
susidarantis statybines atliekas, naudotas padangas, akumulatorius ir baterijas, buitines pavojingas atliekas (liuminescencines lempas, termometrų, dažus, tepalus, užterštas pakuotes, medžiagas turinčias asbesto), biologiškai skaidžias atliekas (žolę, lapus, medžių ir krūmų šakas) ir kitas buityje susidarantis atliekas. Šiose aikštelėse surinktos atliekos laikomos iki jų perdavimo atliekas tvarkančioms įmonėms arba papildomai paruošiamos transportavimui, perdirbimui ar energijos gavimui Panevėžio regioninio sąvartyno įrenginiuose. Esant poreikiui ir pačiose DGASA didelių gabaritų atliekos gali būti rūšiuojamos rankiniu būdu, siekiant sumažinti atliekų tūrį ir atskirti tinkamą perdirbimui medieną (atliekos atiduodamos šių atliekų tvarkytojams) ir netinkamas perdirbti ar kitaip panaudoti rūšiavimo atliekas (atliekos išvežamos šalinimui į Panevėžio regioninį sąvartyną).

- Papildomai viena DGASA, adresu Kėdainių g. 13 ir Kėdainių g. 15, Panevėžys bus pradėta eksploatuoti 2023 m. Šiai DGASA jau vykdomi projektavimo darbai. Šios DGASA įrengimas finansuojamas iš 2014-2020 m. finansavimo periodo lėšų, todėl ji vertinama kaip esama DGASA.
- Surinktos žaliosios atliekos (biologiškai suyrančios, kompostuojamos atliekos (žolė, lapai, medžių ir krūmų šakos, augalų šaknys ir pan.)) pristatomos tvarkymui į 6 žaliųjų atliekų (biologiškai skaidžių atliekų) kompostavimo aikšteles (ŽAKA/BSAA): (2 Panevėžio r. (Dvarininkų k., Miežiškių sen., Panevėžio r. (Panevėžio regioninio sąvartyno teritorijoje), Beržytės g. 10, Garuckų k., Ramygalos sen., Panevėžio r.), 1 Pasvalio r. (Levaniškio k., Pasvalio r.), 1 Rokiškio r. (Ruzgų k. 6, Juodupės sen., Rokiškio r. sav.), 1 Biržų r. (Krantinės g. 1, Biržų k., Širvėnos sen., Biržų r.), 1 Kupiškio r. (Didžiagrašių k. 2, Noriūnų sen., Kupiškio r. sav.) bei žaliųjų atliekų surinkimo aikštelę (ŽASA) Panevėžyje, Pilėnų g. 43 (aikštelę eksploatuoja AB „Panevėžio specialus autotransportas“). Žaliosios atliekos gali būti tik surenkamos per savivaldybių teritorijose įrengtas ŽAKA ir DGASA, o galutiniam sutvarkymui (kompostavimui) gali būti atvežamos į centrinę ŽAKA, esančią Dvarininkų k., Panevėžio r. Atsižvelgiant į paramos galimybes, planuojama įrengti papildomas ŽAKA savivaldybių parinktose vietose, atnaujinti kompostavimo įrangą centrinėje ŽAKA Dvarininkų k., Panevėžio r., gerinti komposto kokybę.
- *Biologiškai skaidžių atliekų surinkimas konteineriais.* Nuo 2020 m. kolektyviniuose konteineriuose, skirtuose augalinės kilmės maisto atliekų surinkimui Panevėžio, Pasvalio, Biržų ir Rokiškio rajonų savivaldybių teritorijose renkamos maisto atliekos. Surinktos maisto atliekos pristatomos tvarkymui į Panevėžio regiono sąvartyno teritorijoje įrengtą BSAA. Šių atliekų apdorojimui technologiškai dar ruošiamasi, kol kas naudojamas rankinis darbas.
- Pakartotiniam naudojimui tinkamų daiktų surinkimas ir mainai per stoteles Keisk'is, kurių tinklą planuojama išvystyti ir plėsti.
- Pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų rūšiuojamasis surinkimas konteineriais.
- Tekstilės atliekų atskiras surinkimas konteineriais ir DGASA.
- Žaliųjų atliekų namudinis kompostavimas.
- Vykdoma 6 uždarytų sąvartynų priežiūra.

Lentelė 5. Esami Panevėžio regioniniai komunalinių atliekų tvarkymo įrenginiai ir kiti objektai

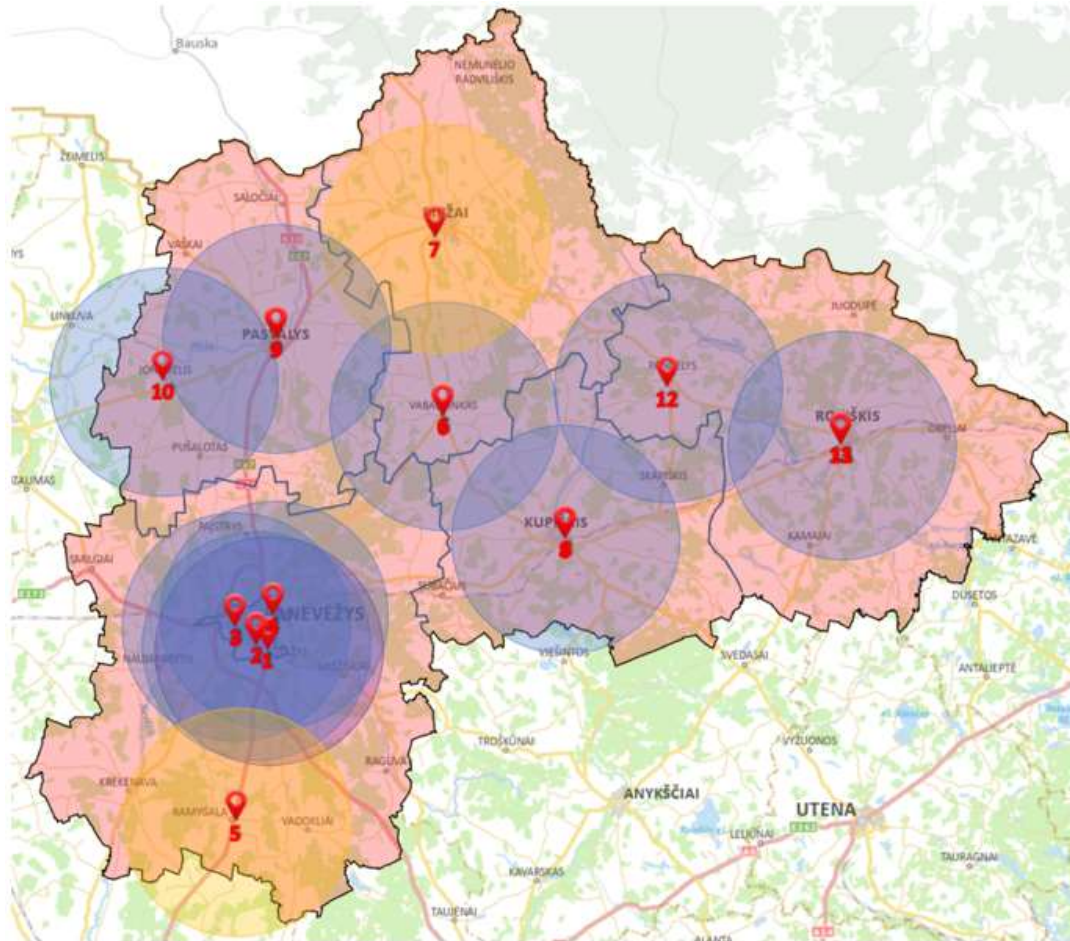
Eil. Nr.	Esami regioniniai komunalinių atliekų tvarkymo objektai	Paslaugos
1.	Panevėžio regioninis nepavojingų atliekų sąvartynas (Dvarininkų k., Panevėžio r.)	Komunalinių ir kitų atliekų, kurios nepriskiriamos pavojingosioms atliekoms, priėmimas. Stabilių, nereaguojančių pavojingųjų atliekų, iš kurių išplaunamas filtratas yra ekvivalentiškas filtratui, išplaunamam iš nepavojingųjų atliekų, priėmimas. Asbesto turinčių atliekų šalinimas. Atliekų rūšiavimas ir deponavimas sąvartyne.
2.	Regioninis komunalinių atliekų mechaninio-biologinio apdorojimo įrenginys (Dvarininkų k., Panevėžio r.)	Komunalinių atliekų iš 6 savivaldybių rūšiavimas, mechaninis ir biologinis apdorojimas, techninio komposto panaudojimas sąvartyno reikmėms, degių atliekų perdavimas energijos gamybai, likutinės frakcijos šalinimas.
3.	Didelių gabaritų atliekų apdorojimo aikštelė (Dvarininkų k., Panevėžio r.)	Iš visų DGASA surinktų didelio gabarito atliekų apdorojimas (baldų ir medienos atliekų ardymas, rūšiavimas, smulkinimas) atskiriant tinkamas perdirbti ir deginti atliekas, paruošimas energijos gamybai, pardavimui
4.	2 atliekų perkrovimo stotys (Rokiškio ir Biržų r. sav.), kurias planuojama modernizuoti	Mišrių komunalinių atliekų iš mažesnių šiukšliavežių perkrovimas (presavimas) į 28 m ³ talpos konteinerius.
5.	8 didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelės (2 Panevėžio mieste, Pasvalyje, Pasvalio r., Rokiškyje, Rokiškio r., Biržų r., Kupiškyje)	Didžiųjų ir pavojingųjų buities atliekų priėmimas ir rūšiavimas, paruošimas perdirbimui iš savivaldybių gyventojų
6.	2 didelių gabaritų atliekų surinkimo ir žaliųjų (biologiškai skaidžių) atliekų kompostavimo aikštelės (Garuckų k., Panevėžio r.; Biržų k., Biržų r.)	Didžiųjų ir pavojingųjų buities atliekų priėmimas ir rūšiavimas, paruošimas perdirbimui iš savivaldybių gyventojų. Žaliųjų atliekų priėmimas ir kompostavimas iš savivaldybių gyventojų
7.	4 žaliųjų (biologiškai skaidžių) atliekų kompostavimo aikštelės (Dvarininkų k., Panevėžio r.; Didžiagrašių k., Kupiškio r.; Levaniškio k., Pasvalio r.; Ruzgų k., Rokiškio r.)	Žaliųjų atliekų priėmimas ir kompostavimas.
8.	Žaliųjų atliekų surinkimo aikštelė (Pilėnų g. 43, Panevėžys), eksploatuoja AB „Panevėžio specialus autotransportas“	Žaliųjų atliekų priėmimas/surinkimas iš Panevėžio miesto gyventojų.
9.	Nebenaudojami 6 savivaldybių senieji sąvartynai.	Uždarytų sąvartynų priežiūra, monitoringas, apsauga nuo galimų ekologinių incidentų.
10.	Statybinių atliekų aikštelė ir stiklo aikštelė (Dvarininkų k., Panevėžio r.)	Statybinių atliekų laikymas ir naudojimas sąvartyno kelių tvarkymui ir atliekų perdengimui; stiklo atliekų rūšiavimas, atskiriant langinį stiklą ir stiklo pakuočių atliekas.

Informacija apie esamą komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą Panevėžio regione pateikta **Pav. 3**.

Pav. 3. Esamos komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūra Panevėžio regione

Informacija apie šiuo metu PRATC eksploatuojamas DGASA pateikta **Pav. 4**. Schemoje nurodyta ir DGASA, adresu Kėdainių g. 13 ir Kėdainių g. 15, Panevėžys, nes šiai DGASA jau vykdomi projektavimo darbai. DGASA eksploatacijos pradžia - 2023 m.

Nr.	Tipas	Adresas	Pastabos
Panevėžio miestas			
1	DGASA	Kėdainių g. 13, 15 Panevėžys	Planuojama
2	ŽASA	Pilėnų g. 43, Panevėžys	Aikštelę eksploatuoja AB „Panevėžio specialusis autotransportas“, priimamos tik žaliosios atliekos
3	DGASA	Savitėškio g. 8, Panevėžys	Veikianti
4	DGASA	Senamiesčio g. 114 B, Panevėžys	Veikianti
Panevėžio rajonas			
5	DGASA ir ŽAKA	Beržytės g.10, Garuckų k., Panevėžio r.	Veikianti
Biržų rajonas			
6	DGASA	Kosmonautų 8, Vabalninkas, Biržų r.	Veikianti
7	DGASA ir ŽAKA	Krantinės 1, Biržų k., Biržų r.	Veikianti
Kupiškio rajonas			
8	DGASA	Technikos 6I, Kupiškis	Veikianti
Pasvalio rajonas			
9	DGASA	Mušos 12B, Pasvalys	Veikianti
10	DGASA	Vytauto g. 52A, Joniškėlis, Pasvalio r.	Veikianti
Rokiškio rajonas			
11	DGASA	K. Donelaičio g. 16, Rokiškis	Veikianti
12	DGASA	Pandėlio viensėdis, Pandėlio seniūnija, Rokiškio r.	Veikianti

Pav. 4. Esamos ir planuojamos didžiųjų atliekų, antrinių žaliavų ir buityje susidariusių pavojingųjų atliekų surinkimo aikštėlės Panevėžio regione su pažymėtu 15 km spinduliu aplink jas

3.1 APLINKOS ORAS IR KLIMATO VEIKSNIAI

Remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis Panevėžio regione yra santykinai didelė aplinkos oro tarša: 2021 m. užfiksuotos 3 611,52 tonos teršalų, išmestų į aplinkos orą iš stacionarių taršos šaltinių. Tai sudarė 5,9 proc. visų Lietuvos oro teršalų (60 894 tonos). Didesniais kiekiais pasižymėjo Telšių regionas (20 483 tonos), Kauno apskritis – 10 849 tonos, Šiaulių apskritis – 7 978,82 tonos, Vilniaus apskritis – 6 634,29 tonos ir Klaipėdos apskritis – 4 813,32 tonos.

Panevėžio regione 2021 m. teršalų kiekis, tenkantis vienam gyventojui, buvo mažesnis nei Lietuvoje ir siekė 16,7 kg vienam gyventojui, kai Lietuvos vidurkis yra 21,7 kg vienam gyventojui. Tačiau per 2011–2021 m. periodą Panevėžio apskrityje teršalų kiekis iš stacionarių taršos šaltinių, tenkantis vienam gyventojui, padidėjo nuo 11,7 kg vienam gyventojui 2011 m. iki 16,7 kg vienam gyventojui 2021 m., kai tuo tarpu bendras Lietuvos teršalų, tenkančių vienam gyventojui kiekis kilogramais, nežymiai sumažėjo nuo 22,1 kg vienam gyventojui 2011 m. iki 21,7 kg vienam gyventojui 2021 metais. 2011 m. ir 2021 m. Panevėžio apskrityje teršalų kiekis 1 km² buvo žymiai mažesnis nei Lietuvos vidurkiai: Panevėžio apskrityje teršalų kiekis 1 km² 2021 m. buvo 372,6 kg/km² 2011 m. ir 458,4 kg/km² 2021 m., kai tuo tarpu Lietuvos vidurkis siekė 1034 kg/km² 2011 m. ir 932,7 kg/km² 2021 m.

2021 m., kaip ir 2011 m., didžiausią dalį į atmosferą iš stacionarių taršos šaltinių išmetamų teršalų sudarė anglies monoksidas (6,6 kg arba apie 56 proc. vienam gyventojui 2011 m. ir 10,5 kg arba apie 63 proc. 2021 m.). Mažiausiai į atmosferą išmetama sieros dioksido bei fluoro ir kitų teršalų.

Informacija apie 2011 m. ir 2021 m. į aplinkos orą iš stacionarių taršos šaltinių į aplinkos orą išmestus teršalų kiekius pateikta **Lentelė 6**.

Lentelė 6. Panevėžio regione 2011 ir 2021 m. į aplinkos orą išmestų teršalų kiekis, t/metus.

Teršalo pavadinimas	Išmestų teršalų kiekis, t/m	
	2011 m.	2021 m.
Kietosios medžiagos	178,20	268,18
Dujinės ir skystosios medžiagos	2 757,90	3 343,34
Sieros dioksidas	73,10	42,83
Azoto oksidai	548,70	475,92
Anglies monoksidai	1 671,50	2 272,35
Lakūs organiniai junginiai	198,50	312,42
Fluoras ir kiti teršalai	266,10	239,82
Viso teršalų	2 936,10	3 611,52

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas, 2022 m.

Komunalinių atliekų tvarkymas neturi didelės įtakos bendrai oro kokybei Panevėžio regione. Visos Panevėžio regiono teritorijoje surinktos mišrios komunalinės atliekos vežamos rūšiuoti į mišrių komunalinių atliekų mechaninio ir biologinio apdorojimo įrenginius, esančius Panevėžio regiono nepavojingų atliekų sąvartyno teritorijoje. Atskirta biologiškai skaidi frakcija apdorojama biologinio apdorojimo įrenginiuose, kuriuose išgausto biodujos naudojamos kogeneracinėje jėgainėje.

Taip pat pažymime, kad atliekų tvarkymo sektorius nėra laikomas reikšmingas šiltnamio dujų susidarymo šaltinis, todėl nepatenka į prekybos apyvartinais taršos leidimais schema Lietuvoje.

3.2 PAVIRŠINIO IR POŽEMINIO VANDENS TARŠA

Panevėžio regiono paviršinių vandenų struktūrą formuoja upės, ežerai, tvenkiniai. Panevėžio miestas išsidėstęs abipus penktos pagal ilgį Lietuvos upės – Nevėžio kilpos. Panevėžio r. yra dvi didelės upės – Nevėžis (su intakais Juoda, Upyte (kairieji), Juosta, Kiršinu (dešinieji)) ir Lėvuo (su intaku Pyvesa) ir Nevėžis. Telkšo 12 ežerų (didžiausi: Juodis, Lieležeris, Marnaka, Paežerys, Pukiškis, Glitėnas ir kt.), 11 tvenkinių. Biržų r. sav. šiaurės rytų, šiaurės ir šiaurės vakarų riba teka Nemunėlis, vidurine dalimi – jo intakas Apaščia, vakarine – Mūšos intakas Tatula. Biržų r. teritorijoje yra 17 ežerų, 2 tvenkiniai, iš jų didžiausias – seniausias Lietuvoje dirbtinis Širvėnos ežeras. Kupiškio r. gana daug ežerų (31 vnt.), kurie užima apie 24 km² plotą. Vyrauja maži iki 5 ha ploto ežerai, 22 tvenkiniai, 39 upės. Vienas pagrindinių tvenkinių yra Kupiškio marios (Kupiškio tvenkinys arba Lėvens tvenkinys) – ketvirtas pagal dydį dirbtinis vandens telkinys Lietuvoje. Per Pasvalio r. teka upė Mūša ir jos intakai Mažupė, Lėvuo, Pyvesa, Tatula ir kt. (iš viso 14 upių ar jų dalių), telkšo 2 ežerai ir 7 tvenkiniai. Vandens telkinių plotas Pasvalio r. yra vienas mažiausių šalyje ir užima 1,9 proc. rajono teritorijos. Biržų ir Pasvalio r. yra įsikūrę aktyvių karstinių reiškinių zonoje, kuri apima šiaurės rytų Lietuvos pakraštį tarp Mūšos ir Apaščios upių. Rokiškio r. sav. teritorijoje iš viso teka 42 upės, tyvuliuoja 99 ežerai ir 11 tvenkinių. Pietinė ir rytinė Rokiškio r. dalis priklauso Šventosios upės baseinui (teka Šetekštnos aukštupys, Kriaunos upė), likusi dalis – Lielupės upės baseinui (teka Nemunėlio, Lėvens, Apasčios, Susėjos aukštupiai). Didžiausi rajono ežerai – Sartai (ketvirtas pagal plotą šalies ežeras, išsidėstęs Rokiškio ir Zarasų rajonuose), Dviragis, Rašai, Čedasas, Našlys, Zalvė, Jūžintas, Vazajis.

Pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis 2021 m. Lietuvoje į paviršinius vandenis išleista 3 368,6 mln. m³ ūkio, buities ir gamybos nuotekų, iš jų 3 183,6 mln. m³ – nuotekos, kurių nereikia valyti. Panevėžio regione 2021 m. išleista į paviršinius vandenis 0,6 % visų Lietuvos ūkio, buities ir gamybos nuotekų arba 91,4 tūkst. m³/1000 gyventojų. Per 2011–2021 m. laikotarpį išleidžiamų nuotekų kiekis Panevėžio apskrityje ženkliai išaugo: 2021 m. nuotekų išleidimo į paviršinius vandenis kiekis palyginus su 2011 m. išaugo 1,3 karto (nuo 15 305,4 tūkst. m³ 2011 m. iki 19 771,6 tūkst. m³ 2021 m.), kai bendras išleistas Lietuvos nuotekų kiekis augo tik apie 10,4 proc. arba 1,1 karto (nuo 3017,4 mln. m³ 2011 m. iki 3 368,6 mln. m³ 2021 m.).

2021 m. Panevėžio regione daugiausia sunaudota vandens pagal paskirtį Panevėžio m. (7152,9 tūkst. m³) ir Rokiškio r. (3 807,1 tūkst. m³) savivaldybėse, mažiausia – Kupiškio r. (367,1 tūkst. m³) ir Panevėžio r. (753,1 tūkst. m³) savivaldybėse.

Panevėžio mieste geriamojo vandens tiekimą ir (arba) nuotekų tvarkymą vykdo bei vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūrą eksploatuoja UAB „Aukštaitijos vandenys“. Pagal *Panevėžio miesto strateginiame plėtros 2021–2027 metų plane* pateiktą informaciją, 2019 m. bendrovė Panevėžio mieste eksploatavo 864,3 km geriamojo vandens tinklą, 890,8 km buitinių nuotekų ir 11,5 km paviršinių nuotekų tinklą, 96 nuotekų perpumpavimo stotis, 26 gręžinius, 1 viešo geriamojo vandens vandenvietę, 1 nuotekų vandenvietę, 4 vandens gerinimo stotis. 2019 m. bendrovė teikė geriamojo vandens tiekimo ir/ar nuotekų tvarkymo paslaugas 49 865 fiziniams asmenims ir 1 338 juridiniam asmeniui (iš viso 51 203 abonentams). 2019 m., palyginti su 2015 m., vandens tiekimo paslauga besinaudojančių gyventojų skaičius padidėjo 2,6 proc., o ūkio subjektų – 7,1 proc. UAB „Aukštaitijos vandenys“ panevėžiečiams tiekiamo geriamojo vandens kokybė atitinka Lietuvos higienos normos HN 24:2017 reikalavimus. 2019 m. buvo surinkta 5 903,1 tūkst. m³ nuotekų, lyginant su 2015 m. nuotekų surinkimas padidėjo 8,6 proc. Paviršines nuotekas Panevėžio mieste eksploatuoja savivaldybės kontroliuojama įmonė UAB „Panevėžio gatvės“. Paviršinių nuotekų paslaugas perkančių abonentų 2019 m. buvo 532, lyginant su 2015 m. padaugėjo beveik 500 proc. Bendrovė prižiūri ir kontroliuoja 220 km lietaus kanalizacijos kolektorių, apie 9 000 kontrolinių šulinių bei 3 000 lietaus surinkėjus gatvėse.

Panevėžio rajono savivaldybės gyventojams vanduo tiekiamas iš centralizuoto vandentiekio tinklų, privačių šachtinių šulinių ir artezinių gręžinių. Panevėžio rajono savivaldybės administracijos duomenimis, 2014 m. pradžioje centralizuotą vandens tiekimo paslaugą gavo apie 54,65 % rajono gyventojų, prie centralizuotų nuotekų tinklų buvo prisijungę apie 43,35 % rajono gyventojų. Panevėžio rajone yra du pagrindiniai centralizuotai tiekiamo vandens tiekėjai. UAB „Aukštaitijos vandenys“ aptarnauja 48,7 % Panevėžio rajono savivaldybės gyventojų, gaunančių centralizuotai tiekiamą vandenį, aprūpina Ramygalos miesto, Uliūnų kaimo, Naujamiesčio miestelio ir Naujamiesčio kaimo vartotojus geriamuoju vandeniu iš 4 vandenviečių, kuriose yra 7 gilieji gręžiniai, 4 vandens gerinimo stotys. UAB „Aukštaitijos vandenys“ Panevėžio rajone eksploatuoja 2 nuotekų valyklas (Ramygalos ir Uliūnų), 117 nuotekų perpumpavimo siurblių, beveik 922 km nuotekų tinklų, Naujamiesčio nuotekos perpumpuojamos valymui į Panevėžio miesto nuotekų valyklą. Likusią dalį rajono gyventojų, besinaudojančių centralizuotai tiekiamu vandeniu, aptarnauja VšĮ Velžio komunalinis ūkis (49,3 proc.) ir kiti tiekėjai (2 proc.). VšĮ Velžio komunalinis ūkis 2021 m. Panevėžio rajone eksploatavo 38 vandenvietes, iš jų 29-iose yra įrengti vandens gerinimo įrenginiai, tiekė geriamąjį vandenį ir tvarkė nuotekas 4 587 klientams, išgavo ir į tinklus patiekė 554 382 m³ vandens, parduota 316 906 m³ vandens. Geriamasis vanduo vartotojams buvo tiekiamas 155,1 km tinklais. Panevėžio rajono nuotekos 2021 m. buvo šalinamos 98,5 km ilgio nuotekų tinklais, VšĮ Velžio komunalinis ūkis eksploatavo 46 nuotekų siurbles su 74 siurbliais, 18 valymo įrenginių. Surinkta 286 800 m³ nuotekų, valymo įrenginiuose išvalyta 174 165 m³ nuotekų. Nuotekos buvo tvarkomos 21-oje gyvenvietėje, keturiose iš jų nuotekos perpumpuojamos į Panevėžio miesto valymo įrenginius. Panevėžio rajono savivaldybėje beveik visose vandenvietėse padidinta geležies koncentracija. Vandens gerinimo įrenginiai yra Ramygalos, Naujamiesčio, Krekenavos, Perekšlių, Linkaučių, Velžio, Raguvos, Miežiškių, Daukniūnų, Šilų, Daniūnų, Mikėnų, Katinų, Liberiškio, Berniūnų, Nevėžio, Užunevėžio, Naujarodžių, Vadoklių ir Uliūnų kaimų vandenvietėse.

Biržų r. sav. teritorijoje vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugas teikia UAB „Biržų vandenys“. Pagal UAB „Biržų vandenys“ 2021 m. metinį pranešimą, Biržų r. vartotojams geriamasis vanduo tiekiamas iš požeminių vandens šaltinių. 2021 m. UAB „Biržų vandenys“ eksploatavo 78 km vandentiekio tinklų. Vandens tiekimo sistemą sudarė 22 vandenvietės. Vanduo gerinamas Biržų miesto, Vabalninko bei Kratiškių kaimų vandenvietėse – iš vandens šalinama geležis. 2021 m. Biržų miesto vandenvietėje ir kitose rajone aptarnaujamose vandenvietėse išgauta 549,8 tūkst. m³, realizuota vartotojams bei abonementams 323,8 m³ požeminio vandens. 2021 m. UAB „Biržų vandenys“ eksploatavo 111 km nuotekų tinklų, 22 km paviršinių (lietaus) nuotekų tinklų, 52 nuotekų siurbles, 19 buitinių nuotekų valymo įrenginių. Vadovaujantis UAB „Biržų vandenys“ duomenimis, per 2021 m. palyginus su 2019 m. 5 proc. padidėjo buitinių nuotekų realizavimas: nuo 369,3 tūkst. m³ 2019 m iki 389,9 tūkst. m³ 2021 m. Centralizuotomis vandens tiekimo paslaugomis 2019 m. naudojosi apie 53,3 proc. gyventojų ir apie 94 proc. veikiančių ūkio subjektų; buitinių nuotekų tvarkymo paslaugomis – apie 64,4 proc. gyventojų (iš jų 3,5 proc. – nuotekos buvo surenkamos asenizacijos transporto priemonėmis) ir apie 78 proc. veikiančių ūkio subjektų. Bendrovė 2021 m. teikė geriamojo vandens tiekimo ir/ar nuotekų tvarkymo paslaugas 6 609 fiziniams asmenims ir 301 juridiniam asmeniui (iš viso 6 910 abonentai).

Kupiškio r. sav. geriamojo vandens tiekimą ir (arba) nuotekų tvarkymą vykdo bei vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūrą eksploatuoja UAB „Kupiškio vandenys“. Vadovaujantis *Kupiškio rajono savivaldybės 2020–2030 metų strateginiame plėtros plane* pateikta informacija, vandens tiekimo infrastruktūrą ir nuotekų tvarkymo infrastruktūrą Kupiškio r. sav. sudaro 13 vandenviečių, 17 artezinių gręžinių, 90,0 km vandentiekio tinklų, 11 nuotekų valymo įrenginių, 24 nuotekų siurbles ir 69,0 km nuotekų tinklų. 2018 m. UAB „Kupiškio vandenys“ paslaugomis naudojosi 8 536 gyventojai arba 49,9

proc. visų gyventojų. Kupiškio rajone 2018 m. buvo patiekta 371,6 tūkst. m³ vandens, o realizuota 295,4 tūkst. m³ vandens (vandens netektys sudarė 20,5 proc.). 2013-2018 m. patiekto vandens kiekis sumažėjo 10,5 proc., realizuoto – 1,9 proc. 2018 m. Kupiškio r. sav. buvo surinkta 496,1 tūkst. m³ nuotekų (2013 m. – 532,8 tūkst. m³ nuotekų, t. y. 6,9 proc. mažiau). 2018 m. visos nuotekos išvalomos iki normų, kaip 2013 m. tokio rodiklio nebuvo pasiekta. Išvalytų nuotekų kiekis 2013-2018 m. padidėjo 85,5 proc. Paviršines nuotekas tvarko ir prižiūri seniūnijos. Paviršinių nuotekų tinklai įrengti Kupiškio ir Subačiaus miestuose, kurių ilgis 2018 m. pabaigoje siekė atitinkamai 5273 m. ir 62 m.

Pasvalio r. sav. geriamojo vandens tiekimą ir nuotekų tvarkymą vykdo bei vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūrą eksploatuoja UAB „Pasvalio vandenys“. Vadovaujantis *Pasvalio rajono savivaldybės strateginiu plėtros planu 2021–2027 metais*, UAB „Pasvalio vandenys“ eksploatuoja 64 artezinius gręžinius (iš viso jų yra 212), 232,1 km vandentiekio tinklų, 24 nuotekų biologinio valymo įrenginius, 47 nuotekų siurbines ir 125,9 km nuotekų tinklų. Be UAB „Pasvalio vandenys“ vandenį Pasvalio r. sav. teritorijoje dar tiekia 8 kaimo bendruomenės. Pasvalio r. geriamasis požeminis vanduo tiekiamas ir nuotekų šalinimo bei valymo sistemos eksploatuojamos 2 miestuose (Pasvalio bei Joniškėlio). Geriamasis požeminis vanduo yra tiekiamas 48 kaimuose, o nuotekų šalinimo bei valymo sistemos eksploatuojamos 22 kaimuose. 2017 m. Pasvalio r. sav. prie vandens tiekimo tinklų buvo prisijungę 22,4 tūkst. arba 90,3 proc. gyventojų (2016 m. – 22,2 tūkst. arba 86,7 proc. gyventojų). Prie nuotekų surinkimo tinklų buvo prisijungę 11,8 tūkst. arba 47,6 proc. gyventojų (2016 m. – 11,7 tūkst. arba 45,7 proc. gyventojų). Pasvalio r. sav. 2017 m. buvo išgauta 1 487,0 tūkst. m³ vandens, o parduota 1 157,0 tūkst. m³ vandens (vandens netektys sudarė 22,2 proc.). Apie 95 proc. geriamojo vandens atitiko Lietuvos higienos normos HN 24:2003 reikalavimus. 100 % nuotekų buvo išvalomos iki normų. UAB „Pasvalio vandenys“ taip pat tvarko ir prižiūri paviršines nuotekas ir Pasvalio mieste eksploatuoja 6 kontroliuojamus lietaus (paviršinių) nuotekų išleistuvus, 11 km paviršinių nuotekų tinklų ir 6 paviršinių nuotekų valykla (naftos gaudykles). Kaimiškose Pasvalio r. sav. seniūnijose paviršinių nuotekų infrastruktūros nėra. Nuo Pasvalio miesto gatvių, teritorijų paviršinės lietaus nuotekos išleidžiamos išleistuvais į Lėvens ir Mūšos upes.

Rokiškio r. sav. geriamojo vandens tiekimą ir (arba) nuotekų tvarkymą vykdo bei vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūrą eksploatuoja UAB „Rokiškio vandenys“ bei nedidele apimtimi – Skemų socialinės globos namai, turintys Valstybinės energetikos reguliavimo tarnybos išduotą licenciją. Pagal *Rokiškio rajono savivaldybės strateginiame plėtros plane iki 2030 metų* (projekte) pateiktą informaciją, UAB „Rokiškio vandenys“ eksploatuoja 36 vandenvietes, 17 vandens gerinimo įrenginių, 42 gręžinius, 186,3 km vandentiekio tinklų, 10 nuotekų valymo įrenginių, 29 nuotekų siurbines, 122,1 km nuotekų tinklų. 2020 m. centralizuotomis vandens tiekimo paslaugomis naudojosi apie 55,7 proc. gyventojų; centralizuotomis buitinių nuotekų tvarkymo paslaugomis – apie 46,7 proc. gyventojų; 1,9 proc. visų būstų rajone naudojosi nuotekų surinkimo asenizacijos transporto priemonėmis paslaugomis. 2020 m. išgauta 1279,4 tūkst. kub. m³ vandens (tai yra 84 tūkst. m³ arba 6,2 proc. mažiau nei 2016 m.), realizuota – 1033,5 tūkst. m³ vandens (29,9 tūkst. m³ arba beveik 3 proc. daugiau nei 2016 m.). Buitinių nuotekų surinkimo kiekis, 2020 m. palyginti su 2016 m., sumažėjo 223,5 tūkst. m³ arba 13,8 proc. (2016 m. surinkta 1615,3 tūkst. m³ nuotekų, 2020 m. – 1391,8 tūkst. m³ nuotekų). Visos UAB „Rokiškio vandenys“ nuotekos yra išvalomos iki normų. UAB „Rokiškio vandenys“ tvarko paviršinių (lietaus) nuotekų tinklus.

Komunalinių atliekų tvarkymas neturi didelės įtakos bendrai paviršinio ir požeminio vandens taršai. Visos Panevėžio regiono teritorijoje surinktos mišrios komunalinės atliekos vežamos rūšiuoti į mišrių komunalinių atliekų mechaninio – biologinio apdorojimo įrenginius, esančius Panevėžio regiono nepavojingų atliekų sąvartyno teritorijoje. Technologiniame komunalinių atliekų tvarkymo procese

vanduo nėra naudojamas, taip pat nesusidaro ir gamybinių nuotekų. Didžioji dalis išrūšiuotų atliekų perduodamos šias atliekas perdirbančioms įmonėms arba naudojamos energijai gauti. Tik dalis (apie 21 proc.) atliekų, kurios nėra tinkamos nei naudojimui energijai gauti, nei perdirbimui, šalinamos Panevėžio regiono nepavojingų atliekų sąvartyne. Šis sąvartynas atitinka ES reikalavimus, įrengta filtrato surinkimo sistema.

Sąvartyne susidariusios buitinės nuotekos bei sąvartyno filtratas ir iš UAB „Ekoatliekos“ priimtose (iki 1500 m³/metus) buitinės/gamybinės nuotekos slėgine linija nuvedamas per VŠĮ Velžio komunalinis ūkis nuotekų tinklus ir perduodamas į UAB „Aukštaitijos vandenys“ nuotekų tinklus, kuriais galiausiai patenka į Panevėžio miesto nuotekų valymo įrenginius. Kasdien į nuotekų valyklą pateikiama iki 250 m³ nevalytų nuotekų.

Sąvartyno teritorijoje susidaranti paviršinė nuotekos, surenkamos nuo dviejų esamų atskirų galimai taršių teritorijų, kurių kiekvienos plotas yra mažesnis nei 1 ha (vienos teritorijos plotas – apie 8760 m², kitos – apie 3000 m²). Nuo kiekvienos teritorijos surinktos paviršinės nuotekos valomos atskirai įrengtuose paviršinių nuotekų valymo įrenginiuose ir išvalytos iki leistinų normų išleidžiamos į gamtinę aplinką. Į tuos pačius paviršinių nuotekų tinklus patenka ant mechaninio rūšiavimo įrenginių teritorijos susidaranti paviršinė nuotekos.

Ant biologinio apdorojimo įrenginių teritorijos susidaranti paviršinė nuotekos surenkamos atskira paviršinių nuotekų susirinkimo sistema ir nuvedamos į atskirus paviršinių nuotekų valymo įrenginius, iš kurių apvalytos nuotekos išleidžiamos į Aulamo upelį.

Esamose žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelėse susidaranti gamybinės nuotekos (perkolatas) bei paviršinės nuotekos naudojamos technologiniame procese (žaliųjų atliekų kompostavimui).

Didelių gabaritų atliekų susirinkimo aikštelėse gamybinių nuotekų nesusidaro, o ant kietos aikštelės dangos susidaranti paviršinė nuotekos surenkamos, išvalomos vietiniuose paviršinių nuotekų valymo įrenginiuose ir išleidžiamos į gamtinę aplinką arba į centralizuotus paviršinių nuotekų tinklus.

Vadovaujantis aukščiau pateikta informacija galime teigti, kad eksploatuojant esamus atliekų tvarkymo įrenginius neigiamas poveikis paviršiniam ir požeminiam vandeniui yra kontroliuojamas.

3.3 DIRVOŽEMIS

Atliekų tvarkymas didelės įtakos dirvožemio užteršimui neturi. Dirvožemio cheminė tarša galima ekstremalių situacijų atveju (degalų, filtrato, skystų atliekų išsiliejimo atveju), tačiau pagrindinis poveikis siejamas su dirvožemio praradimais dėl atliekų sąvartynų užimamų plotų. Panevėžio regiono nepavojingų atliekų sąvartyno (bendras projektinis kaupo sekcijų) plotas – 18 ha.

3.4 NEATSINAUJINANTYS IR ATSINAUJINANTYS GAMTOS IŠTEKLIAI

2021 m. į Panevėžio regioninę komunalinių atliekų surinkimo sistemą, įvertinus ir iš juridinių asmenų surinktas komunalines atliekas, pateko ir buvo sutvarkyta 92,769 tūkst. tonų komunalinių atliekų (surinktų iš vietinės rinkliavos mokėtojų), iš kurių 52,106 tūkst. tonų (apie 56 proc.) buvo perdirbta/pakartotinai ar kitaip panaudota, 21,263 tūkst. tonų (apie 23 proc.) buvo sunaudota energijos gamyboje (sudeginta) ir 19,401 tūkst. tonų (apie 21 proc.) pašalinta sąvartyne.

Informacija apie tai, koks kiekis komunalinių atliekų 2021 m. buvo surinktas per savivaldybių organizuojamas komunalinių atliekų tvarkymo sistemas ir kaip sutvarkymas pateikta **Lentelė 7**.

Lentelė 7. Komunalinių atliekų susidarymas ir surinkimas per KATS Panevėžio regione bei sutvarkymas (2021 m.).

	Panevėžio regionas	Panevėžio m. sav.	Panevėžio r. sav.	Biržų r. sav.	Kupiškio r. sav.	Pasvalio r. sav.	Rokiškio r. sav.
Atliekų kiekis, tonos/metus							
Surinktas komunalinių atliekų kiekis	73 916	39 651	8 914	6 014	5 053	5 846	8 459
Perdirbtas/panaudotas pakartotinai komunalinių atliekų kiekis	37 795	20 601	4 001	3 314	2 658	2 858	4 364
Snaudotas energijai gauti (sudegintas) komunalinių atliekų kiekis	16 948	8 152	2 306	1 615	1 122	1 433	2 321
Pašalintas komunalinių atliekų kiekis	19 103	10 897	2 607	1 086	1 274	1 466	1 774
Atliekų kiekis, tonos/metus Atliekų kiekis, kg/gyventojui/metus							
Surinktas komunalinių atliekų kiekis	342	445	252	258	306	260	295
Perdirbtas/panaudotas pakartotinai komunalinių atliekų kiekis	175	231	113	142	161	127	152
Snaudotas energijai gauti (sudegintas) komunalinių atliekų kiekis	78	92	65	69	68	64	81
Pašalintas komunalinių atliekų kiekis	88	122	74	47	77	65	62

Vadovaujantis **Lentelė 7.** pateikta informacija, galime daryti išvadą, kad atliekų perdirbimas ar kitoks panaudojimas yra pagrindinis komunalinių atliekų tvarkymo būdas Panevėžio regione taip pat nemažai atliekų (apie 21 proc.) šalinama sąvartyne, todėl vis dar yra prarandami nemaži kiekiai medžiaginių išteklių.

3.5 BIOLOGINĖ ĮVAIROVĖ IR SAUGOMOS TERITORIJOS

Vadovaujantis *Saugomų teritorijų valstybės kadastro* duomenų bazėje pateikta informacija, Panevėžio regione yra įsteigtas 1 rezervatas – Vosynos gamtinis rezervatas; 3 valstybiniai regioniniai parkai: Biržų regioninis parkas, Krekenavos regioninis parkas, Sartų regioninis parkas; 80 draustinių; 4 biosferiniai poligonai: Biržų girios biosferos poligonas, Taujėnų-Užulėnio miškų biosferos poligonas, Šimonių girios biosferos poligonas, Žaliosios girios biosferos poligonas; 146 gamtos paveldo objektai; 69 Natura 2000 teritorijos, kuriose įsteigtos 61 buveinių apsaugai svarbių teritorijos ir 8 paukščių apsaugai svarbios teritorijos. Natura 2000 saugomos teritorijos, kuriose yra ribojama ūkinė veikla, Panevėžio regione užima 127 088,367 ha teritoriją. Detalesnė informacija apie Panevėžio regione esančių saugomų teritorijų skaičių pateikta **Lentelė 8.**

Pagrindiniai teisės aktai reglamentuojantys veiklą šiose saugomose teritorijose yra:

- Lietuvos Respublikos *saugomų teritorijų įstatymas*. Šis įstatymas reglamentuoja saugomų teritorijų sistemą ir su ja susijusius visuomeninius santykius, saugomų teritorijų nustatymo ir steigimo, ribų keitimo, statuso pakeitimo, apsaugos, tvarkymo ir kontrolės teisinius pagrindus, reglamentuoja veiklą jose, taip pat nustato tarptautinės svarbos teritorijų, tarp jų Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijų, bei gamtinio karkaso kūrimą ir veiklos juose reglamentavimą;
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. kovo 15 d. nutarimas Nr. 276 „Dėl bendrųjų buveinių ar paukščių apsaugai svarbių teritorijų nuostatų patvirtinimo“.

Lentelė 8. Saugomų teritorijų, esančių Panevėžio regione, skaičius

Nr.	Savivaldybės	Rezervatai, vnt.	Draustiniai, vnt.	Parkai, vnt.	Poligonai, vnt.	Gamtos paveldo objektai, vnt.	NATURA 2000	
							Buveinių apsaugai svarbios teritorijos, vnt.	Paukščių apsaugai svarbios teritorijos, vnt.
1	Panevėžio m.	-	1	-	-	-	-	-
2	Panevėžio r.	-	21	1	2	29	17	2
3	Biržų r.	-	24	1	2	34	11	3
4	Kupiškio r.	-	10	-	2	10	10	2
5	Pasvalio r.	-	15	1	1	60	12	1
6	Rokiškio r.	1	17	1	-	13	19	4
7	Panevėžio regionas	1	80*	3*	4*	146	61*	8*

Pastaba.* – kadangi kai kurios saugomos teritorijos patenka į kelių savivaldybių teritorijas, tai Panevėžio regione saugomų teritorijų skaičius yra mažesnis nei bendras visų savivaldybių teritorijoje nurodytas saugomų teritorijų skaičius.

Panevėžio regiono teritorijoje ir netoli regioninių bei savivaldybių komunalinių atliekų tvarkymo įrenginių įsteigtos Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“, nacionalinės saugomos teritorijos ir gamtos paveldo objektai pateikti **Lentelė 9.**

Šiuo metu Panevėžio regione atliekų tvarkymui eksploatuojamas Panevėžio regioninis nepavojingų atliekų sąvartynas, 12 DGASA², 6 ŽAKA, 1 ŽASA, 2 atliekų perkrovimo stotys, Regioninis komunalinių atliekų mechaninio-biologinio apdorojimo įrenginys, Statybinių atliekų aikštelė ir Stiklo aikštelė ((Dvarininkų k., Panevėžio r.).

Nei vienas esamas regioninis ir savivaldybių komunalinių atliekų tvarkymo įrenginys nepatenka į Europos ekologinio tinklo Natura 2000, nacionalines saugomas ar gamtos paveldo objektų teritorijas.

² Tai sudaro: 1 DGASA, kuri įrengta Panevėžio regioninio nepavojingų atliekų sąvartyno teritorijoje, 10 DGASA, kurios įrengtos Panevėžio regione bei DGASA, adresu Kėdainių g. 13 ir Kėdainių g. 15, Panevėžys, kuri bus įrengta 2023 m. Šios DGASA įrengimas finansuojamas iš 2014-2020 m. finansavimo periodo lėšų, todėl ji vertinama kaip esama DGASA.

Lentelė 9. Netoli Panevėžio regioninių komunalinių atliekų tvarkymo įrenginių esančios saugomos teritorijos

Nr.	Įrenginio pavadinimas	Įrenginio adresas	Arčiausiai atliekų tvarkymo įrenginio esančios saugomos teritorijos		Atstumas iki atliekų tvarkymo įrenginio, km
			Saugomos teritorijos pavadinimas	Saugomos teritorijos tipas	
1.	Panevėžio regioninis nepavojingų atliekų sąvartynas	Dvarininkų k., Panevėžio r.	Juostos hidrografinis draustinis	Draustinis	~5,00
2.	Regioninis komunalinių atliekų mechaninio-biologinio apdorojimo įrenginys		Žaliosios girios botaninis-zoologinis draustinis	Draustinis	~10,70
			Žaliosios girios biosferos poligonas	Poligonas	~10,70
			Žalioji giria	Natura 2000 teritorijos: buveinių apsaugai svarbios teritorijos	~3,72
			Užkalnių akmuo	Gamtos paveldo objektas	~16,20
3.	Didelių gabaritų atliekų apdorojimo aikštelė	Savitiškio g. 8, Panevėžys	Sanžilės kraštovaizdžio draustinis	Draustinis	~2,89
4.	Statybinių atliekų aikštelė ir Stiklo aikštelė		Žalioji giria	Natura 2000 teritorijos: buveinių apsaugai svarbios teritorijos	~7,07
5.	Žaliųjų (biologiškai skaidžių) atliekų kompostavimo aikštelė (ŽAKA)		Žalioji giria	Natura 2000 teritorijos: paukščių apsaugai svarbios teritorijos	~12,53
6.	Panevėžio miesto didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė (DGASA)	Senamiesčio g. 114B, Panevėžys	Pakuodžiupių kadagys	Gamtos paveldo objektas	~10,30
			Sanžilės kraštovaizdžio draustinis	Draustinis	~7,73
			Žaliosios girios botaninis-zoologinis draustinis	Draustinis	~7,83
			Žaliosios girios biosferos poligonas	Poligonas	~7,83
7.	Panevėžio miesto didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė (DGASA)		Žalioji giria	Natura 2000 teritorijos: buveinių apsaugai svarbios teritorijos	~2,78
			Žalioji giria	Natura 2000 teritorijos: paukščių apsaugai	~7,81

Nr.	Įrenginio pavadinimas	Įrenginio adresas	Arčiausiai atliekų tvarkymo įrenginio esančios saugomos teritorijos		Atstumas iki atliekų tvarkymo įrenginio, km
			Saugomos teritorijos pavadinimas	Saugomos teritorijos tipas	
				svarbios teritorijos	
			Pakuodžiupių kadagys	Gamtos paveldo objektas	~10,71
			Ramygalos telmologinis draustinis	Draustinis	~5,68
			Pašilėlių botaninis-zoologinis draustinis	Draustinis	~6,20
			Lieležerio ir Pašilių ežero kompleksas	Natura 2000 teritorijos: buveinių apsaugai svarbios teritorijos	~5,02
			Barklainių Didysis akmuo	Gamtos paveldo objektas	~7,77
8.	Panevėžio miesto didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė (DGASA)	Kėdainių g. 13 ir Kėdainių g. 15, Panevėžys	Sanžilės kraštovaizdžio draustinis	Draustinis	~8,02
			Upytės istorinis draustinis	Draustinis	~10,90
			Krekenavos regioninis parkas	Regioninis parkas	~10,90
			Žalioji giria	Natura 2000 teritorijos: buveinių apsaugai svarbios teritorijos	~5,48
			Žalioji giria	Natura 2000 teritorijos: paukščių apsaugai svarbios teritorijos	~11,89
			Naujamiesčio akmuo	Gamtos paveldo objektas	~13,00
9.	Panevėžio miesto žaliųjų atliekų surinkimo aikštelė (ŽASA), eksploatuoja AB „Panevėžio specialus autotransportas“	Pilėnų g. 43, Panevėžys	Sanžilės kraštovaizdžio draustinis	Draustinis	~6,66
			Žalioji giria	Natura 2000 teritorijos: buveinių apsaugai svarbios teritorijos	~6,08
			Žalioji giria	Natura 2000 teritorijos: paukščių apsaugai svarbios teritorijos	~12,10
			Naujamiesčio akmuo	Gamtos paveldo objektas	~12,10
10.	Panevėžio r. didelių gabaritų atliekų surinkimo ir žaliųjų (biologiškai skaidžių) atliekų kompostavimo aikštelė (DGASA ir ŽAKA)	Beržytės g. 10, Garuckų k., Ramygalos sen., Panevėžio r.	Krekenavos regioninis parkas	Regioninis parkas	~5,68
			Ramygalos telmologinis draustinis	Draustinis	~5,68
			Pašilių pelkė	Natura 2000 teritorijos: buveinių apsaugai svarbios teritorijos	~5,68
			Lieležerio ir Pašilių ežero kompleksas	Natura 2000 teritorijos: buveinių apsaugai svarbios teritorijos	~5,10
			Barklainių Didysis akmuo	Gamtos paveldo objektas	~7,85
11.	Pasvalio didelių gabaritų	Mūšos g. 12 B,	Pamūšių kraštovaizdžio draustinis	Draustinis	~2,52

Nr.	Įrenginio pavadinimas	Įrenginio adresas	Arčiausiai atliekų tvarkymo įrenginio esančios saugomos teritorijos		Atstumas iki atliekų tvarkymo įrenginio, km
			Saugomos teritorijos pavadinimas	Saugomos teritorijos tipas	
	atliekų surinkimo aikštelė (DGASA)	Pasvalys	Pamūšiai	Natura 2000 teritorijos: buveinių apsaugai svarbios teritorijos	~2,52
			Pasvalio miesto ažuolas	Gamtos paveldo objektas	~0,82
12.	Pasvalio r. didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė (DGASA)	Vytauto g. 52A, Joniškėlis, Pasvalio r.	Girelės botaninis draustinis	Draustinis	~2,33
			Joniškėlio dvaro parkas	Natura 2000 teritorijos: buveinių apsaugai svarbios teritorijos	~1,37
			Austakynės ažuolas	Gamtos paveldo objektas	~1,11
13.	Pasvalio r. žaliųjų (biologiškai skaidžių) atliekų kompostavimo aikštelė (ŽAKA)	Levaniškio k., Pasvalio r.	Lepšynės botaninis draustinis	Draustinis	~3,84
				Draustinis	
			Lepšynės miškas	Natura 2000 teritorijos: buveinių apsaugai svarbios teritorijos	~3,84
			Šlamų ažuolas	Gamtos paveldo objektas	~6,48
14.	Rokiškio didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė (DGASA)	Donelaičio g. 16, Rokiškis	Apūniškio miško pušies genetinis draustinis	Draustinis	~8,00
			Sacharos pelkė	Natura 2000 teritorijos: buveinių apsaugai svarbios teritorijos	~4,90
			Mataučiznos vinkšna	Gamtos paveldo objektas	~7,02
15.	Rokiškio atliekų perkrovimo stotis				
16.	Rokiškio r. didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė (DGASA)	Pandėlio vs., Pandėlio sen., Rokiškio r.	Notigalės telmologinis draustinis	Draustinis	~7,73
			Konstantinavos telmologinis draustinis	Draustinis	~9,97
			Nemunėlio upės slėnis	Natura 2000 teritorijos: paukščių apsaugai svarbios teritorijos	~6,40
			Notigalės pelkė	Natura 2000 teritorijos: buveinių apsaugai svarbios teritorijos	~7,73
			Alizavos ažuolas	Gamtos paveldo objektas	~13,80
17.	Rokiškio r. žaliųjų (biologiškai skaidžių) atliekų kompostavimo aikštelė (ŽAKA)	Ruzgų k. 6, Juodupės sen., Rokiškio r. sav.	Apūniškio miško pušies genetinis draustinis	Draustinis	~7,18
			Šaltojos ir Vyžuonos upių slėniai	Natura 2000 teritorijos: paukščių apsaugai	~0,35

Nr.	Įrenginio pavadinimas	Įrenginio adresas	Arčiausiai atliekų tvarkymo įrenginio esančios saugomos teritorijos		Atstumas iki atliekų tvarkymo įrenginio, km
			Saugomos teritorijos pavadinimas	Saugomos teritorijos tipas	
				svarbios teritorijos	
			Šaltojos upės slėnis	Natura 2000 teritorijos: buveinių apsaugai svarbios teritorijos	~1,83
			Ožakmenis	Gamtos paveldo objektas	~1,22
18.	Biržų r. didelių gabaritų atliekų surinkimo ir žaliųjų (biologiškai skaidžių) atliekų kompostavimo aikštelė (DGASA ir ŽAKA)	Krantinės g. 1, Biržų k., Širvėnos sen., Biržų r.	Biržų regioninis parkas	Regioninis parkas	~1,80
			Karajimiškio kraštovaizdžio draustinis	Draustinis	~1,95
			Karajimiškio kaimo apylinkės	Natura 2000 teritorijos: buveinių apsaugai svarbios teritorijos	~3,80
			Kaunių ažuolas	Gamtos paveldo objektas	~4,19
19.	Biržų r. atliekų perkrovimo stotis				
20.	Biržų r. didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė (DGASA)	Kosmonautų g. 8, Vabalninkas, Biržų r.	Guodžių geomorfologinis draustinis	Draustinis	~6,80
			Žalioji giria	Natura 2000 teritorijos: buveinių apsaugai svarbios teritorijos	~5,93
			Žalioji giria	Natura 2000 teritorijos: paukščių apsaugai svarbios teritorijos	~7,20
			Salamiesčio akmuo	Gamtos paveldo objektas	~11,00
21.	Kupiškio didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė (DGASA)	Technikos g. 6I, Kupiškis	Lėvens kraštovaizdžio draustinis	Draustinis	~2,45
			Lėvens upės slėnis	Natura 2000 teritorijos: buveinių apsaugai svarbios teritorijos	~2,45
			Žvėrių vinkšna	Gamtos paveldo objektas	~6,90
22.	Kupiškio r. žaliųjų (biologiškai skaidžių) atliekų kompostavimo aikštelė (ŽAKA)	Didžiagrašių k. 2, Noriūnų sen., Kupiškio r.	Lėvens kraštovaizdžio draustinis	Draustinis	~0,23
			Lėvens upės slėnis	Natura 2000 teritorijos: buveinių apsaugai svarbios teritorijos	~0,23
			Žvėrių vinkšna	Gamtos paveldo objektas	~1,84
			Buivėnų ažuolas	Gamtos paveldo objektas	~2,00

Šaltinis: Saugomų teritorijų valstybės kadastras

Įvertinus **Lentelė 9** pateiktą informaciją, galime teigti, kad nei vienas esamas regioninis ir savivaldybių komunalinių atliekų tvarkymo įrenginys nepatenka į Europos ekologinio tinklo Natura 2000, nacionalines saugomas ar gamtos paveldo objektų teritorijas.

3.6 KULTŪROS PAVELDAS

Pagrindinis teisės aktas reglamentuojantis nekilnojamojo kultūros paveldo vertybių apsaugą yra Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas.

Panevėžio regione gausu kultūros paveldo objektų. Vadovaujantis Kultūros vertybių registro duomenis Panevėžio regione yra įregistruoti 2 775 kultūros vertybių objektai **Lentelė 10**. Nekilnojamųjų kultūros objektų sąrašas ir atstumai nuo esamų Panevėžio regioninių komunalinių atliekų tvarkymo įrenginių pateikti **Lentelė 11**.

Lentelė 10. Panevėžio regione esantys kultūros paveldo objektai

Nr.	Savivaldybė	Kultūros paveldo objektai, vnt.	Iš jų kilnojami kultūros paveldo objektai, vnt.	Iš jų nekilnojami kultūros paveldo objektai, vnt.
1	Panevėžio m.	278	33	245
2	Panevėžio r.	473	3	470
3	Biržų r.	517	87	430
4	Kupiškio r.	394	17	377
5	Pasvalio r.	517	162	355
6	Rokiškio r.	596	149	447
8	Panevėžio regionas	2775	451	2324

Atliekų tvarkymas tiesioginio neigiamo poveikio kultūros paveldui nesukelia, nes saugomose, jautriose aplinkai bei kultūros paveldui teritorijose atliekų tvarkymo įrenginių statyba neleistina.

Šiuo metu Panevėžio regione atliekų tvarkymui eksploatuojami 25 atliekų tvarkymo įrenginiai. Atsižvelgiant į tai, kad 2023 m. bus pradėta eksploatuoti 1 DGASA, adresu Kėdainių g. 13 ir Kėdainių g. 15, Panevėžys. Šiai DGASA jau vykdomi projektavimo darbai. Šios DGASA įrengimas finansuojamas iš 2014-2020 m. finansavimo periodo lėšų, todėl ji vertinama kaip esama DGASA.

Nei vieno esamo Panevėžio regiono komunalinių atliekų tvarkymo įrenginio teritorijoje kultūros paveldo vertybių nėra.

Lentelė 11. Netoli Panevėžio regioninių komunalinių atliekų tvarkymo įrenginių esančios kultūros paveldo vertybės

Nr.	Atliekų tvarkymo įrenginys	Atliekų tvarkymo įrenginio adresas	Arčiausiai atliekų tvarkymo įrenginio esančios kultūros paveldo vertybės pavadinimas	Atstumas iki atliekų tvarkymo įrenginio, km
1.	Panevėžio regioninis nepavojingų atliekų sąvartynas	Dvarininkų k., Panevėžio r.	Liūdynės dvaro kumetynas (kodas 33096)	~1,35
2.	Regioninis komunalinių atliekų mechaninio-biologinio apdorojimo įrenginys		Liūdynės dvaro sodybos fragmentai (kodas 390)	~1,62
3.	Didelių gabaritų atliekų apdorojimo aikštelė		Lietuvos karių kapinės (kodas 17014)	~1,93
4.	Statybinių atliekų aikštelė ir stiklo aikštelė			
5.	Žaliųjų (biologiškai skaidžių) atliekų kompostavimo aikštelė (ŽAKA)			
6.	Panevėžio miesto didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė (DGASA)	Savitiškio g. 8, Panevėžys	1941 m. Sovietų Sąjungos teroro aukų žudynių vieta (kodas 16966)	~0,66
			Cukraus fabriko pastatų kompleksas (kodas 24621)	~0,78
			Siaurojo geležinkelio kompleksas (kodas 21898)	~1,53
7.	Panevėžio miesto didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė (DGASA)	Senamiesčio g. 114B, Panevėžys	Siaurojo geležinkelio kompleksas (kodas 21898)	~0,25
			Poeto Mato Grigonio namas (kodas 16635)	~0,85
			Panevėžio miesto istorinė dalis (kodas 31872)	~1,27
			Knygnešio Juozo Milašiūno namas (kodas 12056)	~1,48
8.	Panevėžio miesto didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė (DGASA)	Kėdainių g. 13 ir Kėdainių g. 15, Panevėžys	Kalbininko Petro Būtėno kapas (kodas 31664)	~0,39
			Mokytojo Jono Janulionio antkapinis paminklas (kodas 7640)	~0,47
			Lietuvos karių ir Sovietų Sąjungos teroro aukų kapų kompleksas (kodas 40139), Kompozitoriaus Antano Belazaro kapas (kodas 31660), Režisieriaus Juozo Miltinio kapas (kodas 21884)	~0,55
			Knygnešės Elžbietos Jodinskaitės kapas (kodas 31665), Vargonų meistro Martyno Masalskio kapas (kodas 31663), Knygnešio Juozo Masiulio kapas (kodas 31666), Rašytojo Julijono Lindės-Dobilo kapas (kodas 2171), Kompozitoriaus Mykolo Karkos ir aktorius Gedimino Karkos kapas (kodas 31662)	~0,60

Nr.	Atliekų tvarkymo įrenginys	Atliekų tvarkymo įrenginio adresas	Arčiausiai atliekų tvarkymo įrenginio esančios kultūros paveldo vertybės pavadinimas	Atstumas iki atliekų tvarkymo įrenginio, km
			Staniūnų dvaro sodybos fragmentai (kodas 11280)	~0,67
9.	Panevėžio miesto žaliųjų atliekų surinkimo aikštelė (ŽASA), eksploatuoja AB „Panevėžio specialus autotransportas“	Pilėnų g. 43, Panevėžys	Vėjo malūnas (kodas 33494)	~0,65
			Vėjo malūnas (kodas 33495)	~0,67
			Knygnešio, kunigo Felicijono Lialio kapas (kodas 12053); Knygnešio Juozo Masiulio kapas (kodas 31666)	~0,83
10.	Panevėžio r. didelių gabaritų atliekų surinkimo ir žaliųjų (biologiškai skaidžių) atliekų kompostavimo aikštelė (DGASA ir ŽAKA)	Beržytės g. 10, Garuckų k., Ramygalos sen., Panevėžio r.	Ramygalos žydų senosios kapinės (kodas 20647)	~0,13
			Ramygala (kodas 17101)	~0,57
			Koplytstulpis dviaukštis su ornamentuotu kryželiu, Jono Nepomuko, Pietos, šv. Florijono, šv. Jurgio, Marijos, šv. Roko ir Nukryžiuotojo skulptūromis (kodas 4899)	~1,23
			Antrojo pasaulinio karo Sovietų sąjungos karių palaidojimo vieta (kodas 11055)	~1,30
11.	Pasvalio didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė (DGASA)	Mūšos g. 12 B, Pasvalys	Siaurojo geležinkelio kompleksas (kodas 21898)	~0,01
			Pasvalio miesto istorinė dalis (kodas 17100), Žydų pirties pastatas (kodas 2584)	~0,39
			Namas (kodas 2065)	~0,47
12.	Pasvalio r. didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė (DGASA)	Vytauto g. 52A, Joniškėlis, Pasvalio r.	Lietuvos karininko, savanorio Kazimiero Vitarto kapas (kodas 42073), Lietuvos kario savanorio Petro Karaliūno kapas (kodas 42891)	~0,24
			Lietuvos kario Juozo Mantuškos kapas (kodas 42321)	~0,26
			Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių, karininkų Jono ir Antano Stapulionių kapai (kodas 17015)	~0,27
13.	Pasvalio r. žaliųjų (biologiškai skaidžių) atliekų kompostavimo aikštelė (ŽAKA)	Levaniškio k., Pasvalio r.	Siaurojo geležinkelio kompleksas (kodas 21898)	~3,12
			Siaurojo geležinkelio komplekso Migonių stotis (kodas 21912)	~3,18
			Migonių, Šimonių piliakalnis su gyvenvietė (kodas 40678)	~4,49
			Šimonių senovės gyvenvietė (kodas 40680)	~4,96
14.	Rokiškio didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė (DGASA)	Donelaičio g. 16, Rokiškis	Pirmojo pasaulinio karo Vokietijos imperijos karių kapai, vad. Apušoto kapinėmis (kodas 21764)	~1,59
			Lietuvos partizanų žuvimo vieta (kodas 31696)	~1,80
			Rokiškio žydų senosios kapinės (kodas 20759)	~2,03

Nr.	Atliekų tvarkymo įrenginys	Atliekų tvarkymo įrenginio adresas	Arčiausiai atliekų tvarkymo įrenginio esančios kultūros paveldo vertybės pavadinimas	Atstumas iki atliekų tvarkymo įrenginio, km
			Rokiškio miesto istorinė dalis (kodas 17102), Rokiškio dvaro sodyba (kodas 1010)	~2,30
15.	Rokiškio atliekų perkrovimo stotis			
16.	Rokiškio r. didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė (DGASA)	Pandėlio vs., Pandėlio sen., Rokiškio r.	Pandėlio dvaro sodybos parkas (kodas 565)	~1,19
			Antrojo pasaulinio karo Sovietų Sąjungos karių palaidojimo vieta (kodas 11146), Lietuvos partizano Alfonso Stumbrio-Jazmino kapas (kodas 43811)	~1,45
			Lietuvos partizanų kapai (kodas 17025)	~1,80
			Pandėlio žydų senosios kapinės (kodas 20761)	~2,11
17.	Rokiškio r. žaliųjų (biologiškai skaidžių) atliekų kompostavimo aikštelė (ŽAKA)	Ruzgų k. 6, Juodupės sen., Rokiškio r. sav.	Ignotiško akmuo vad. Ožakmeniu (kodas 5630)	~1,18
			Lukštų piliakalnis su gyvenviete (kodas 23841)	~2,12
			Šikšnių kaimo sodyba (kodas 16053)	~3,07
18.	Biržų r. didelių gabaritų atliekų surinkimo ir žaliųjų (biologiškai skaidžių) atliekų kompostavimo aikštelė (DGASA ir ŽAKA)	Krantinės g. 1, Biržų k., Širvėnos sen., Biržų r.	Siaurojo geležinkelio kompleksas (kodas 21898)	~1,85
			Klausučių piliakalnis (kodas 1907)	~2,33
			Lietuvos partizanų kapas (kodas 11839)	~2,11
			Biržų istorinė dalis (kodas 17073)	~2,72
19.	Biržų atliekų perkrovimo stotis			
20.	Biržų r. didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė	Kosmonautų g. 8, Vabalninkas, Biržų r.	Vabalninko sinagogų pastatų kompleksas (kodas 32306)	~1,10
			Švč. M. Marijos Ėmimo į dangų bažnyčios ansamblis (kodas 1315)	~1,22
			Klebonija (kodas 10832)	~1,22
			Vabalninko žydų senosios kapinės (kodas 38289)	~1,27
			Lietuvos partizanų kapai (kodas 33672)	~1,33
21.	Kupiškio didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė (DGASA)	Technikos g. 6I, Kupiškis	Lietuvos tautosakininko Jono Balio gimtoji sodyba (kodas 16995)	~0,86
			Kupiškio žydų senųjų kapinių kompleksas (kodas 38115)	~1,05
			Pedagogo Vinco Eiduko kapo antkapinis paminklas (kodas 9600), Lietuvos karių ir 1941 m. birželio sukilėlių kapai (kodas 31763), Lietuvos karių kapai (kodas 16994)	~1,24
			Kupiškio žydų pirmųjų senųjų kapinių dalis (kodas 12247)	~1,47
22.	Kupiškio r. žaliųjų (biologiškai skaidžių) atliekų kompostavimo aikštelė (ŽAKA)	Didžiagrašių k. 2, Noriūnų sen., Kupiškio r.	Didžiagrašių kapinynas (kodas 16255)	~0,36
			Didžiagrašių k. senosios kapinės (kodas 12231)	~0,69
			Buivėnų kapinynas, vad. Milžinų kapais (kodas 6291)	~1,60

Nr.	Atliekų tvarkymo įrenginys	Atliekų tvarkymo įrenginio adresas	Arčiausiai atliekų tvarkymo įrenginio esančios kultūros paveldo vertybės pavadinimas	Atstumas iki atliekų tvarkymo įrenginio, km
			Svidenių kaimo senosios kapinės (kodas 12239)	~1,67

Šaltinis: Kultūros vertybių registras

Vadovaujantis aukščiau pateikta informacija galime teigti, kad Panevėžio regione šiuo metu eksploatuojami atliekų tvarkymo įrenginiai nepatenka į kultūros paveldo objektų teritorijas ir su jomis nesiriboja.

3.7 KRAŠTOVAIZDIS

Atliekų tvarkymo įrenginiai daro neigiamą poveikį kraštovaizdžiui dėl žemės plotų užėmimo, žemėnaudos pakeitimo, sukelia vizualinę taršą, suvaržo gretimų žemių naudojimą. Tačiau įvertinus tai, kad komunalinės atliekos yra koncentruotai surenkamos ir tvarkomos tik tam skirtose vietose, todėl galima teigti, kad tokiu būdu Panevėžio regiono teritorijoje yra mažinama aplinkos, o tuo pačiu ir kraštovaizdžio tarša atliekomis.

Esamų DGASA, ŽAKA, asbesto laikymo aikštelės, regioninio sąvartyno, MBA įrenginių įrengimo vietos buvo parinktos ten, kur kraštovaizdžio estetinė vertė yra mažiausia, taip mažinant atliekų tvarkymo įrenginių daromą neigiamą poveikį Panevėžio regiono kraštovaizdžiui.

3.8 MATERIALINIAI ANTROPOGENINIAI IŠTEKLIAI

Atliekų tvarkymo poveikis antropogeniniams ištekliams siejamas su žemės sklypų naudojimo suvaržymu dėl atliekų tvarkymo įrenginių sanitarinių apsaugos zonų (SAZ). Atliekų tvarkymo įrenginiams SAZ turi būti nustatomos vadovaujantis Lietuvos Respublikos Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo reikalavimais (žr. **Lentelė 12**). SAZ ribų dydžiai gali būti tikslinami (sumažinami ar padidinami), atsižvelgiant į konkrečios planuojamos ūkinės veiklos galimą poveikį gyventojų sveikatai bei numatomas poveikio sumažinimo priemones, atliekant poveikio visuomenės sveikatai vertinimą.

Lentelė 12. Atliekų tvarkymo įrenginiams nustatomos sanitarinės apsaugos zonos (SAZ).

Komunalinio objekto (įrenginio) pavadinimas	Sanitarinės apsaugos zonos dydis, m
Atliekų deginimo įrenginys	500
Nepavojingųjų atliekų sąvartynas	500
Inertinių atliekų sąvartynas	200
Biologiškai skaidžių atliekų kompostavimo aikštelė (be maisto atliekų, gamybinės kilmės biologiškai skaidžių atliekų, gyvūninės kilmės šalutinių produktų, nuotekų dumblo kompostavimo)	100
Biologiškai skaidžių atliekų kompostavimo aikštelė (kompostuojant maisto atliekas, gamybinės kilmės biologiškai skaidžias atliekas, gyvūninės kilmės šalutinius produktus, nuotekų dumblą)	500
Atliekų laikymo, perkrovimo ir rūšiavimo įmonės įrenginiai (statiniai)	100
Uždarytas pavojingųjų ir nepavojingųjų atliekų sąvartynas*	100

Pažymime, kad uždarytam sąvartynui detaliuoju planu nustatyta normatyvinė 500 metrų sanitarinė apsaugos zona (SAZ). Esamam Panevėžio regiono nepavojingųjų atliekų sąvartynui reglamentuojama 500 metrų sanitarinė apsaugos zona (SAZ). MBA įrenginių teritorija patenka į Panevėžio regioninio nepavojingųjų atliekų sąvartyno sanitarinę apsaugos zoną, kurios dydis yra 500 m. Vadovaujantis Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų 67 p., MBA įrenginiams (antrinių žaliavų surinkimo bazės) nustatoma 300 m dydžio sanitarinės apsaugos zona, kuri patenka į esamą 500 m sąvartyno SAZ.

Visoms šiuo metu veikiančioms tiek ŽAKA, tiek DGASA vykdomi SAZ įregistravimo VĮ Registrų centre darbai. Panevėžio regioninio nepavojingų atliekų sąvartyno teritorijoje esantiems atliekų tvarkymo įrenginiams vykdomos SAZ nustatymo bei įteisinimo procedūros.

3.9 VISUOMENĖS SVEIKATA

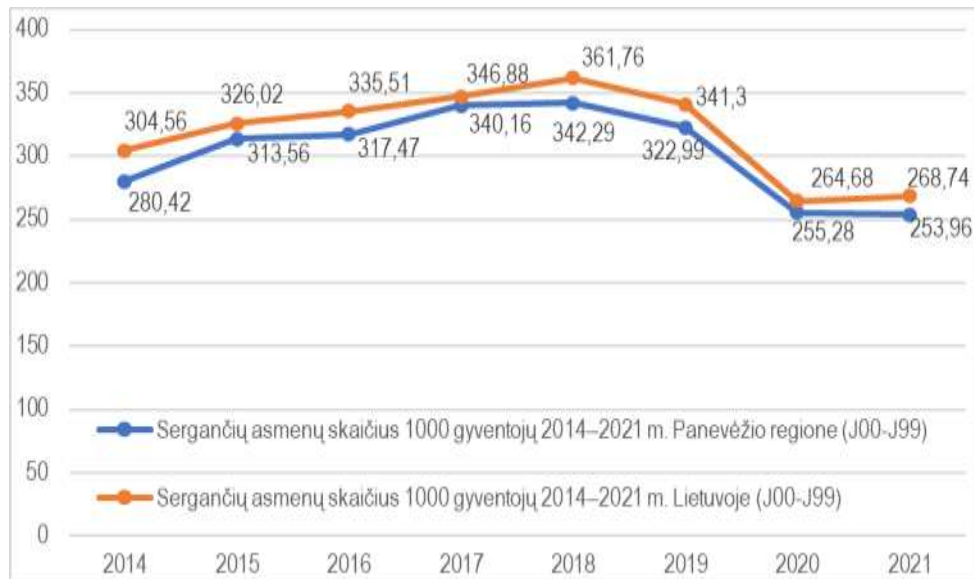
Esamą gyventojų sveikatos būklę galima įvertinti naudojantis sergamumo bei mirtingumo statistiniais duomenimis. Remiantis Higienos instituto sveikatos statistinių duomenų portale skelbiamais Lietuvos sveikatos rodikliais žemiau pateikiama gyventojų pagrindinių sveikatos problemų statistinių duomenų analizė. Šiame dokumente vertinami Panevėžio regiono gyventojų ligotumo duomenys, lyginant juos su apibendrintais Lietuvos duomenimis. Žemiau pateikti sveikatos rodikliai bei jų statistinė duomenų analizė atlikta pagal 2022 m. gruodžio mėn. statistinę informaciją.

Pav. 5 – Pav. 8 pateikiama informacija apie Lietuvos ir Panevėžio regiono gyventojų ligotumo pokyčius 2014–2021 metais. Ligtumo rodiklis išreikštas sergančių asmenų skaičiumi 1 000 gyventojų³.

2014–2019 m. Panevėžio regione, kaip ir visoje Lietuvoje, ligtumas visomis ligomis nuolat, nors ir nestipriai, didėjo (ligotumo kvėpavimo sistemos ligomis tolygus didėjimas stebimas iki 2018 m.), tačiau 2020 m. duomenys rodo didelį ligtumo sumažėjimą, ypač kvėpavimo sistemos ligomis bei infekcinėmis ir parazitų sukeliomomis ligomis. Manytina, kad šiam pokyčiui didžiausią įtaką padarė COVID-19 pandemija ir jos metu įvestas karantinas: gyventojų judėjimo ribojimai, nebūtinųjų prekių ir paslaugų pardavimo veiklų stabdymas, viešųjų erdvių uždarymas, privalomas asmens apsaugos priemonių naudojimas. Galima daryti prielaidą, kad ligų diagnostikos rezultatus paveikė ir dėl pandemijos valdymo priemonių sumažėjusios sveikatos priežiūros paslaugų apimtys ir prieinamumas, neįgyvendinamos arba vėluojamos įgyvendinti ligų diagnostikos priemonės, laiku nesuteiktos sveikatos priežiūros paslaugos tiek dėl taikytų apribojimų, tiek dėl gyventojų nenoro kreiptis į sveikatos priežiūros institucijas bijant užsikrėsti COVID-19 virusu. 2021 m. Lietuvoje ligtumas visomis ligomis vėl padidėjo, tačiau ligtumo rodikliai buvo mažesni nei 2019 m., kai tuo tarpu Panevėžio regione 2021 m. padidėjo tik ligtumas tam tikromis infekcinėmis ir parazitų sukeliomomis ligomis.

Ligtumas kvėpavimo sistemos ligomis 2021 m. Panevėžio regione buvo mažesnis nei Lietuvoje: 1000-čiui gyv. teko 259,96 sergantieji, tais pačiais metais Lietuvoje 1000 gyv. teko 268,74 sergantieji. Vertinant ligtumo rodiklio kitimo tendencijas per 2014–2021 m. laikotarpį, Panevėžio regione buvo stebėtas sergančiųjų skaičiaus padidėjimas nuo 2014 m. iki 2018 metų, tačiau 2020 m., kaip ir visoje Lietuvoje, greičiausiai dėl COVID-19 pandemijos karantino priemonių ligtumas kvėpavimo sistemos ligomis žymiai sumažėjo, bet 2021 m. ligtumas Lietuvoje vėl padidėjo, tačiau Panevėžio regione ligtumas dar nežymiai sumažėjo (žr. **Pav. 5**).

³ Sergantys asmenys (ligotumas) – asmenų, kuriems ambulatorinėse ar stacionarinėse asmens sveikatos priežiūros įstaigose yra užregistruota bent viena liga ar trauma iš atskirų ligų ar ligų grupių, skaičius (pagal TLK kodus). Šaltinis: Higienos instituto sveikatos statistinių duomenų portalas.

Šaltinis: Higienos instituto sveikatos statistinių duomenų portale pateikti duomenys.

Pav. 5. Lietuvos ir Panevėžio regiono gyventojų ligotumas kvėpavimo sistemos ligomis (J00-J99) 2014–2021 m.

Ligotumo kraujotakos sistemos ligomis rodiklis Panevėžio regione 2021 m. buvo didesnis nei Lietuvoje ir siekė 365,51 / 1000 gyv., tais pačiais metais Lietuvoje 1000 gyv. teko 325,38 sergantys asmenys. Per 2014–2021 m. laikotarpį ligotumo kraujotakos sistemos ligomis rodiklis Panevėžio regione išaugo, tačiau visoje Lietuvoje sergančiųjų kraujotakos sistemos ligomis taip pat kasmet daugėjo. 2020 m. Panevėžio regione, kaip ir visoje Lietuvoje, greičiausiai dėl COVID-19 pandemijos karantino priemonių buvo stebėtas ligotumo sumažėjimas, bet 2021 m. ligotumas kraujotakos sistemos ligomis Lietuvoje vėl padidėjo, tačiau Panevėžio regione ligotumas dar nežymiai sumažėjo (žr. Pav. 6).

Šaltinis: Higienos instituto sveikatos statistinių duomenų portale pateikti duomenys.

Pav. 6. Lietuvos ir Panevėžio regiono gyventojų ligotumas kraujotakos sistemos ligomis (I00-I99) 2014–2021 m.

Ligotumas piktybiniais navikais 2021 m. Panevėžio regione buvo 48 / 1000 gyv. Šis rodiklis buvo didesnis už Lietuvos rodiklį (38,3 / 1000 gyv.). Per 2014–2019 m. laikotarpį Panevėžio regione, o taip pat ir visoje Lietuvoje, sergančiųjų piktybiniais navikais skaičius kasmet augo iki 2019 m., bet 2020 ir

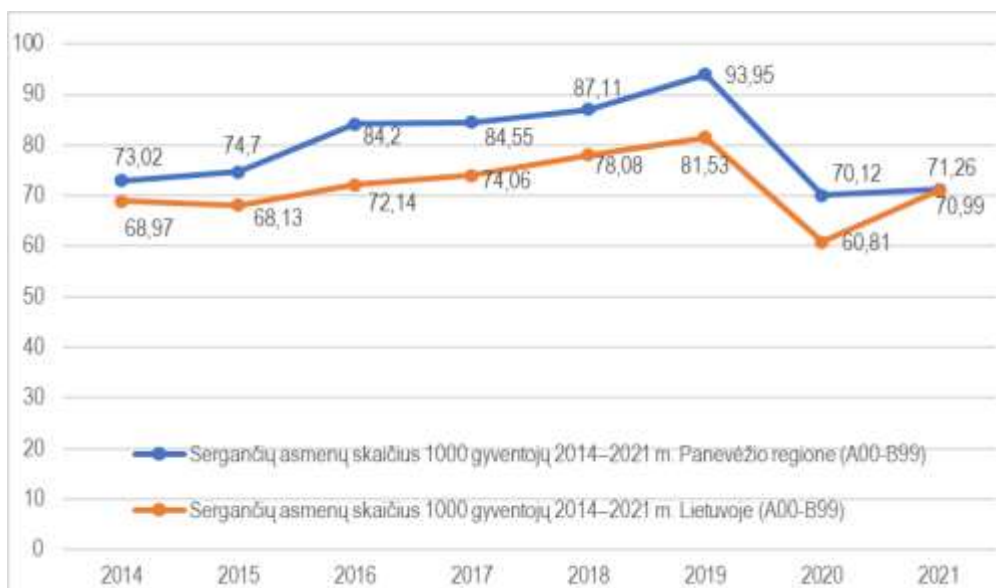
greičiausiai dėl COVID-19 pandemijos karantino priemonių ligotumas sumažėjo, bet 2021 m. ligotumas piktybiniais navikais Lietuvoje vėl padidėjo, tačiau Panevėžio regione ligotumas dar nežymiai sumažėjo (žr. **Pav. 7**).

Šaltinis: Higienos instituto sveikatos statistinių duomenų portale pateikti duomenys.

Pav. 7. Lietuvos ir Panevėžio regiono gyventojų ligotumas piktybiniais navikais (įskaitant limfinių kraujodaros ir jiems giminingų audinių) (C00-C97) 2014–2021 m.

Ligotumo infekcinėmis ir parazitinėmis ligomis rodiklis Panevėžio regione 2021 m. buvo panašus į Lietuvos rodiklį: 1000 gyv. teko 71,26 sergantieji, Lietuvoje 1000 gyv. teko 70,99 sergantieji. Panevėžio regione ligotumas infekcinėmis ir parazitinėmis ligomis didėjo nuo 2014 metų iki 2019 metų, tačiau 2020 m., kaip ir visoje Lietuvoje, greičiausiai dėl COVID-19 pandemijos karantino priemonių ligotumas žymiai sumažėjo, bet 2021 m. ligotumas vėl nežymiai padidėjo (žr. **Pav. 8**).

Šaltinis: Higienos instituto sveikatos statistinių duomenų portale pateikti duomenys.

Pav. 8. Lietuvos ir Panevėžio regiono gyventojų ligotumas tam tikromis infekcinėmis ir parazitų sukeliomomis ligomis (A00-B99) 2014–2021m.

Atliekų tvarkymo įtaka visuomenės sveikatai pasireiškia per potencialiai kenksmingų medžiagų poveikį, tačiau išsamesnių duomenų apie atliekų tvarkymo poveikį visuomenės sveikatai Lietuvoje nėra.

Apibendrinus pastarųjų metų duomenis, galima daryti išvadą, kad Panevėžio regiono gyventojų sveikata lemia didėjantis kraujotakos sistemos ligų, kvėpavimo sistemos ligų, piktybinių navikų ligotumo rodiklis.

4 TERITORIJŲ, KURIOS GALI BŪTI REIKŠMINGAI PAVEIKTOS, APLINKOS CHARAKTERISTIKOS

Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projektas bus įgyvendinamas Panevėžio komunalinių atliekų tvarkymo regione. Komunalinių atliekų tvarkymo regionas suprantamas kaip teritorija, apimanti daugiau negu vienos savivaldybės teritoriją, kurioje tos savivaldybės bendru sutarimu įsteigusios juridinį asmenį bendradarbiauja, siekdamos užtikrinti efektyvų atliekų tvarkymo sistemos funkcionavimą, kokybiškų ir prieinamų komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimą visiems regiono komunalinių atliekų turėtojams. Panevėžio regionas apima Panevėžio miesto, Panevėžio rajono, Biržų rajono, Kupiškio rajono, Pasvalio rajono, Rokiškio rajono savivaldybių teritorijas. Šią sistemą organizuoja ir administruoja Panevėžio apskrities savivaldybių įsteigta įmonė UAB Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centras (Panevėžio RATC).

Kuriant Panevėžio regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, dalis komunalinių atliekų tvarkymo įrenginių jau pastatyta, kita dalis komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros bus pastatyta ir pradės veikti rengiamo *Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano* įgyvendinimo laikotarpio viduryje.

Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 m. plano projekte daugiausiai numatytos organizacinės, ekonominės, visuomenės švietimo ir informavimo priemonės, skatinančios komunalinių atliekų, maisto švaistymo prevenciją, šiukšlinimo mažinimą bei paruošimą pakartotiniam naudojimui ir perdirbimui.

Planavimo iki 2027 metų vykdymo laikotarpiu Panevėžio regione bus baigti įrengti jau suplanuoti ir pradėti statyti regioniniai maisto atliekų apdorojimo įrenginiai (kurių pajėgumas ne mažesnis kaip 4 000 t/metus), kuriuose bus apdorojamos atskirai surinktos maisto ir virtuvės atliekos, išgaunant biodujas ir pagaminant kokybišką kompostą. Taip pat 2023 m. bus pradėta eksploatuoti 1 DGASA, adresu Kėdainių g. 13 ir Kėdainių g. 15, Panevėžys. Šiai DGASA jau vykdomi projektavimo darbai. Šios DGASA įrengimas finansuojamas iš 2014-2020 m. finansavimo periodo lėšų.

Planuojama, kad 2027 m. bus įrengta sąvartyno 4 sekcija bei sąvartyne bus suprojektuota ir įdiegta dalies filtrato gražinimo į sąvartyno kaupą sistema.

Siekiant įgyvendintos VAPTP nustatytas DGASA tinklo išplėtimo užduotys, iki 2027 m. papildomai dar planuojama įrengti 4 DGASA, t.y. vieną DGASA Rokiškio rajono savivaldybėje – Obeliuose, Dariaus ir Girėno g. 36A, vieną DGASA Kupiškio rajono savivaldybėje – Subačiaus apylinkėse, vieną DGASA Pasvalio rajono savivaldybėje – Saločių seniūnijoje, vieną DGASA Panevėžio rajono savivaldybėje – tarp Pajstrio, Bernatonių ir Pakuodžiupių gyvenviečių. Panevėžio, Kupiškio ir Pasvalio rajonuose naujos DGASA planuojamos kartu su ŽAKA.

Kupiškio, Pasvalio ir Panevėžio rajonuose DGASA tikslios įrengimo vietos šiuo metu dar nėra numatytos. Jos bus įrengiamos atsižvelgiant į valstybinę užduotį – kaimo vietovėse įrengti po vieną DGASA ne didesniu kaip 15 km atstumu nuo gyvenamųjų teritorijų, o miestuose – vieną DGASA 10 km

atstumu tarp tokių aikštelių arba aprūpinančią bent 40 000 gyventojų. Šių aikštelių įrengimo klausimai bus sprendžiami savivaldybių lygmenyje, kurios dar tik planuoja ieškoti galimybių DGASA įrengimui. Tik nusprendus šias aikštelių įrengti, bus pasirinktos tokios statybos vietos, kad šalia nebūtų saugomų ar kitų jautrių objektų ar teritorijų.

Papildomai planuojama esamos DGASA, adresu Senamiesčio g. 114B, Panevėžys, plėtra. Šie darbai buvo numatyti 2014-2020 metų periode, bet nespėjus įgyvendinti, perkelti į 2021-2027 m. periodą.

Atsižvelgiant į paramos galimybes, planuojama atnaujinti kompostavimo įrangą centrinėje ŽAKA Dvarininkų k., Panevėžio r., gerinti komposto kokybę.

Planuojama išvystyti ir plėsti atliekų, tinkamų paruošti pakartotinai naudoti, priėmimo vietų – Keisk'is daiktų keitimosi stotelių tinklą. Iš viso iki 2027 m. bus įrengta 15 Keisk'is daiktų keitimosi stotelių, t.y. po vieną stotelę kiekvienoje DGASA. Taip pat planuojama organizuoti atskirą pakartotiniam naudojimui tinkamų daiktų (tekstilės, drabužių, baldų, elektros ir elektroninės įrangos, sporto ir laisvalaikio inventoriaus ir kt.) surinkimą per DGASA ir Keisk'is daiktų keitimosi stoteles ir dalinimąsi/keitimąsi tarp gyventojų.

Panevėžio regioninio sąvartyno teritorijoje Dvarininkų k., Panevėžio r. planuojama įrengti regioninį atliekų paruošimo pakartotiniam naudojimui centrą.

Panevėžio regioninio sąvartyno teritorijoje Dvarininkų k., Panevėžio r. planuojamos kapinių, tekstilės ir kt. atliekų apdorojimo aikštelės bei deginti skirtų komunalinių atliekų terminuoto laikymo aikštelės bei stoginė, planuojama modernizuoti/atnaujinti esamus Panevėžio regiono MBA įrenginius.

Planuojama modernizuoti Rokiškio ir Biržų atliekų perkrovimo stotis.

4.1 PLANUOJAMI PASTATYTI KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO ĮRENGINIAI

Šiame skyriuje pateikta informacija apie komunalinių atliekų tvarkymo įrenginius, kuriuos planuojama pastatyti ir pradėti eksploatuoti iki 2027 m., t. y. rengiamo *Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano* pabaigos (žr. **Lentelė 13**).

Lentelė 13. Planuojami Panevėžio regioniniai komunalinių atliekų tvarkymo įrenginiai ir kiti objektai

Eil. Nr.	Planuojami nauji regioniniai komunalinių atliekų tvarkymo ir kiti objektai	Paslaugos
1.	Regioninis maisto atliekų apdorojimo įrenginys (Panevėžio regioninio sąvartyno teritorijoje Dvarininkų k., Panevėžio r.)	Rūšiuojamuoju būdu iš gyventojų surinktų maisto ir virtuvės atliekų rūšiavimas, smulkinimas, maišymas su struktūriniu medžiaga, anaerobinis apdorojimas (veikla vykdoma esamuose MBA įrenginiuose (biotuneliuose)) ir kompostavimas.
2.	Regioninis atliekų paruošimo pakartotiniam naudojimui centras (Panevėžio regioninio sąvartyno teritorijoje Dvarininkų k., Panevėžio r.)	Pakartotiniam naudojimui paruošti tinkamos atliekos ir daiktų rūšiavimas, tikrinimas, tvarkymas (remontas, plovimas, ir kt. atnaujinimas)
3.	Esamų Panevėžio regiono MBA įrenginių modernizacija/atnaujinimas, įskaitant biologinio apdorojimo įrenginių pritaikymą atskirai surinktų maisto atliekų apdorojimui, stoginės įrengimą BA įrenginių kieme bei mechaninės dalies modernizavimą, siekiant išrūšiuoti daugiau antrinių žaliavų, Dvarininkų k. Panevėžio r.	Kokybiškesnis mišrių atliekų rūšiavimas, BA įrenginių pritaikymas apdoroti tiek BSA iš MKA srauto, tiek atskirai surinktas maisto atliekas.

Eil. Nr.	Planuojami nauji regioniniai komunalinių atliekų tvarkymo ir kiti objektai	Paslaugos
4.	Kapinių, tekstilės ir kt. atliekų apdorojimo aikštelės (Panevėžio regioninio sąvartyno teritorijoje Dvarininkų k., Panevėžio r.)	Kapinių, tekstilės ir kt. atliekų apdorojimas, rūšiavimas, perdirbimui ar naudojimui tinkamų atliekų atskyrimas.
5.	Deginti skirtų komunalinių atliekų terminuoto laikymo aikštelės bei stoginė (Panevėžio regioninio sąvartyno teritorijoje Dvarininkų k., Panevėžio r.)	Deginti skirtų komunalinių atliekų terminuotas laikymas
6.	Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelės (Senamiesčio g. 114B, Panevėžys) plėtra	Didžiųjų ir pavojingųjų buities atliekų priėmimas ir rūšiavimas, paruošimas perdirbimui, daiktų mainai pakartotiniam naudojimui
7.	Papildomos naujos didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelės Rokiškio, Kupiškio, Pasvalio ir Panevėžio rajonų savivaldybėse (vietos bus patikslintos vėliau). Pasvalio, Kupiškio ir Panevėžio r. DGASA kartu su ŽAKA	Didžiųjų ir pavojingųjų buities atliekų priėmimas ir rūšiavimas, paruošimas perdirbimui, daiktų mainai pakartotiniam naudojimui.
8.	Keisk'is daiktų keitimosi stotelių tinklo plėtra, įrengiant daiktų keitimosi stotelę kiekvienoje DGASA	Keitimasis pakartotiniam naudojimui tinkamais daiktais
9.	Užpildytų Panevėžio regioninio sąvartyno 1 ir 2 sąvartyno sekcijų uždengimas, asbesto atliekų šalinimo sekcijos I dalies ir sąvartyno 4 sekcijos įrengimas	Saugus atliekų šalinimas

Maisto ir virtuvės atliekų apdorojimo įrenginys. Atskirai surinktų maisto ir virtuvės atliekų apdorojimui Panevėžio regiono nepavojingų atliekų sąvartyno teritorijoje (Dvarininkų k., Panevėžio r.) projektuojami regioniniai maisto ir virtuvės atliekų apdorojimo įrenginiai. Juos eksploatuos Panevėžio RATC. Įrenginyje per metus bus perdirbama iki 4 000 t atskirai surinktų maisto ir virtuvės atliekų. Veikla bus vykdoma 1990,60 m² ploto biologiškai skaidžių maisto ir virtuvės atliekų paruošimo kompostavimui stoginėje, kurioje bus įrengta uždaro tipo gamybos patalpa 1 (patalpų plotas - 986,60 m²) bei atviro tipo sandėliavimo patalpa 2 - stoginė (patalpų plotas - 1004 m²).

Į stoginės gamybos patalpą priimtos maisto ir virtuvės atliekos bus laikomos bei rankiniu būdu perrūšiuojamos, atskiriant priemaišas, t.y. bus atskiriamos kitos mechaninio rūšiavimo atliekos (19 12 12) ir degiosios atliekos (19 12 10).

Nuo priemaišų atskirtos maisto ir virtuvės atliekos bus maišomos su struktūrine medžiaga (smulkintos medienos šakos ir kelmiai) ir vežamos į toje pačioje teritorijoje UAB „Ekoatliekos“ terminuotai (iki 2025 m. lapkričio 25 d.) eksploatuojamus BA įrenginius. Šiuose įrenginiuose bus vykdomas maisto ir virtuvės atliekų anaerobinis apdorojimas ir brandinimas BA biotuneliuose. Biotuneliuose apdorotos atliekos bus gražinamos Panevėžio RATC, kuris vykdys pagaminto raugo brandinimą. Stoginės patalpoje Nr. 2 pagamintas raugas bus vartomas. Po 3-4 savaičių trunkančios brandinimo stadijos bus gaunamas stabilizuotas kompostas. Šis kompostas bus perkraunamas į brandinto komposto sijojimo zoną, kurioje bus sijojamas, atskiriant iš komposto dar likusias nesusikompostavusias stambesnes atliekas. Pagamintas kokybiškas kompostas bus laikomas ir parduodamas jo naudotojams kaip trąša arba dirvos gerinimo priemonė.

Atsižvelgiant į mišrių komunalinių atliekų sudėtį ir mišrių komunalinių atliekų sraute esantį ganėtinai didelį maisto ir virtuvės atliekų kiekį, vertinama, kad įdiegus MVA surinkimą, pradžioje bus surenkami 4-5 tūkst. t maisto ir virtuvės atliekų, tačiau gyventojams įpratus rūšiuoti maisto atliekas, 2027 m. bus atskirai surenkama apie 9 tūkst. t maisto ir virtuvės atliekų.

Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelės. Bus priimamos įvairios buityje susidariusios atliekos: pavojingosios, asbesto turinčios, statybinės ir griovimo, padangų, didelių gabaritų, plastiko, stiklo, metalo, elektros ir elektronikos, baterijų, tekstilės bei žaliosios atliekos iš Panevėžio regiono gyventojų. Atliekas gyventojai į aikštelę atveš savo transportu ir supakuotas taip, kad pakuotės netrukdytų vizualiai nustatyti atliekų rūšį. Pavojingosios atliekos priimamos sandariose pakuotėse. Pavojingąsias atliekas pristatantys asmenys privalės nurodyti jų susidarymo kilmę ir rūšį. Priėmus nepavojingąsias atliekas, aikštelės darbuotojas nurodys atliekų turėtojui į kurią vietą turi važiuoti transporto priemonė ir į kokius konteinerius, sandėlius ar talpas turės būti dedamos atliekos. Atliekas išsikraus iš savo transporto priemonių pats atliekų turėtojas ir dės jas į Aikštelės darbuotojo nurodytą vietą. Atliekų iškrovimo metu, jei nebuvo galima matyti visų atliekų pirminėje apžiūroje, Aikštelės darbuotojas dar kartą apžiūrės iškraunamas atliekas. Jei randamos atliekos, kurios negali būti priimtos, šios atliekos nebus priimamos.

Atvežus pavojingąsias atliekas aikštelės darbuotojas rūšiuoja jas pats. Šios atliekos bus laikomos pavojingųjų atliekų sandėlyje. Aikštelės darbuotojas, naudodamas individualias apsaugos priemones, jas nuneš į pavojingųjų atliekų sandėlį ir su visa pakuote padės į joms skirtą laikyti vietą. Pavojingosios atliekos neperpakuojamos ir nepilstomos.

Suakopus atitinkamų priimtų atliekų ir išrinktų priemaišų kieki, bus užsakomas autotransportas atliekų išvežimui atliekų tvarkytojams, įregistruotiems ATVR registre.

Daiktų priėmimas ir laikymas. Fiziniam asmeniui nurodžius, kad atvežtas daiktas yra veikiantis ir/ar tinkantis perduoti kt. asmenims, aikštelės-darbuotojas priėmimo metu atvežtus daiktus (didžiąsias (didelio gabarito), tekstilės gaminius, drabužius, tinkamą naudoti elektros ir elektroninę įrangą, esant poreikiui nuvalo, pasveria bei nurodo kur jas padėti. Daiktų apskaita vykdoma vadovaujantis Atliekų susidarymo ir tvarkymo apskaitos ir ataskaitų teikimo taisyklėmis, t.y. jokie papildomi kiti dokumentai neišduodami.

Esamo Panevėžio regioninio sąvartyno teritorijoje Dvarininkų k., Panevėžio r. bus įrengtas regioninis paruošimo pakartotiniam naudojimui centras. Centre tinkamas atliekas vizualiai identifikuos centro darbuotojai. Jei tinkamos atliekos identifikuojamos kaip nereikalaujančios paruošimo pakartotinai naudoti, jos bus iš karto nukreipiamos į sandėliavimo ar ekspozicijos zonas.

Planuojamame regioniniame pakartotinio naudojimo centre bus rūšiuojamos, tikrinamos, tvarkomos (remontuojamos, plaunamos, ir kt. atnaujinamos) pakartotiniam naudojimui paruošti tinkamos atliekos ir daiktai.

Iš konteinerių atliekos bus iškraunamos, sudedamos ant europadėklų ir elektrokrautuvu ar mobiliais vežimėliais vežamos į centro ardymo – remonto zoną. Čia jos bus apžiūrimos, rūšiuojamos, atrenkamos ir į mobilius konteinerius ir/arba ant darbatalių sudedamos tinkamos ruošti pakartotinai naudoti atliekos. Ardymo – remontavimo zona bus su darbo vietomis, baldais, įrankiais, konteineriais, apšvietimu, vėdinimu, kondicionavimu ir kitomis priemonėmis, būtinomis atliekų ruošimui pakartotinai naudoti ar kitaip tvarkyti (ardyti, smulkinti ir kt.). Ardymo - remontavimo darbo vietose bus naudojami rankiniai darbo instrumentai.

Nešvarūs medžiaginiai žaislai, medžiaginės baldų detalės, drabužiai, kita tekstilė bus rūšiuojama ir plaunama, džiovinama, lyginama. Tuo tikslu turi būti numatyta automatinė skalbimo mašina, džiovinimo mašina, lyginimo lenta su el. lygintuvu, siuvimo mašina, darbatalis.

Kitos tinkamos atliekos bus tikrinamos, remontuojamos, atnaujinamos, valomos ir kitaip ruošiamos pakartotinai naudoti, t.y.

- įv. buities prietaisai (skalbimo mašinos, lygintuvai, virduliai, ventiliatoriai, radijo, telefono aparatai, šviestuvai ir kt.) pirmiausiai bus tikrinami ar nėra mechaniškai pažeisti ir ar jie veikia. Jei bus nustatyta, kad prietaisas neveikia, bus ieškoma gedimo priežastis ir jei

įmanoma (smulkus gedimas), prietaisas bus taisomas – keičiama sugedusi dalis, atliekami litavimo darbai ir pan. Neradus gedimo priežasties ar nustačius, kad prietaiso negalima sutaisyti, jis bus identifikuojamas kaip netinkamos ruošti pakartotinai naudoti atliekos ir punkte toliau bus tvarkomas kaip EEĮ atliekos;

- senų baldų bus pirmiausiai įvertinama būklė, t.y. žiūrima, kad jie būtų nesuplyšę, nebūtų labai nusidėvėję (pvz.: sofos apmušalai nėra sudilę, turintys blogą kvapą, pačio čiužinio dalys nėra išsidėvėjusios tiek, kad ant jo nebūtų galima sėdėti ir pan. Kieti baldai turi visas dalis, pvz.: sekcija, spintelė, komoda turi visas dureles, stalčius, lentynas). Jei bus pristatyti didelių gabaritų daiktai, kuriems reikia smulkaus remonto, remontavimo zonoje šie daiktai bus taisomi, t.y. gali būti prisukami atsilaisvinę varžtai, įsukami nauji pamesti varžtai, durelių vyriai, gali būti prikalamos/prikljuojamos silpnai besilaikančios ir atšokusios dalys (pvz.: spintelės nugarinė plokštė, baldų porankiai ir pan.);
- priimti spaudos leidiniai bus įvertinami ar jie nėra suplėšyti, turi viršelį ir vizualiai visus lapus. Esant poreikiui knygos remonto zonoje gali būti suklijuojamos;
- plastikiniai žaislai bei plastikiniai, mediniai, stikliniai indai ir pan. gali būti valomi;
- atvežti paveikslų rėmai, kuriuos reikia taisyti, bus suklijuojami ar sutirtinami vinimis.
- atliekami kiti kitų daiktų (įvairūs namų apyvokos, interjero reikmenys (indai, vazos, puodai), laisvalaikio ir vaikų prekės (sporto inventoriūs, dviračiai, dėlionės, žaislai, indai), ir panašiai) remonto darbai.

Panevėžio mieste planuojama įrengti pakartotinio naudojimo daiktų realizavimo vieta/ parduotuvėlę.

Žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelės

Plano įgyvendinimo laikotarpiu planuojama įrengti 3 naujas nedidelio pajėgumo ŽAKA Pasvalio rajone Saločių apylinkėse, Panevėžio rajone Pajstrio apylinkėse bei Kupiškio rajone Subačiaus apylinkėse. Planuojama, kad aikštelių pajėgumai sieks po 600 t/m žaliųjų atliekų. Šiose aikštelėse bus vykdoma žaliųjų atliekų priėmimo, laikymo, rūšiavimo, atskiriant netinkamas kompostavimui priemaišas, smulkinimo, paruošimo kompostavimo bei kompostavimo veikla. Šios veiklos metu bus pagaminamas kokybiškas kompostas.

Dvarininkų ŽAKA veiklos optimizavimui planuojama įrengti stoginę, kas užtikrins kompostavimo proceso stabilumą visus metus, be to, vykdant kompostavimą po stogine, užtikrinamas maistingųjų medžiagų neišplovimas iš komposto ir jo kokybės pagerinimas. Taip pat planuojama atnaujinti mobilią techniką – įsigyti naują frontalinį krautuvą.

Tekstilės atliekų apdorojimo aikštelė

Panevėžio regiono nepavojingų atliekų sąvartyno teritorijoje (Dvarininkų k., Panevėžio r.) prie III sąvartyno sekcijos planuojama įrengti tekstilės atliekų apdorojimo aikštelę. Veikla bus vykdoma asfaltuotoje aikštelėje, kurios plotas apie 3000 m², su stogine iki 1000 m². Į aikštelę iš fizinių ir juridinių asmenų bus priimamos tekstilės atliekos kodais 20 01 11 *tekstilės gaminiai*, 20 01 10 *drabužiai*, 04 02 21 *neperdirbto tekstilės pluošto atliekos*, 04 02 22 *perdirbto tekstilės pluošto atliekos*. Surinkus tinkamą kiekį tekstilės atliekų, jos bus rūšiuojamos mechaniniu ir/ar rankiniu būdu, atskiriant pakartotinai tinkamus naudoti tekstilės gaminius bei drabužius; kitas tekstilės atliekas (pašluostes); degiąsias atliekas bei rūšiavimo atliekas. Tinkamos perdirbimui ar naudojimui atliekos bus perduodamos šių atliekų tvarkytojams, rūšiavimo atliekos bus šalinamos sąvartyne. Pakartotinai tinkami naudoti daiktai bus perduodami jų naudotojams. Šiuo metu per metus numatoma apdoroti apie 1260,0 t/metus tekstilės atliekų. Tačiau prognozuojama, kad 2027 m. atskirai bus surenkama apie 3 tūkst. t tekstilės atliekų.

Kapinių atliekų apdorojimo aikštelė

Panevėžio regiono nepavojingų atliekų sąvartyno teritorijoje (Dvarininkų k., Panevėžio r.) kapinių apdorojimo aikštelėje bus laikomos iš juridinių asmenų priimtose atliekos kodu 20 02 03 *kitos biologiškai neskaidžios atliekos (patikslintas pavadinimas – kapinių atliekos)*.

Kapinių atliekas numatoma rūšiuoti rankiniu būdu ir esamu būgniniu separatoriumi. Po rūšiavimo susidarys atliekos kodais: 20 02 01 biologiškai skaidžios atliekos, kurios bus kompostuojamos esamoje biologiškai skaidžių atliekų kompostavimo aikštelėje; 19 12 10 degiosios atliekos (iš atliekų gautas kuras), kurios bus laikomos planuojamoje degių atliekų laikymo vietoje sąvartyno sekcijose iki perdavimo šių atliekų tvarkytojams; 19 12 12 kitos mechaninio atliekų apdorojimo atliekos, kurios bus šalinamos sąvartyne; bei susidarys produktas, kurio kombinuotosios nomenklatūros kodas 2517 inertinės mineralinės medžiagos (smėlis, gargždas, žvyras, akmenys, skalda, kt.), kuris bus saugomas sąvartyno teritorijos rytinėje pusėje numatomoje įrengti grunto atliekų aikštelėje ir naudojamos sąvartyno infrastruktūros poreikiams bei galutiniam uždengimui.

Numatoma per metus sutvarkyti iki 7035 t kapinių ir gatvių valymo atliekų.

Grunto atliekų laikymo aikštelės įrengimas.

Panevėžio regiono nepavojingų atliekų sąvartyno teritorijoje (Dvarininkų k., Panevėžio r.) bus įrengta grunto atliekų laikymo aikštelės. Šiuo metu grunto atliekos kartu su statybinėmis ir griovimo atliekomis supilamos sąvartyno kaube į krūvą šalia darbo zonos. Planuojama atliekas kodu 17 05 04 *gruntas ir akmenys, nenurodyti 17 05 03* laikyti sąvartyno teritorijos rytinėje pusėje. Šioje aikštelėje, bus saugomas ir kapinių atliekų ir gatvių valymo atliekų rūšiavimo metu numatomas susidaryti produktas nomenklatūros kodu 2517. Planuojama laikyti iki 40 000 t grunto atliekų ir produkto nomenklatūros kodu 2517. Atliekos bus laikomos ir naudojamos sąvartyno kelių tvarkymui ir pan.

Pelenų ir kizelgūro naudojimas atliekų perdengimui.

Dabar šios atliekos yra šalinamos sąvartyne. Planuojama atliekas kodais 10 01 01 *dugno pelenai, šlakas ir garo katilų dulkės (išskyrus garo katilų dulkes, nurodytas 10 01 04)*, 10 01 03 *lakieji durpių ir neapdorotos medienos pelenai ir 02 07 99 kitaip neapibrėžtos atliekos (patikslintas pavadinimas – kizelgūras)* laikyti ir naudoti asbesto ir kitų atliekų perdengimui. Taip pat šias atliekas numatoma naudoti galutiniam sąvartyno uždengimui, maišant jas su gruntu ir netinkamu naudoti kompostu lygiomis dalimis. Planuojama panaudoti iki 800 t/metus atliekų kodu 10 01 01, iki 2 000 t/metus atliekų kodu 10 01 03, iki 400 t/metus atliekų kodu 02 07 99.

Esamų MBA įrenginių modernizavimas. Modernizuoti esamus MBA įrenginius planuojama po to, kai bus įdiegtas atskiras maisto atliekų surinkimas visose Panevėžio regiono savivaldybėse. Gyventojams pradėjus rūšiuoti maisto atliekas, mišrios atliekos bus sausesnės, padidės jų potencialas antriniam rūšiavimui ir antrinių žaliavų atskyrimui. Šiuo tikslu planuojama modernizuoti MBA įrenginių mechaninę dalį, pritaikant esamus įrenginius daugiau išrūšiuoti pakuočių ir antrinių žaliavų iš mišrių atliekų. Tuo tikslu esamoje MA linijoje būtų įrengiamas optinis separatorius (1 vnt.) su priklausiniais. MBA įrenginių modernizavimo terminai ir apimtys priklausys nuo planuojamos gauti ES paramos. PRATC lėšomis planuojama patobulinti smulkios frakcijos 0-80 skaidymą, pakeičiant žvaigždinį separatorių dviejų pakopų būgniniu sietu, siekiant kokybiškai paruošti BSA tolimesniam biologiniam apdorojimui.

Biologiniai įrenginiai taip pat bus modernizuojami, kad juose galėtų būti apdorojamos tiek atskirai surinktos maisto atliekos, tiek MA įrenginyje atskirtos BSA. Planuojama, kad po modernizacijos,

esamuose biotuneliuose bus galima perdirbti ne mažiau kaip 9 tūkst. t atskirai surinktų MVA. Šiam modernizavimui planuojama kreiptis dėl ES fondų dalinio finansavimo.

Susidarančio filtrato kiekio ir taršos mažinimui BA įrenginių kieme numatoma įrengti stoginę. Biologinio apdorojimo įrenginiuose planuojama įdiegti techninio komposto džiovinimo įrangą, siekiant sumažinti techninio komposto drėgmę, kas leistų jį apdoroti kitomis technologijomis (sijoti, separuoti ir pan.), paruošiant panaudojimui energijai gauti ar kitokiam panaudojimui.

Prieš įrengiant naujas atliekų tvarkymo įrenginius bei plečiant esamą DGASA bus atliekamos atrankos dėl poveikio aplinkai vertinimo procedūros. Tik gavus Aplinkos apsaugos agentūros išvadą, kad poveikio aplinkai vertinimo atlikti nereikia, bus vykdomi tolimesni naujų atliekų tvarkymo įrenginių įrengimo bei esamos DGASA išplėtimo darbai.

Įvertinus tai, kad regioninis maisto atliekų apdorojimo įrenginys, regioninis atliekų paruošimo pakartotiniam naudojimui centras, kapinių, tekstilės ir kt. atliekų apdorojimo aikštelės, deginti skirtų komunalinių atliekų terminuoto laikymo aikštelės bus įrengti esamo regioninio sąvartyno teritorijoje, tai galime teigti, kad šių įrenginių įrengimo vietos apylinkės nepasižymi jautriomis aplinkos poveikiui teritorijomis, arti nėra saugomų teritorijų, istorinių ar kultūros paveldo vertybių.

Taip pat planuojami įrenginiai, kurie nėra tiesiogiai susiję su atliekų surinkimu ar tvarkymu. Planuojama esamo sąvartyno teritorijoje (Dvarininkų k., Panevėžio r.) įrengti saulės elektrinę(-es), kurios pagaminta elektros energija būtų naudojama regioninių įrenginių (MBA, DGASA) eksploatavimui.

Vadovaujantis šia informacija galima teikti, kad **teritorijų, kurios gali būti reikšmingai paveiktos dėl šio plano įgyvendinimo nėra.**

5 SU PLANU SUSIJUSIOS APLINKOS APSAUGOS PROBLEMOS

Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano tikslas – suderinti savivaldybių veiksmus organizuojant komunalinių atliekų tvarkymo sistemas ir steigiant kelioms savivaldybėms bendrus atliekų naudojimo ar šalinimo įrenginius.

Rengiant *Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano* projektą, buvo identifikuotos 5 pagrindinės aplinkos apsaugos problemos, kurias būtina spręsti iki 2027 m.:

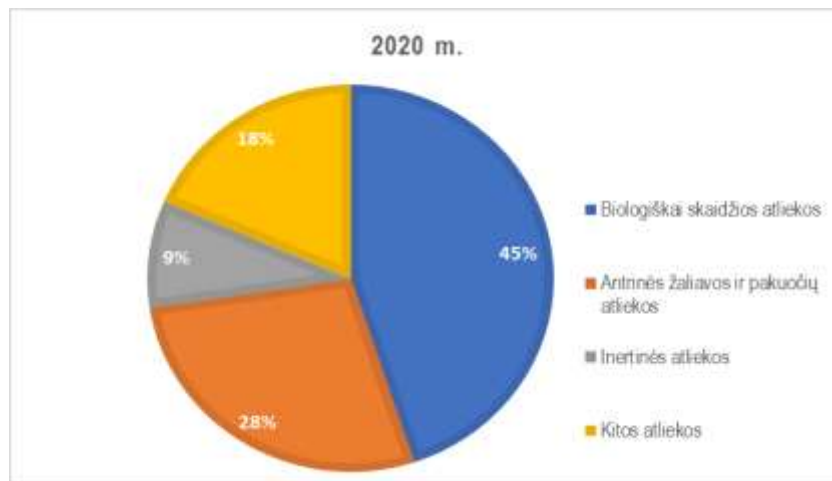
- 1) užtikrinti, kad atliekų susidarymo vietoje sutvarkytas biologinių atliekų ir rūšiuojamuoju būdu surinktas komunalinių atliekų kiekis 2023 m. sudarytų ne mažiau kaip 60 proc., 2024 m. – 65 proc., 2025 m. – 70 proc., 2026 m. – 75 proc., 2027 m. – 80 proc. susidariusių komunalinių atliekų kiekio;
- 2) iki 2024 m. aprūpinti namų ūkius biologinių atliekų surinkimo priemonėmis urbanizuotose vietovėse, kuriose gyventojų – daugiau nei 2000, arba užtikrinti kompostavimą šių atliekų susidarymo vietose;
- 3) iki 2025 m. aprūpinti gyventojus surinkimo priemonėmis butyje susidarančioms tekstilės atliekoms surinkti arba suteikti galimybę atliekų tvarkytojams aprūpinti gyventojus šiomis priemonėmis;

- 4) iki 2025 m. užtikrinti galimybę atiduoti atskirai surinktas buityje susidarančias pavojingąsias atliekas (išskyrus baterijų ir akumuliatorių atliekas);
- 5) iki 2027 m. išplėsti DGASA tinklą – kaimo vietovėse įrengti po vieną DGASA ne didesniu kaip 15 km atstumu nuo gyvenamųjų teritorijų, o miestuose – vieną DGASA 10 km atstumu tarp tokių aikštelių arba aprūpinančią bent 40 000 gyventojų.

Kaip minėta 3.4 skyriuje, 2021 m. į Panevėžio regioninę komunalinių atliekų surinkimo sistemą, įvertinus ir iš juridinių asmenų surinktas komunalines atliekas, pateko ir buvo sutvarkyta 92,769 tūkst. tonų komunalinių atliekų (surinktų iš vietinės rinkliavos mokėtojų), iš kurių 52,106 tūkst. tonų (apie 56 proc.) buvo perdirbta/pakartotinai ar kitaip panaudota, 21,263 tūkst. tonų (apie 23 proc.) buvo sunaudota energijos gamyboje (sudeginta) ir 19,401 tūkst. tonų (apie 21 proc.) pašalinta sąvartyne., t.y. didžioji dalis šiuo metu surinktų komunalinių atliekų buvo perdirbta/panaudota pakartotinai, nemaža dalis sunaudojamos energijos gamybai (sudeginamos), tačiau gana didelė dalis surinktų komunalinių atliekų buvo pašalinta sąvartyne. Siekiant įgyvendinti 2027 m. VAPTP nustatytą užduotį būtina imtis papildomų priemonių komunalinių atliekų rūšiavimui bei paruošimui pakartotinai naudoti ir perdirbti paskatinti.

Komunalines atliekas pradėjus apdoroti MBA įrenginiuose šalinamų atliekų kiekis ženkliai sumažėjo. 2021 m. sąvartyne pašalinta 26% visų susidariusių komunalinių atliekų, tuo tarpu, kai 2016 m. – 39%.

Vertinant pačių mišrių komunalinių atliekų sudėtį, nustatyta, kad ji buvo panaši visą nagrinėjimo laikotarpį (2016-2020 m.). 2020 m. mišrių komunalinių atliekų sudėtį sudarė: 45% biologiškai skaidžių atliekų, 28% pakuočių, pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų, 9% inertinių ir 18% kitų atliekų (žr. **Pav. 9**), t.y. dar nemaži pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų bei biologiškai skaidžių atliekų kiekiai patenka į mišrias komunalines atliekas.

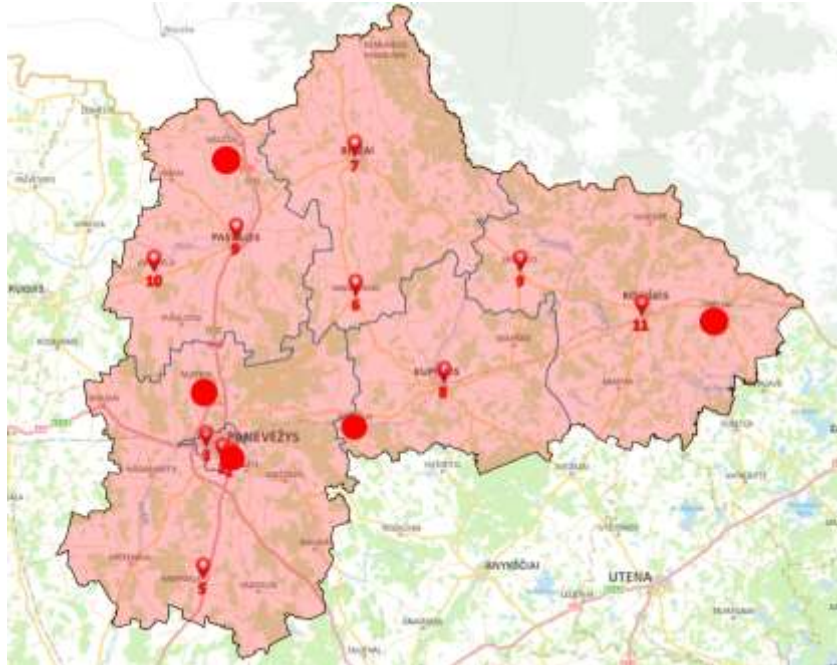

Pav. 9. Mišrių komunalinių atliekų sudėtis, 2020 m.

Pažymėtina, kad 2021 m. Panevėžio regione rūšiuojamuoju būdu buvo surinkta 37195 t komunalinių atliekų, t.y. apie 40 proc. susidariusių komunalinių atliekų kiekio (įvertinus namudinio kompostavimo kiekius ir juridinių asmenų pakuočių kiekius). Vadovaujantis VAPTP savivaldybėms nustatytomis užduotimis, 2023 m. kiekviena savivaldybė turės rūšiuojamuoju būdu surinkti 60 proc., o 2027 m. - 80 proc. susidariusių komunalinių atliekų kiekio. Taip pat nuo 2024 m. bus atskirai surenkamos maisto ir virtuvės atliekos, o nuo 2025 m. reikės atskirai surinkti ir tekstilės atliekas. Siekiant įgyvendinti šias užduotis, kiekviena Panevėžio regiono savivaldybė turės išplėsti atskirą atliekų surinkimo sistemą, aktyviai vykdyti visuomenės informavimą ir švietimą apie atliekų rūšiavimą.

Kad Panevėžio regiono savivaldybių teritorijose iki 2027 m. atstumas nuo gyventojų iki DGASA atitiktų VAPTP savivaldybėms nustatytą užduotį, t.y. kaimo vietovėse būtų įrengta po vieną DGASA ne didesniu kaip 15 km atstumu nuo gyvenamųjų teritorijų, o miestuose – vieną DGASA 10 km atstumu tarp tokių aikštelių arba aprūpinančią bent 40 000 gyventojų, turės būti plečiamas DGASA tinklas.

Pateikiame informaciją apie preliminariai parinktas papildomų DGASA įrengimo vietas (žr. **Pav. 10**).

Pav. 10. Naujų DGASA preliminarios įrengimo vietas.

Planuojama, kad:

- Panevėžio r. sav. 1 DGASA kartu su ŽAKA reikėtų įrengti tarp Pajstrio, Bernatonių ir Pakuodžiupių gyvenviečių,
- Rokiškio r. sav. 1 DGASA įrengti Obeliuose, Dariaus ir Girėno g. 36A,
- Kupiškio r. sav. 1 DGASA kartu su ŽAKA reikėtų įrengti Subačiaus apylinkėse,
- Pasvalio r. sav. 1 DGASA kartu su ŽAKA reikėtų įrengti Saločių seniūnijoje.

Tiek esamose, tiek naujai planuojamose įrengti DGASA gyventojai ir toliau galės atiduoti butyje susidariusias tiek pavojingasias, tiek nepavojingasias atliekas. Taip pat papildomai bus organizuojamas butyje susidarančių pavojingųjų atliekų rūšiuojamasis surinkimas apvažiavimo būdu ne rečiau kaip 4 kartus per metus. Papildomai bus teikiama individuali atliekų išvežimo paslauga pagal gyventojų užsakymą (paslauga bus mokama) ir pan.

6 SU PLANU SUSIJĘ TARPTAUTINIU, EUROPOS SĄJUNGOS ARBA NACIONALINIU LYGMENIU NUSTATYTI APLINKOS APSAUGOS TIKSLAI

Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. planas susijęs su dviem ES direktyvų įgyvendinimu:

- 1999 m. balandžio 26 d. Tarybos direktyva 1999/31/EB dėl atliekų sąvartynų;
- 2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/98/EB dėl atliekų.

1999 m. balandžio 26 d. sąvartynų direktyvos 1999/31/EB tikslas yra užtikrinti laipsnišką sąvartynuose šalinamų atliekų, visų pirma atliekų, tinkamų perdirbti ar kitaip naudoti, kiekio mažinimą ir, atliekoms ir sąvartynams taikant griežtus eksploataavimo ir techninius reikalavimus, numatyti priemonės, procedūras ir gaires, kuriomis siekiama išvengti neigiamo poveikio aplinkai, ypač paviršinio ir požeminio vandens, dirvožemio ir oro taršos, ir aplinkai pasauliniu mastu, įskaitant šiltnamio efektą, taip pat atliekų šalinimo sąvartynuose keliamo pavojaus žmonių sveikatai, kylantį šalinant atliekas sąvartynuose per visą sąvartyno veikimo laiką, arba kuo labiau jį sumažinti.

Šioje direktyvoje reikalaujama imasi visų priemonių, būtinų užtikrinti, kad:

- a) ne vėliau kaip 2035 m. sąvartynuose šalinamų komunalinių atliekų kiekis būtų sumažintas ir sudarytų ne daugiau kaip 10 % ar mažiau visų susidarančių komunalinių atliekų (svorio).

Bendrieji atliekų tvarkymo reikalavimai, tokie kaip aplinkos ir žmonių sveikatos apsauga apdorojant atliekas ir pirmenybė atliekų perdirbimui, nustatyti direktyvoje 2008/98/EB dėl atliekų. Šios direktyvos 11 straipsnio „Pakartotinis naudojimas ir perdirbimas“ 2 dalyje nustatoma nauja užduotis valstybės narėms: „Valstybės narės imasi priemonių, kuriomis siekiama šių tikslų:

- iki 2025 m. padidinti pakartotiniam naudojimui parengiamų ir perdirbamų komunalinių atliekų kiekį tiek, kad jos sudarytų bent 55 % atliekų (pagal svorį);
- iki 2030 m. padidinti pakartotiniam naudojimui parengiamų ir perdirbamų komunalinių atliekų kiekį tiek, kad jos sudarytų bent 60 % atliekų (pagal svorį).

Strateginio pasekmių aplinkai vertinimo metu siekiant atlikti *Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano* sąsajų su kitais strateginiais dokumentais analize buvo vadovaujama Valstybinio atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plano strateginio pasekmių aplinkai vertinimo ataskaitoje pateikta informacija.

Pažymime, kad pagal Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo, reikalavimus, rengiant planus ir programas, jų organizatoriai, siekdami išvengti dvigubo vertinimo, gali rengiamai SPAV ataskaitai naudoti aktualią informaciją apie kitų planų ir programų pasekmes aplinkai. Atsižvelgiant į šią nuostatą, SPAV ataskaitoje naudojama Valstybinio atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plano strateginio pasekmių aplinkai vertinimo ataskaitoje pateikta informacija apie tai, kaip rengiant Panevėžio regiono APTP atsižvelgta į tarptautinius, Europos Sąjungos arba nacionaliniu lygmeniu nustatytus aktualius tikslus ir aplinkos apsaugos problemas. Detalesnė informacija apie su *Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. planu* susijusius tarptautiniu, Europos Sąjungos arba nacionaliniu lygmeniu nustatytus aplinkos apsaugos tikslus ir uždavinius pateikta **4 priede**.

7 PLANO STRATEGINIS PASEKMIŲ APLINKAI VERTINIMAS PAGAL POVEIKIO OBJEKTUS IR PASEKMIŲ RŪŠĮ

Šiame skyriuje pateiktas *Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano* strateginis pasekmių aplinkai vertinimas pagal poveikio objektus ir pasekmių rūšį. Vertinimo pagal

atliekų tvarkymo būdus ir pasekmių tipą rezultatai pateikti **Lentelė 14**, o pagal komunalinių atliekų rūšis, plane numatytas jų tvarkymo priemonės (poveikio objektus) ir pasekmių tipą – **Lentelė 15**.

7.1 APLINKOS ORAS IR KLIMATO VEIKSNIAI

Atliekų tvarkymo procesai gali didinti arba mažinti šiltnamio efektą ir klimato kaitą. Šiltnamio efektą didina:

- Metano emisijos, susidarancios šalinant biologiškai skaidžias atliekas sąvartynuose;
- Anglies dioksido emisijos, susidarancios deginant atliekas (ypač plastikų ir tekstilės atliekas);
- Azoto oksidų emisijos, susidarancios deginant atliekas;
- Anglies dioksido emisijos, susidarancios atliekų surinkimo, transportavimo ir apdorojimo operacijų metu;
- Halogenintų junginių, naudojamų EEI kaip šaldymo agentai ar izoliacinės medžiagos, emisijos su aukštu globalinio atšilimo potencialu.

Šiltnamio efektą mažina vengimas emisijų, kurios susidarytų kituose procesuose, pavyzdžiui:

- Energijos iš atliekų išgavimas sumažina iškastinio kuro naudojimą energijai gauti;
- Atliekų perdirbimas mažina emisijas, kurios susidarytų išgaunant pirmines žaliavas;
- Komposto panaudojimas mažina išmetimus, kurie susidarytų gaminant trąšas.

Klimato pokyčius įtakoja išimtinai CO₂ emisijos deginant iškastinį kurą. Tos CO₂ emisijos, kurios vyksta deginant biomasę, klimato pokyčių atžvilgiu apibrėžiamos kaip neutralios. Todėl atliekų tvarkymo sektoriuose biologinio atliekų irimo metu susidarancios CO₂ emisijos nėra priskiriamos prie klimato pokyčius įtakančių emisijų. Analogiškai, deginant atliekas šiai kategorijai priskiriama tik ta anglies dioksido dalis, kuri susidaro iš iškastinės anglies (pvz., šiai kategorijai priklauso CO₂, susidarantis deginant plastmases, bet ne tas CO₂, kuris susidaro deginant popierių)⁴. Tiek biodujų gamybos jėgainės, tiek kompostavimo uždarose erdvėse įrenginiai paprastai būna aprūpinti oro valymo įrenginiais, todėl poveikis aplinkos orui iš kontroliuojamų biologinio apdorojimo įrenginių nėra reikšmingas.

⁴ Atliekų tvarkymo planavimas ir optimizavimas. Komunalinių atliekų susidarymo prognozavimo ir atliekų tvarkymo sistemų tvarumo vertinimo vadovas. Technologija, Kaunas, 2005.

Lentelė 14. Siūlomoms alternatyvoms vertinimas pagal atliekų tvarkymo būdus ir pasekmių tipą.

Atliekų tvarkymo būdas	Aplinkos oras	Paviršinis ir požeminis vanduo	Dirvožemis	Klimato veiksniai	Neatsinaujinantys ir atsinaujinantys gamtos išteklių	Biologinė įvairovė	Kraštovaizdis	Kultūros paveldas	Materialiniai antropogeniniai išteklių	Visuomenės sveikata
Atliekų prevencija	N IR	N IR	N IR	N IR	N IR		N IR			N IR
Surinkimas, vežimas, perkrovimas	T TR LO									T NL LO
Perdirbimas	T NL LO	T NL LO		N G	N G					N IS
Kompostavimas	T NL LO		N LO	N G	N LO					NL LO
Atliekų deginimas	T NL LO	N/T NL LO	N NL LO	N/T G	N G					NL LO
Šalinimas	T NL LO	T I LO	T I LO	T I G	N G		T I LO			NL LO

Pasekmių tipai:

T Tiesioginės
 N Netiesioginės
 K Kaupiamosios
 S Sąveikaujantys

TR Trumpalaikės
 VT Vidutinės trukmės
 I Ilgalaikės
 NL Nuolatinės
 L Laikinos

LO Lokalios
 R Regioninės/Nacionalinės
 G Globalios

Lentelė 15. Siūlomos alternatyvos vertinimas pagal Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plane numatytas tvarkyti komunalinių atliekų rūšis, jų tvarkymo būdus (poveikio objektus) ir pasekmių tipą.

Komunalinių atliekų rūšys	Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plane numatytos priemonės	Aplinkos oras	Paviršinis ir požeminis vanduo	Dirvožemis	Klimato veiksniai	Neatsinaujinantys ir atsinaujinantys gamtos išteklių	Biologinė įvairovė	Kraštovaizdis	Kultūros paveldas	Materialiniai antropogeniniai išteklių	Visuomenės sveikata
Biologinės atliekos	<p>1.1.5. Vykdyti viešinio kampanijas, skatinančias atliekų rūšiuojamąjį surinkimą (ypač maisto, tekstilės, statybinių, baldų, pakuočių, padangų, pavojingųjų atliekų) ir tinkamą tvarkymą, didelį dėmesį skiriant gyventojų, ypač daugiabučių, rūšiavimo įgūdžiams tobulinti, taip pat įtraukiant ir 2.2.1 priemonėje numatytas temas</p> <p>2.1.1. Vykdyti visuomenės švietimo ir informavimo kampaniją apie maisto atliekų prevenciją, tinkamą rūšiavimą ir tvarkymą</p> <p>2.1.2. Įgyvendinti taupaus maisto vartojimo iniciatyvas mokyklų, darželių, darbuotojų valgyklose, skatinant „švediško stalo“ principu grįstą maitinimą</p> <p>3.1.1. Inicijuoti maisto atliekų savanoriško kompostavimo namuose demonstracinį projektą pasirinktoje(-ose) Panevėžio regiono savivaldybėje(-ėse), dalintis šio projekto rezultatais su visomis Panevėžio regiono savivaldybėmis</p> <p>3.1.2. Skatinti namudinį kompostavimą žaliosioms ir (ar) maisto atliekoms, pavyzdžiui kompostuojantiems atliekų turėtojams taikyti mažesnę įmoką ar vietinę rinkliavą ar kt.</p> <p>3.1.3. Parengti ir platinti atliekų turėtojams maisto atliekų kompostavimo namų ūkio sąlygomis instrukciją</p> <p>3.1.4. Identifikuoti namudinio kompostavimo dėžių/konteinerių, skirtų kompostuoti maisto atliekas ir žaliąsias atliekas, Panevėžio regiono savivaldybėse poreikį</p>	T NL LO	N LO	N LO	N G	T LO					NL LO

Komunalinių atliekų rūšys	Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plane numatytos priemonės	Aplinkos oras	Paviršinis ir požeminis vanduo	Dirvožemis	Klimato veiksniai	Neatsinaujinantis ir atsinaujinantis gamtos išteklių	Biologinė įvairovė	Kraštovaizdis	Kultūros paveldas	Materialiniai antropogeniniai išteklių	Visuomenės sveikata
	<p>3.1.5. Esant poreikiui, aprūpinti namudinio kompostavimo dėžėmis/konteineriais, skirtais kompostuoti žaliosioms ir (ar) maisto atliekas, Panevėžio regiono savivaldybių individualių namų ir sodų gyventojus (<i>Kupiškio r. sav. žaliųjų atliekų kompostavimo dėžių poreikis – 800 vnt.; maisto atliekų kompostinių poreikis bus patikslintas po demonstracinio projekto (3.1.1. priemonė)</i>)</p> <p>3.1.6. Atnaujinti bei papildyti rinkliavos/įmokos mokėtojų registrus informacija apie kompostuojančius namuose namų ūkius, jiems suteiktas priemones</p> <p>3.2.1. Įsigyti ir aprūpinti atliekų turėtojus maisto atliekų surinkimo priemonėmis (1,1 m³, 120 l, kibirėliai). <i>Pastaba: dauguma Panevėžio regiono savivaldybių maisto atliekų surinkimo priemonės suplanavusios įsigyti su APVA parama iki 2023 m. pabaigos, išskyrus Kupiškio r. sav., kurios poreikis yra 2 490 vnt. virtuvinių kibirėlių, 6 vnt. 1,1 m³ bendro naudojimo konteinerių ir 800 vnt. 120 l individualių konteinerių. Pasvalio r. sav. planuoja papildomą 30 bendro naudojimo konteinerių poreikį biologinių atliekų surinkimui.</i></p> <p>3.2.2. Organizuoti maisto atliekų rūšiojamojo surinkimo paslaugos teikimą gyventojams</p> <p>3.2.3. Vykdyti maisto atliekų ir žaliųjų atliekų rūšiavimo monitoringą ir kontrolę</p> <p>3.2.4. Pagal galimybes, atsižvelgiant į Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos metodiką, nustatyti maisto atliekų priėmimo ir žaliųjų atliekų priėmimo žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelėse kainodarą, skatinančią atskirai surinkti ir apdoroti kuo daugiau biologinių atliekų</p> <p>3.4.5. Vykdyti atskirą perdirbimui tinkamų atliekų (buityje susidarančių statybos ir griovimo atliekų, didelių gabaritų, žaliųjų atliekų ir kt. atliekų) surinkimą DGASA</p> <p>3.4.7. Įvertinti galimybes ir dalyvauti atliekų ženklavimo piktogramomis projekte</p>										

Komunalinių atliekų rūšys	Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plane numatytos priemonės	Aplinkos oras	Paviršinis ir požeminis vanduo	Dirvožemis	Klimato veiksniai	Neatsinaujinantys ir atsinaujinantys gamtos išteklių	Biologinė įvairovė	Kraštovaizdis	Kultūros paveldas	Materialiniai antropogeniniai išteklių	Visuomenės sveikata
	4.2.1. Įgyvendinti maisto/virtuvės atliekų apdorojimo pajėgumų sukūrimo Panevėžio regione projektą 4.2.3. Atsižvelgiant į paramos galimybes, įrengti papildomas 3 ŽAKA savivaldybių parinktose vietose, atnaujinti kompostavimo įrangą, gerinti komposto kokybę 4.2.4. Įrengti kapinių, ir kt. atliekų apdorojimo aikštes, deginti skirtų komunalinių atliekų terminuoto laikymo aikštes bei stoginę Panevėžio regioninio savartyno teritorijoje Dvarininkų km, Panevėžio raj. 4.3.4. Eksploatuoti žaliųjų atliekų kompostavimo aikštes 4.3.5. Eksploatuoti regioninius mechaninio biologinio apdorojimo (MBA) įrenginius Dvarininkų km, Panevėžio raj. 4.3.6. Eksploatuoti regioninius maisto/virtuvės atliekų apdorojimo įrenginius 4.4.3. Organizuoti pagaminto komposto realizavimą										
Antrinės žaliavos (popieriaus ir kartono, plastikų, stiklo, tekstilės ir metalo), pakuočių atliekos ir kitos	1.1.5. Vykdyti viešinimo kampanijas, skatinančias atliekų rūšiuojamąjį surinkimą (ypač maisto, tekstilės, statybinių, baldų, pakuočių, padangų, pavojingųjų atliekų) ir tinkamą tvarkymą, didelį dėmesį skiriant gyventojų, ypač daugiabučių, rūšiavimo įgūdžiams tobulinti, taip pat įtraukiant ir 2.2.1 priemonėje numatytas temas 1.1.6. Didinti rūšiuojamojo atliekų surinkimo kontrolę, taikyti atsakomybę už savivaldybių atliekų tvarkymo taisyklių pažeidimus 2.2.1. Organizuoti viešinimo kampaniją, ypatingai atkreipiant dėmesį į ilgalaikio vartojimo gaminius, tekstilę ir vienkartinis gaminius, skatinančią rinktis daugiartinis gaminius ir pakartotinai naudoti daiktus, vengti vienkartinį plastikinių gaminių vartojimo (1.1.5 priemonės dalis)	T NL LO	T NL LO	T I LO	N G	N G				G	N I G

Komunalinių atliekų rūšys	Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plane numatytos priemonės	Aplinkos oras	Paviršinis ir požeminis vanduo	Dirvožemis	Klimato veiksniai	Neatsinaujinantys ir atsinaujinantys gamtos išteklių	Biologinė įvairovė	Kraštovaizdis	Kultūros paveldas	Materialiniai antropogeniniai išteklių	Visuomenės sveikata
perdirbimui tinkamos atliekos	<p>2.3.1. Plėsti atliekų, tinkamų paruošti pakartotinai naudoti, priėmimo vietų – Keisk'is daiktų keitimosi stotelių tinklą, įrengiant daiktų keitimosi stotelę kiekvienoje DGASA</p> <p>2.3.2. Organizuoti atskirą pakartotiniam naudojimui tinkamų daiktų/atliekų (tekstilės, drabužių, baldų, elektros ir elektroninės įrangos, sporto ir laisvalaikio inventoriaus ir kt.) surinkimą per DGASA ir Keisk'is daiktų keitimosi stoteles ir dalinimąsi/keitimąsi tarp gyventojų</p> <p>2.3.3. Įrengti regioninį atliekų paruošimo pakartotiniam naudojimui centrą Panevėžio regioninio sąvartyno teritorijoje Dvarininkų km, Panevėžio raj.</p> <p>2.3.4. Įrengti pakartotinio naudojimo daiktų realizavimo vietą(-as) Panevėžio mieste ar kitoje vietoje</p> <p>2.3.6. Didinti pakartotiniam naudojimui tinkamų daiktų surinkimo stotelių Keisk'is / DGASA tinklo paslaugų prieinamumą, teikiant mokamą daiktų/atliekų surinkimo iš namų ūkių paslaugą</p> <p>2.4.3. Išplėsti antrinių žaliavų rūšiuojamojo surinkimo priemonių tinklą viešose vietose (parkuose, skveruose, lankytinose vietose, pagrindinėse gatvėse), užtikrinti jų surinkimą ir sutvarkymą</p> <p>2.4.4. Siekiant mažinti plastiko pakuočių atliekas, plėtoti viešųjų geriamojo vandens stotelių tinklą savivaldybių traukos centruose, viešose sporto aikštelėse, aikštynuose ir parkuose</p> <p>3.3.1. Peržiūrėti ir pagal poreikį atnaujinti konteinerių aikštelių išdėstymo schemas Panevėžio regiono savivaldybėse</p> <p>3.3.2. Naujus atliekų turėtojus individualiose valdose aprūpinti konteineriais pakuočių atliekoms ir kitoms antrinėms žaliavoms rūšiuoti, bendradarbiaujant su</p>										

Komunalinių atliekų rūšys	Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plane numatytos priemonės	Aplinkos oras	Paviršinis ir požeminis vanduo	Dirvožemis	Klimato veiksniai	Neatsinaujinantys ir atsinaujinantys gamtos išteklių	Biologinė įvairovė	Kraštovaizdis	Kultūros paveldas	Materialiniai antropogeniniai išteklių	Visuomenės sveikata
	<p>gamintojais ir importuotojais, organizuojančiais pakuočių atliekų tvarkymą (<i>Poreikis: Kupiškio r. sav. 150 vnt. komplektų; Panevėžio m. sav. – 2000 vnt. komplektų</i>)</p> <p>3.3.3. Peržiūrėti ir plėtoti konteinerinių aikštelių ar individualių konteinerių, skirtų pakuočių atliekoms ir kitoms antrinėms žaliavoms rūšiuoti, pastatymą pagal poreikį sodų ir garažų bendrijose, bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais, organizuojančiais pakuočių atliekų tvarkymą (<i>iki 19 vnt. Biržų r. sav., iki 57 vnt. Panevėžio r. sav. ir iki 12 vnt. Pasvalio r. sav. bendro naudojimo ar individualių konteinerių komplektų</i>)</p> <p>3.3.4. Juridinius asmenis aprūpinti individualaus naudojimo arba kolektyvinio (bendro) naudojimo pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų rūšiavimo konteinerių komplektais (<i>Biržų r. sav. – 350 vnt., Panevėžio m. sav. – 20 vnt. Panevėžio r. sav. – 402 vnt., Pasvalio r. sav. 386 vnt., Rokiškio r. sav. – 392 vnt. konteinerių komplektų</i>)</p> <p>3.3.8. Bendradarbiaujant su pakuočių gamintojų ir importuotojų organizacijomis ir kitais RATC, parengti tinkamo pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų rūšiavimo vieningas taisykles, jas viešinti ir kontroliuoti šių taisyklių laikymąsi</p> <p>3.4.2. Plėsti buitįje susidarancios tekstilės atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūrą (plėtoti konteinerių tinklą ir per DGASA) (Panevėžio regione iki 2023 m. pabaigos su APVA parama bus įsigyta 416 tekstilės atliekų konteinerių, papildomą poreikį 20 vnt. planuoja Panevėžio m. sav.)</p> <p>3.4.7. Įvertinti galimybes ir dalyvauti atliekų ženklavimo piktogramomis projekte</p> <p>4.2.5. Esant finansavimo galimybėms, įgyvendinti tekstilės atliekų perdirbimo pajėgumų sukūrimo projektą Panevėžio regioninio savartyno teritorijoje Dvarininkų km, Panevėžio raj.</p> <p>4.3.3. Eksploatuoti regionines DGASA ir Keisk'is daiktų keitimosi stoteles</p>										

Komunalinių atliekų rūšys	Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plane numatytos priemonės	Aplinkos oras	Paviršinis ir požeminis vanduo	Dirvožemis	Klimato veiksniai	Neatsinaujinantis ir atsinaujinantis gamtos išteklių	Biologinė įvairovė	Kraštovaizdis	Kultūros paveldas	Materialiniai antropogeniniai išteklių	Visuomenės sveikata
	4.4.1. Organizuoti atliekų tvarkymo įrenginiuose atskirtų bei DGASA surinktų perdirbimui tinkamų antrinių žaliavų ir kitų perdirbimui tinkamų atliekų perdirbimą ar gautų produktų realizavimą										
EE] atliekos	<p>2.3.1. Plėsti atliekų, tinkamų paruošti pakartotinai naudoti, priėmimo vietų – Keisk'is daiktų keitimosi stotelių tinklą, įrengiant daiktų keitimosi stotelių kiekvienoje DGASA</p> <p>2.3.2. Organizuoti atskirą pakartotiniam naudojimui tinkamų daiktų/atliekų (tekstilės, drabužių, baldų, elektros ir elektroninės įrangos, sporto ir laisvalaikio inventoriaus ir kt.) surinkimą per DGASA ir Keisk'is daiktų keitimosi stoteles ir dalinimąsi/keitimąsi tarp gyventojų</p> <p>2.3.3. Įrengti regioninį atliekų paruošimo pakartotiniam naudojimui centrą Panevėžio regioninio sąvartyno teritorijoje Dvarininkų km, Panevėžio raj.</p> <p>2.3.4. Įrengti pakartotinio naudojimo daiktų realizavimo vietą(-as) Panevėžio mieste ar kitoje vietoje</p> <p>2.3.6. Didinti pakartotiniam naudojimui tinkamų daiktų surinkimo stotelių Keisk'is / DGASA tinklo paslaugų prieinamumą, teikiant mokamą daiktų/atliekų surinkimo iš namų ūkių paslaugą</p> <p>3.4.3. Vykdyti elektros ir elektroninės įrangos atliekų priėmimą DGASA, bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais, organizuojančiais elektros ir elektroninės įrangos atliekų tvarkymą</p> <p>3.4.7. Įvertinti galimybes ir dalyvauti atliekų ženklavimo piktogramomis projekte</p> <p>3.4.8. Peržiūrėti DGASA kainodarą ir organizuoti mokamą atliekų, viršijančių nustatytus nemokamus kiekius, priėmimą iš gyventojų bei juridinių asmenų bent vienoje DGASA kiekvienoje Panevėžio regiono savivaldybėje</p> <p>4.2.2. Įrengti papildomas (trūkstantas) 4 DGASA savivaldybių parinktose vietose</p>	T NL LO	T NL LO		N G	N G					N I S

Komunalinių atliekų rūšys	Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plane numatytos priemonės	Aplinkos oras	Paviršinis ir požeminis vanduo	Dirvožemis	Klimato veiksniai	Neatsinaujinantys ir atsinaujinantys gamtos išteklių	Biologinė įvairovė	Kraštovaizdis	Kultūros paveldas	Materialiniai antropogeniniai išteklių	Visuomenės sveikata
	(Rokiškio raj., Kupiškio raj., Pasvalio raj. ir Panevėžio raj.) bei išplėsti 1 DGASA (Panevėžio m.)										
Didžiosios atliekos	<p>4.3.3. Eksploatuoti regionines DGASA ir Keisk'is daiktų keitimosi stoteles</p> <p>1.1.5. Vykdyti viešinimo kampanijas, skatinančias atliekų rūšiuojamąjį surinkimą (ypač maisto, tekstilės, statybinių, baldų, pakuočių, padangų, pavojingųjų atliekų) ir tinkamą tvarkymą, didelį dėmesį skiriant gyventojų, ypač daugiabučių, rūšiavimo įgūdžiams tobulinti, taip pat įtraukiant ir 2.2.1 priemonėje numatytas temas</p> <p>2.3.1. Plėsti atliekų, tinkamų paruošti pakartotinai naudoti, priėmimo vietų – Keisk'is daiktų keitimosi stotelių tinklą, įrengiant daiktų keitimosi stotelę kiekvienoje DGASA</p> <p>2.3.2. Organizuoti atskirą pakartotiniam naudojimui tinkamų daiktų/atliekų (tekstilės, drabužių, baldų, elektros ir elektroninės įrangos, sporto ir laisvalaikio inventoriaus ir kt.) surinkimą per DGASA ir Keisk'is daiktų keitimosi stoteles ir dalinimąsi/keitimąsi tarp gyventojų</p> <p>2.3.3. Įrengti regioninį atliekų paruošimo pakartotiniam naudojimui centrą Panevėžio regioninio sąvartyno teritorijoje Dvarininkų km, Panevėžio raj.</p> <p>2.3.4. Įrengti pakartotinio naudojimo daiktų realizavimo vietą(-as) Panevėžio mieste ar kitoje vietoje</p> <p>2.3.6. Didinti pakartotiniam naudojimui tinkamų daiktų surinkimo stotelių Keisk'is / DGASA tinklo paslaugų prieinamumą, teikiant mokamą daiktų/atliekų surinkimo iš namų ūkių paslaugą</p> <p>2.4.1. Organizuoti, skatinti ir dalyvauti pilietinėse šiukšlių rinkimo iniciatyvose</p> <p>2.4.2. Įtraukti šiukšlių rinkimą miškuose, aplink vandens telkinius, pakelėse į viešųjų darbų programas</p>	T NL LO	T NL LO		N G	N G			G	N I S	

Komunalinių atliekų rūšys	Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plane numatytos priemonės	Aplinkos oras	Paviršinis ir požeminis vanduo	Dirvožemis	Klimato veiksniai	Neatsinaujinantis ir atsinaujinantis gamtos išteklių	Biologinė įvairovė	Kraštovaizdis	Kultūros paveldas	Materialiniai antropogeniniai išteklių	Visuomenės sveikata
	<p>2.4.5. Finansuoti padangų atliekų, kurių turėtojų nustatyti neįmanoma arba kuris neegzistuoja, sutvarkymą</p> <p>3.4.1. Parinkti vietas trūkstantį didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių Panevėžio regiono savivaldybėse įrengimui, užtikrinant jų prieinamumą atliekų turėtojams⁵</p> <p>3.4.4. Vykdyti atskirą naudotų padangų ir kitų apmokestinamų gaminių priėmimą DGASA, bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais, organizuojančiais apmokestinamų gaminių atliekų tvarkymą, peržiūrėti naudotų padangų ir kitų apmokestinamų gaminių priėmimo į DGASA kainodarą</p> <p>3.4.5. Vykdyti atskirą perdirbimui tinkamų atliekų (buityje susidarančių statybos ir griovimo atliekų, didelių gabaritų, žaliųjų atliekų ir kt. atliekų) surinkimą DGASA</p> <p>3.4.6. Organizuoti atskirą didelių gabaritų atliekų surinkimą apvažiavimo būdu</p> <p>3.4.7. Įvertinti galimybes ir dalyvauti atliekų ženklavimo piktogramomis projekte</p> <p>3.4.8. Peržiūrėti DGASA kainodarą ir organizuoti mokamą atliekų, viršijančių nustatytus nemokamus kiekius, priėmimą iš gyventojų bei juridinių asmenų bent vienoje DGASA kiekvienoje Panevėžio regiono savivaldybėje</p> <p>4.2.2. Įrengti papildomas (trūkstantas) 4 DGASA savivaldybių parinktose vietose (Rokiškio raj., Kupiškio raj., Pasvalio raj. ir Panevėžio raj.) bei išplėsti 1 DGASA (Panevėžio m.)</p> <p>4.3.3. Eksploatuoti regionines DGASA ir Keisk'is daiktų keitimosi stoteles</p>										

⁵ Rokiškio rajono savivaldybėje nauja DGASA planuojama Obeliuose, Dariaus ir Girėno g. 36A. Kupiškio rajono savivaldybėje nauja DGASA planuojama Subačiaus apylinkėse, Pasvalio rajono savivaldybėje – Saločių seniūnijoje, Panevėžio rajono savivaldybėje – tarp Pajstrio, Bernatonių ir Pakuodžiupių gyvenviečių. Panevėžio ir Kupiškio rajonuose naujos DGASA planuojamos kartu su ŽAKA. Taip pat planuojama Panevėžio m. esančios DGASA, adresu Senamiesčio g. 114B, išplėtimas.

Komunalinių atliekų rūšys	Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plane numatytos priemonės	Aplinkos oras	Paviršinis ir požeminis vanduo	Dirvožemis	Klimato veiksniai	Neatsinaujinantys ir atsinaujinantys gamtos išteklių	Biologinė įvairovė	Kraštovaizdis	Kultūros paveldas	Materialiniai antropogeniniai išteklių	Visuomenės sveikata
	4.4.4. Įvertinti galimybes ir esant poreikiui didelių gabaritų atliekų apdorojimo aikštelėse išrūšiuotas medienos ir medinių baldų atliekas, netinkamas perdirbimui ar nesant galimės realizuoti perdirbimui, perduoti biokuro gamintojams ar gaminti biokurą iš naudotos medienos ir tiesiogiai parduoti biokuro katilinėms										
Buities pavojingosios atliekos	<p>1.1.5. Vykdyti viešinimo kampanijas, skatinančias atliekų rūšiuojamąjį surinkimą (ypač maisto, tekstilės, statybinių, baldų, pakuočių, padangų, pavojingųjų atliekų) ir tinkamą tvarkymą, didelį dėmesį skiriant gyventojų, ypač daugiabučių, rūšiavimo įgūdžiams tobulinti, taip pat įtraukiant ir 2.2.1 priemonėje numatytas temas</p> <p>2.2.2. Parengti ir PRATC internetiniame puslapyje sukurti rubriką apie buityje susidarantių pavojingųjų atliekų vengimą, alternatyvių valymo priemonių naudojimą ir pan. bei tinkamą buityje susidarantių pavojingųjų atliekų rūšiavimą</p> <p>2.2.3. Skatinti gyventojus saugiai pašalinti asbestinio šiferio ir kitas asbesto turinčias atliekas ir suteikti informaciją apie finansinę paramą namų ūkiuose susidarantių asbesto atliekų šalinimui</p> <p>2.3.1. Plėsti atliekų, tinkamų paruošti pakartotinai naudoti, priėmimo vietų – Keisk'is daiktų keitimosi stotelių tinklą, įrengiant daiktų keitimosi stotelę kiekvienoje DGASA</p> <p>2.3.2. Organizuoti atskirą pakartotiniam naudojimui tinkamų daiktų/atliekų (tekstilės, drabužių, baldų, elektros ir elektroninės įrangos, sporto ir laisvalaikio inventoriaus ir kt.) surinkimą per DGASA ir Keisk'is daiktų keitimosi stoteles ir dalinimąsi/keitimąsi tarp gyventojų</p> <p>2.3.3. Įrengti regioninį atliekų paruošimo pakartotiniam naudojimui centrą Panevėžio regioninio sąvartyno teritorijoje Dvarininkų km, Panevėžio raj.</p> <p>2.3.4. Įrengti pakartotinio naudojimo daiktų realizavimo vietą(-as) Panevėžio</p>	T NL LO	T NL LO		N G	N G					N I S

Komunalinių atliekų rūšys	Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plane numatytos priemonės	Aplinkos oras	Paviršinis ir požeminis vanduo	Dirvožemis	Klimato veiksniai	Neatsinaujinantys ir atsinaujinantys gamtos išteklių	Biologinė įvairovė	Kraštovaizdis	Kultūros paveldas	Materialiniai antropogeniniai išteklių	Visuomenės sveikata
	<p>mieste ar kitoje vietoje</p> <p>2.3.6. Didinti pakartotiniam naudojimui tinkamų daiktų surinkimo stotelių Keisk'is / DGASA tinklo paslaugų prieinamumą, teikiant mokamą daiktų/atliekų surinkimo iš namų ūkių paslaugą</p> <p>2.4.1. Organizuoti, skatinti ir dalyvauti pilietinėse šiukšlių rinkimo iniciatyvose</p> <p>2.4.2. Įtraukti šiukšlių rinkimą miškuose, aplink vandens telkinius, pakelėse į viešųjų darbų programas</p> <p>3.4.7. Įvertinti galimybes ir dalyvauti atliekų ženklinimo piktogramomis projekte</p> <p>3.4.8. Peržiūrėti DGASA kainodarą ir organizuoti mokamą atliekų, viršijančių nustatytus nemokamus kiekius, priėmimą iš gyventojų bei juridinių asmenų bent vienoje DGASA kiekvienoje Panevėžio regiono savivaldybėje</p> <p>3.5.1. Parengti ir su Panevėžio regiono savivaldybėmis suderinti butyje susidarantių pavojingųjų atliekų rūšiavimo vadovą gyventojams</p> <p>3.5.2. Organizuoti butyje susidarantių pavojingųjų atliekų rūšiuojamąjį surinkimą (apvažiuojamąjį surinkimą ne rečiau kaip 4 kartus per metus, individualią atliekų išvežimo paslaugą pagal gyventojų užsakymą, ir kt.)</p> <p>3.5.3. Plėsti butyje susidarantių pavojingųjų atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūrą (plėtoti surinkimą per DGASA)</p> <p>3.5.4. Inicijuoti buties pavojingųjų atliekų surinkimo demonstracinį projektą pasirinktoje (-ose) Panevėžio regiono savivaldybėje(-ėse), įsigyjant ir pageidaujantiems gyventojams išdalinant specialias dėžes buties pavojingųjų atliekų surinkimui, laikymui ir pristatymui į DGASA</p> <p>4.2.2. Įrengti papildomas (trūkstantas) 4 DGASA savivaldybių parinktose vietose (Rokiškio raj., Kupiškio raj., Pasvalio raj. ir Panevėžio raj.) bei išplėsti 1 DGASA (Panevėžio m.)</p>										

Komunalinių atliekų rūšys	Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plane numatytos priemonės	Aplinkos oras	Paviršinis ir požeminis vanduo	Dirvožemis	Klimato veiksniai	Neatsinaujinantys ir atsinaujinantys gamtos išteklių	Biologinė įvairovė	Kraštovaizdis	Kultūros paveldas	Materialiniai antropogeniniai išteklių	Visuomenės sveikata
	4.2.10. Įrengti asbesto atliekų šalinimo sekcija										
	4.3.3. Eksploatuoti regionines DGASA ir Keisk'is daiktų keitimosi stoteles										
Mišrios komunalinės atliekos	3.4.7. Įvertinti galimybes ir dalyvauti atliekų ženklinimo piktogramomis projekte	T	N/T	N	N/T	N G					NL
	4.1.1. Visiems atliekų turėtojams teikti viešąją komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą, atitinkančią minimalius kokybės reikalavimus, kuriuos nustato Aplinkos ministerija	NL LO	NL LO	NL LO	G						LO
	4.2.4. Įrengti kapinių, ir kt. atliekų apdorojimo aikštes, deginti skirtų komunalinių atliekų terminuoto laikymo aikštes bei stoginę Panevėžio regioninio sąvartyno teritorijoje Dvarininkų km, Panevėžio raj.										
	4.2.7. Modernizuoti/atnaujinti Panevėžio MBA įrenginius, įskaitant biologinio apdorojimo įrenginių pritaikymą atskirai surinktų maisto atliekų apdorojimui, stoginės įrengimą BA įrenginių kieme bei mechaninės dalies modernizavimą, siekiant išrūšiuoti daugiau antrinių žaliavų										
	4.2.8. Uždengti užpildytas Panevėžio regioninio sąvartyno 1 ir 2 sąvartyno sekcijas										
	4.2.9. Atnaujinti Rokiškio ir Biržų atliekų perkrovimo stotis										
	4.2.11. Esant poreikiui, įrengti Panevėžio regioninio sąvartyno 4 sekcija										
	4.3.1. Eksploatuoti Panevėžio regioninį sąvartyną Dvarininkų km, Panevėžio raj., kaupiti lėšas jo uždarymui										
	4.3.2. Vykdyti uždarytų sąvartynų priežiūrą po uždarymo										
	4.3.5. Eksploatuoti regioninius mechaninio biologinio apdorojimo (MBA) įrenginius Dvarininkų km, Panevėžio raj.										
	4.3.8. Eksploatuoti atliekų perkrovimo stotis										
	4.4.2. Organizuoti MBA ir kituose atliekų tvarkymo įrenginiuose atskirtų energijos gamybai tinkamų atliekų panaudojimą energijai gauti										

Komunalinių atliekų rūšys	Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plane numatytos priemonės	Aplinkos oras	Paviršinis ir požeminis vanduo	Dirvožemis	Klimato veiksniai	Neatsinaujinantys ir atsinaujinantys gamtos išteklių	Biologinė įvairovė	Kraštovaizdis	Kultūros paveldas	Materialiniai antropogeniniai išteklių	Visuomenės sveikata
	4.4.5. Įvertinti galimybes gaminti ir realizuoti kietąjį atgautąjį kurą (KAK), panaudojant MBA įrenginių elektros gamybos metu gautą perteklinę šilumą KAK biomasės džiovinimui 4.5.1. Nustatyta tvarka vykdyti mišrių komunalinių atliekų sudėties tyrimus										

Pasekmių tipai:

T	Tiesioginės	TR	Trumpalaikės	LO	Lokalias
N	Netiesioginės	VT	Vidutinės trukmės	R	Regioninės/Nacionalinės
K	Kaupiamosios	I	Ilgalaikės	G	Globalios
S	Sąveikaujantys	NL	Nuolatinės		
		L	Laikinos		

Igyvendinus Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projekte numatytas priemones ir užduotis (t. y. diegiant pakartotinį atliekų naudojimą, intensyvinant maisto atliekų, pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų bei kitų perdirbimui tinkamų komunalinių atliekų rūšiuojamąjį surinkimą ir perdirbimą, plečiant žaliųjų atliekų kompostavimą ir tik perdirbimui ar naudojimui netinkamos atliekos bus šalinamos sąvartyne, t.y. mažinant šalinamų atliekų kiekį sąvartynuose), komunalinių atliekų tvarkymo pokyčiai lyginant su esama būkle turės teigiamą poveikį aplinkos orui ir klimato kaitai (t. y., atliekų tvarkymo procesai sąlygos mažesnę šiltnamio dujų susidarymą).

Išplėtus rūšiuojamojo surinkimo sistemą (atskiro surinkimo konteinerius ne tik antrinėms žaliavoms, bet ir maisto ir virtuvės, žaliosioms, tekstilės bei buityje susidarančioms pavojingosioms atliekoms arba jas surinkti per DGASA), įdiegus atskirai surinktų maisto ir virtuvės atliekų tvarkymą, modernizavus regioninį MBA įrenginį Dvarininkų k., Panevėžio r., pritaikant BA įrenginiuose apdoroti ir atskirai surinktas maisto atliekas, o MA įrenginių atnaujinimas planuojamas su tikslu išskirti didesnius kiekius antrinių žaliavų, kai regione bus įdiegtas rūšiuojamasis maisto atliekų surinkimas, kas įtakos šiltnamio efektą sukeliančių dujų sumažėjimą ir turės ženklią teigiamą poveikį klimato kaitai.

7.2 PAVIRŠINIS IR POŽEMINIS VANDUO

Igyvendinus Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projekte numatytas priemones ir užduotis, komunalinių atliekų tvarkymo pokyčiai lyginant su esama būkle neturės reikšmingo neigiamo poveikio paviršiniams ir požeminiams vandenims, nes:

- Tik apdorotos, bet netinkamos perdirbimui ar naudojimui atliekos bus šalinamos ES reikalavimus atitinkančiame regioniniame sąvartyne, kuriame įrengtas hermetiškas sąvartyno dugnas, sąvartyne susidarančiam filtratui surinkti drenažinė surinkimo sistema. Surinktas filtratas, kartu su buitinėmis nuotekomis, slėgine linija nuvedamas per VŠĮ Velžio komunalinis ūkis nuotekų tinklus ir perduodamas į UAB „Aukštaitijos vandenys“ nuotekų tinklus, kuriais galiausiai patenka į Panevėžio miesto nuotekų valymo įrenginius. Kasdien į nuotekų valyklą pateikiama iki 250 m³ nevalytų nuotekų.
- MBA įrenginiuose susidarančios gamybinės nuotekos tvarkomos kartu su sąvartyno filtratu.
- Maisto ir virtuvės atliekų paruošimo kompostavimui ir laikymo iki ir po kompostavimo veikla bus vykdoma apie 1990,60 m² ploto MVA stoginėje, kurioje bus įrengta uždaro tipo gamybos patalpa 1 (patalpų plotas - 986,0 m²) bei atviro tipo sandėliavimo patalpa 2 - stoginė (patalpų plotas - 1004 m²). Sąlyginai švarios nuotekos nuo stoginės stogo be valymo tinklais bus nuvedamos į esamus eksploatuojamo sąvartyno drenažo tinklus. Nuo 1300 m² ploto prie uždaros stoginės planuojamos įrengti nuo priemaišų atskirtų maisto ir virtuvės atliekų, sukrautų į uždarus konteinerius, laikymo aikštelės surinktos paviršinės nuotekos bus išleidžiamos į sąvartyno filtrato nuotekų tinklus ir tvarkomos kartu su filtratu.
- Paviršinės nuotekos surinktos nuo 2000 m² ploto tekstilės atliekų paruošimo laikymo zonos (galimai tarši teritorija) bus valomos 5 l/s našumo naftos gaudyklėje su smėliagaude. Išvalytos iki leistinų normų paviršinės nuotekos bus išleidžiamos į esamus eksploatuojamo sąvartyno drenažo tinklus.
- Atliekų deginimo metu su emisijomis į aplinkos orą patekę teršalai gali nusėsti į paviršinius vandens telkinius, tačiau dėl griežtų išlakų ribinių verčių, galimas tik nežymus indėlis į rūgštėjimo procesą.

- Naujai planuojamos įrengti DGASA bus pastatytas vadovaujantis Paviršinių nuotekų tvarkymo reglamento, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. balandžio 2 d. įsakymu Nr. D1-193, su visais pakeitimais, reikalavimų, t.y. aikštelės bus įrengtos ant kietos vandeniniu nelaidžios dangos, nuo kurių paviršinės nuotekos bus surenkamos ir valomos paviršinių nuotekų valymo įrenginiuose.
- Naujai planuojamose įrengti ŽAKA gamybinės nuotekos nesusidarys, o ant kieta danga dengtos teritorijos susidaranti paviršinės nuotekos bus surenkamos ir naudojamos žaliųjų atliekų kompostavimo procese, todėl ši veikla jokios įtakos paviršiniam ir požeminiam vandeniui neturės.
- Kiti atliekų tvarkymo būdai reikšmingo poveikio vandenims neturi.

7.3 DIRVOŽEMIS

Atliekų tvarkymas didelės įtakos dirvožemio užteršimui neturi. Dirvožemio cheminė tarša galima ekstremalių situacijų atveju (degalų, filtrato, skystų atliekų išsiliejimo atveju), tačiau tvarkant atliekas pagal atliekų naudojimo ir šalinimo techninių reglamentų reikalavimus, laikantis aplinkos vadybos sistemų nuostatų, gero ūkininkavimo praktikos, teisės aktų nustatyta tvarka atliekant rizikos įvertinimus bei parengus avarijų likvidavimo planus, nelaimingų atsitikimų riziką galima sumažinti iki minimumo.

Dirvožemio kokybę gali įtakoti ir nusėdę ar su krituliais išplauti oro teršalai. Tačiau ekspertiniu vertinimu šis poveikis yra nereikšmingas. Teršalai į dirvožemį gali patekti su kompostu ar po anaerobinio pūdyimo likusiom liekanom, tačiau kompostui, naudojamam tręšimui, keliami atitinkami kokybės reikalavimai, kurių laikymasis užtikrina dirvožemio apsaugą nuo teršalų. Atliekų tvarkymo objektų statybos atveju, derlingas dirvožemio sluoksnis nukasamas ir panaudojamas rekultivavimui ar gerbuvio sutvarkymui. Dėl šių išvardintų priežasčių daroma prielaida, kad atliekų tvarkymo veikla reikšmingo neigiamo poveikio dirvožemiui neturės.

Kompostuojant žaliąsias atliekas (žolę, lapus, nugenėtas šakas) bei atskirai surinktas maisto ir virtuvės atliekas gaunamas aukštos kokybės kompostas – dirvos trąša, kuri naudojama dirvai tręšti, jos kokybei gerinti, taigi turi teigiamą poveikį dirvožemio kokybei.

7.4 NEATSINAUJINANTYS IR ATSINAUJINANTYS GAMTOS IŠTEKLIAI

Vadovaujantis teisės aktuose įtvirtinta atliekų tvarkymo hierarchija, atliekų prevencija yra pirmasis prioritetas. Kita ekologiniu požiūriu geriausia išeitis – pakartotinis gaminių, pavyzdžiui, pakuočių, drabužių, EEĮ atliekų ir pan., naudojimas tuo pačiu tikslu, kuriam jie buvo sukurti, arba kitu tikslu. Toliau seka atliekų perdirbimas, įskaitant kompostavimą, taip pat kitas apdirbimas, pvz., atliekų deginimas energijai gauti. Šie principai prisideda prie atsinaujinančių ir neatsinaujinančių gamtos išteklių taupymo.

Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projekte nustatyti tikslai bei uždaviniai pirmiausia ir yra susiję su atliekų prevencija, pakartotiniu naudojimu ir perdirbimu.

Vienas iš šio plano tikslų yra bendradarbiaujant su atliekų turėtojais, ugdyti jų sąmoningumą ir atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų supratimą (keisti požiūrį, sumažinti, naudoti pakartotinai ir perdirbti). Per visuomenės viešinimo kompanijas, skatinančias taupų apsipirkimą, maisto atliekų prevenciją, atliekų rūšiuojamąjį surinkimą ir tinkamą tvarkymą, bus skatinama mažiau naudoti gamtos išteklius.

Plėtojant paruošimo pakartotinai naudoti veiklą, bus mažinamas susidaranti atliekų kiekis, taupomi gamtos išteklių ir mažinama aplinkos tarša.

Įdiegus atskirą tekstilės atliekų surinkimo sistemą, surinktos tekstilės atliekos bus rūšiuojamos, atskiriant tinkamus pakartotiniam naudojimui daiktus, o likusi tekstilė bus perdirbama arba panaudojama energijai gauti. Tokiu būdu bus taupomos žaliavos bei atsinaujinantys ir neatsinaujinantys išteklių.

Pažymime, kad atliekų perdirbimo ar naudojimo metu išsaugomi išteklių pakeičia gamtinius išteklius, kurie turėtų būti išgaunami. Plečiant antrinių žaliavų (įskaitant ir pakuočių atliekas), tekstilės, EEI ir kitų atliekų atskiro surinkimo sistemas, padidės atliekų perdirbimas, lyginant su esama situacija. Įgyvendinus *Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano* projekte numatytas priemones, atliekų perdirbimas ir pakartotinis naudojimas (su juridinių asmenų, užstato sistemos ir namudinio kompostavimo atliekomis) pasiektų apie 59,444 tūkst. tonų/ metus.

Pradėjus atskirai surinkti maisto ir virtuvės atliekas bei iš jų atskyrus priemaišas bus pagaminta biomasė, tinkama biudujų gamybai ir laukų tręšimui.

Atsižvelgiant į aukščiau pateiktą informaciją, galime teigti, kad atliekų perdirbimo ar naudojimo metu tausojami gamtiniai išteklių, kurie turėtų būti išgaunami, todėl įgyvendinus *Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano* projekte numatytas priemones numatomas teigiamas poveikis neatsinaujinantiems ir atsinaujinantiems gamtos ištekliams (mažinant iškastinio (neatsinaujinančio) kuro vartojimą ir pirminių žaliavų naudojimą).

7.5 BIOLOGINĖ ĮVAIROVĖ IR SAUGOMOS TERITORIJOS

Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projekte numatoma įrengti Regioninį maisto atliekų apdorojimo įrenginį. Šis įrenginys statomas esamo Panevėžio regioninio nepavojingų atliekų sąvartyno teritorijoje, adresu Dvarininkų k., Panevėžio r. Šioje teritorijoje taip pat planuojama įrengti regioninį atliekų paruošimo pakartotiniam naudojimui centrą, kapinių, tekstilės ir kt. atliekų apdorojimo aikšteles, deginti skirtų komunalinių atliekų terminuoto laikymo aikšteles ir stoginę. Papildomai planuojama esamų Panevėžio regiono MBA įrenginių modernizacija/atnaujinimas. Taip pat planuojama vienos esamas DGASA (Senamiesčio g. 114B, Panevėžys) plėtra. Planuojama atnaujinti Rokiškio ir Biržų atliekų perkrovimo stotis. Kadangi šie planuojami įrenginiai bus statomi esamo regioninio sąvartyno teritorijoje bei esamos DGASA ir esamų perkrovimo stočių vietose, tai jos į saugomas teritorijas nepatenka ir su jomis nesiriboja. Saugomų teritorijų sąrašas ir atstumai nuo šių regioninių komunalinių atliekų tvarkymo įrenginių pateikti 3.5 skyriuje (žr. **Lentelė 9**).

Siekiant iki 2027 m. pasiekti valstybinę užduotį – kaimo vietovėse įrengti po vieną DGASA ne didesniu kaip 15 km atstumu nuo gyvenamųjų teritorijų, o miestuose – vieną DGASA 10 km atstumu tarp tokių aikštelių arba aprūpinančią bent 40 000 gyventojų, papildomai reikėtų dar įrengti 4 DGASA, po vieną DGASA Rokiškio, Kupiškio, Pasvalio ir Panevėžio rajonų savivaldybėse.

Rokiškio r. sav. naują DGASA planuojama įrengti adresu: Dariaus ir Girėno g. 36A, Obeliai, Rokiškio r.

Saugomų teritorijų sąrašas ir atstumai nuo planuojamos Rokiškio r. sav. DGASA iki saugomų teritorijų pateikti **Lentelė 16**.

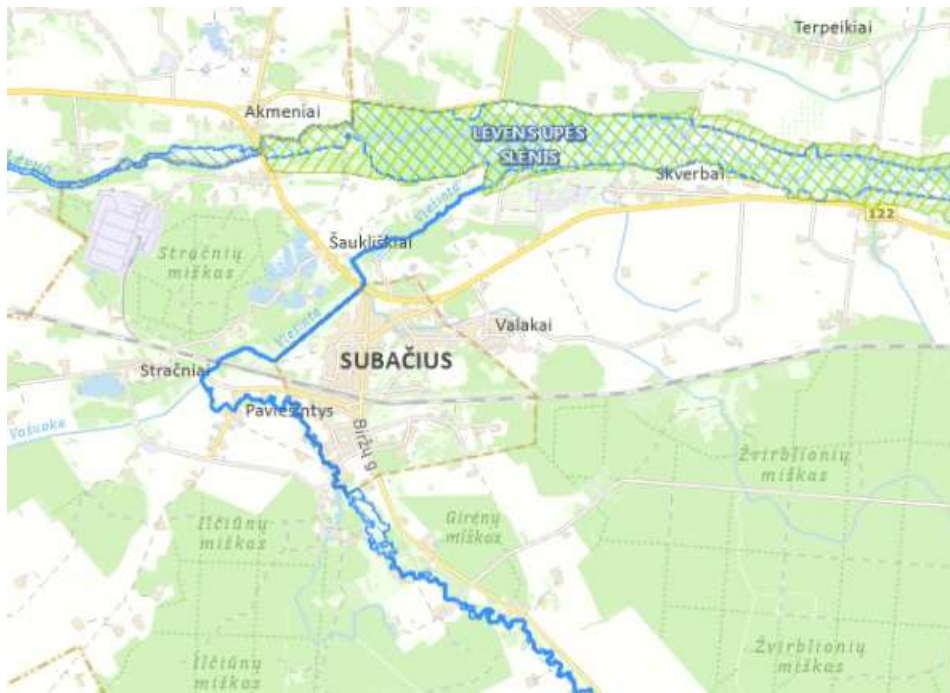
Lentelė 16. Atstumai nuo planuojamos Rokiškio r. sav. DGASA iki saugomų teritorijų ribų.

Eil. Nr.	DGASA adresas	Arčiausiai DGASA esančios saugomos teritorijos		Atstumas iki saugomos teritorijos ribų, km
		Saugomos teritorijos pavadinimas	Saugomos teritorijos tipas	
1.	Dariaus ir Girėno g. 36A, Obeliai, Rokiškio	Junkūnų geomorfologinis draustinis	Draustinis	~4,52

Eil. Nr.	DGASA adresas	Arčiausiai DGASA esančios saugomos teritorijos		Atstumas iki saugomos teritorijos ribų, km
		Saugomos teritorijos pavadinimas	Saugomos teritorijos tipas	
	r. sav.	Mielėnų geomorfologinis draustinis	Draustinis	~7,80
		Sartų regioninis parkas	Regioninis parkas	~7,80
		Ažukriaunio miškas	Natura 2000 teritorijos: buveinių apsaugai svarbios teritorijos	~7,28
		Sartų regioninis parkas	Natura 2000 teritorijos: paukščių apsaugai svarbios teritorijos	~7,80
		Gamtos paveldo objektas	Mataučiznos vinkšna	~8,05

Šaltinis: Saugomų teritorijų valstybės kadastras

Kupiškio rajono savivaldybėje nauja DGASA kartu su ŽAKA planuojama Subačiaus apylinkėse. Šioje teritorijoje sklypas dar nėra parinktas. Kupiškio r. sav. Subačiaus miesto apylinkėse DGASA nebus įrengiama prie Lėvens upės, kuri patenka į Natura2000 teritoriją ir į Lėvens kraštovaizdžio draustinį, todėl galime teigti jog planuojama DGASA į saugomas teritorijas nepateks ir su jomis nesiribos (žr. **Pav. 11**).

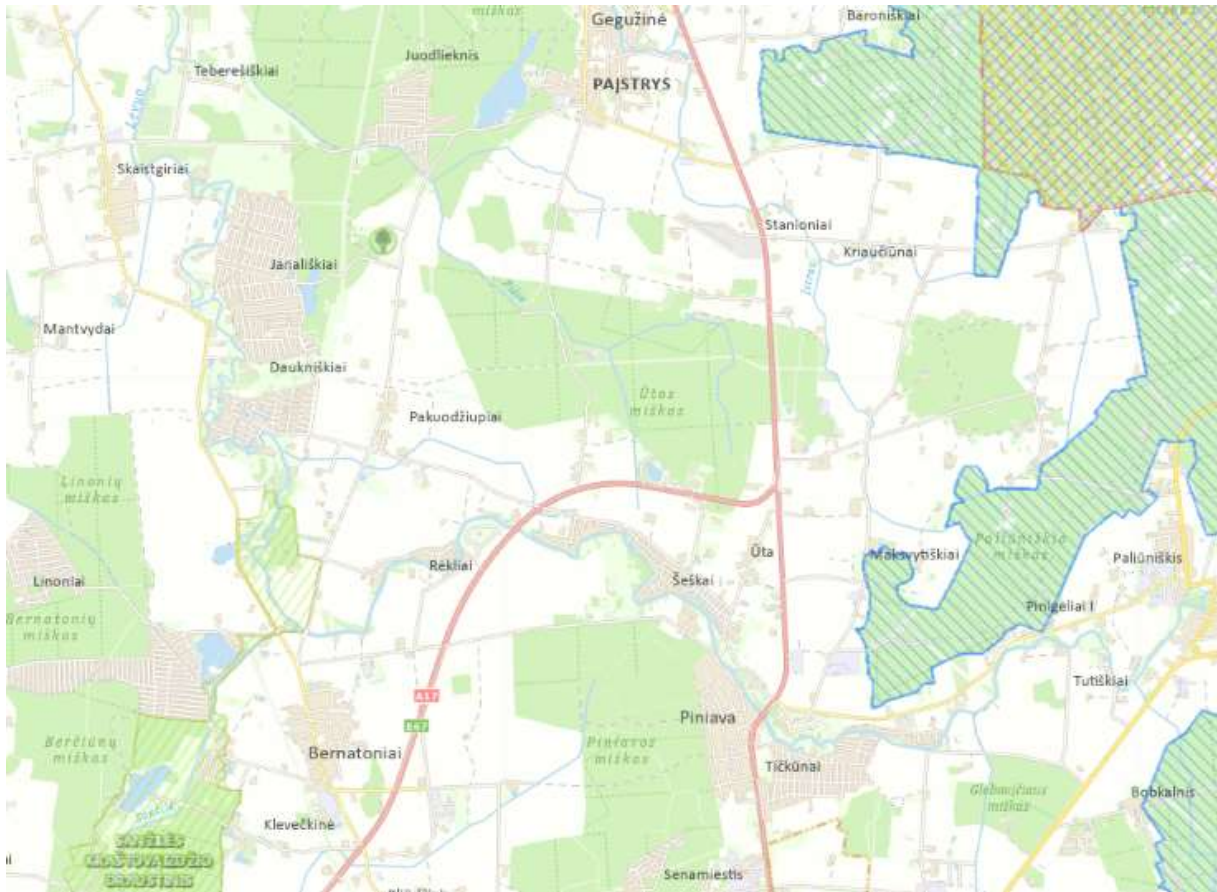
Pav. 11. Subačiaus miesto apylinkėse esančios saugomos teritorijos.

Pasvalio rajono savivaldybėje planuojama naują DGASA su ŽAKA įrengti Saločių seniūnijoje. DGASA tiksli įrengiama vieta tai pat dar nežinoma. Šios aikštelės įrengimui bus parinkta tokia teritoria, kuris į saugomas teritorijas nepatenka ir su jomis nesiriboja (žr. **Pav. 12**).

Pav. 12. Saločių seniūnijos teritorijoje ir jos apylinkėse esančios saugomos teritorijos.

Panevėžio rajono savivaldybėje naują DGASA kartu su ŽAKA planuojama įrengti tarp Pajstrio, Bernatonių ir Pakuodžiupių gyvenviečių. Šioje teritorijoje žemės sklypas DGASA įrengimui dar nėra parinktas. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų valstybės kadastrė kaupiama informacija, teritorija tarp Pajstrio, Bernatonių ir Pakuodžiupių gyvenviečių į saugomas teritorijas nepatenka ir su jomis nesiriboja (žr. **Pav. 13**).

Pav. 13. Tarp Pajstrio, Bernatonių ir Pakuodžiupių gyvenviečių esančios saugomos teritorijos.

Atsižvelgiant į aukščiau pateiktą informaciją, galime teigti, kad ne visų papildomai planuojamų įrengti DGASA vietos yra žinomos. Panevėžio, Pasvalio ir Kupiškio rajonuose naujos DGASA planuojamos kartu su ŽAKA. Šių aikštelių įrengimo klausimai bus sprendžiami savivaldybių lygmenyje, kurios dar tik planuoja ieškoti galimybių DGASA ir ŽAKA įrengimui. Tik nusprendus šias aikšteles įrengti, bus pasirinktos tokios statybos vietos, kad šalia nebūtų saugomų ar kitų jautrių objektų ar teritorijų.

Planuojamų atliekų tvarkymo įrenginių įrengimo vietos apylinkės nepasižymi jautriomis aplinkos poveikiui teritorijomis, nei viena iš žinomų planuojamų atliekų tvarkymo įrenginių teritorijų į saugomas teritorijas nepatenka bei arti nėra saugomų teritorijų, todėl komunalinių atliekų tvarkymo pokyčiai lyginant su esama būkle neturės reikšmingo neigiamo poveikio biologinei įvairovei ir saugomoms teritorijoms.

7.6 KRAŠTOVAIZDIS

Kraštovaizdžiui atliekų tvarkymo įrenginiai daro neigiamą poveikį dėl žemės plotų užėmimo, žemėnaudos pakeitimo, sukelia vizualinę taršą, suvaržo gretimų žemių naudojimą. Atliekų tvarkymo įrenginiams yra privalomos PAV procedūros, todėl išsamus poveikio kraštovaizdžiui įvertinimas atliekamas PAV procesų metu. Esamo Panevėžio regiono nepavojingų atliekų sąvartyno (bendras projektinis kaupo sekcijų) plotas – 18 ha ir įgyvendinus siūlomą alternatyvą, šio ploto nereikės didinti, nes plečiant rūšiuojamąjį atliekų surinkimą (papildomai atskirai surenkant maisto ir virtuvės atliekas, tekstilės atliekas ir pan.), o likusiais mišias komunalines atliekas rūšiuojant mechaninio rūšiavimo įrenginiuose, kurį modernizavus bus dar daugiau išrūšiuojama pakuočių ir antrinių žaliavų iš mišrių

atliekų, sumažės į sąvartyną patenkančių atliekų kiekis, todėl tikėtinos reikšmingos teigiamos pasekmės.

Papildomai planuojamos įrengti DGASA neigiamo poveikio kraštovaizdžiui nesukels, nes jų preliminarus plotas būna apie 0,5 - 0,8 ha. Šiose aikštelėse įrengiama kieta danga, ant kurios sustatomi atliekų konteineriai bei pora konteinerinio tipo pastatų. Planuojamos DGASA nepablogins aplinkinio kraštovaizdžio bei nesukels neigiamo vizualinio poveikio, nes bus statomi neaukšti iki 2,5 m. aukščio pastatai, kurie mažai keis kraštovaizdžio pobūdį ir jo vizualinę kokybę.

Taip pat papildomai planuojama Panevėžio r., Kupiškio r. ir Pasvalio r. savivaldybėse įrengti po 1 ŽAKA. Šiose aikštelėse įrengiama kieta danga, nuo kurios surenkamos ir žaliųjų atliekų kompostavimo procese naudojamos paviršinės nuotekos. ŽAKA vykdoma į kaupus, kurių aukštis iki 2,5 m, sukrautų susmulkintų žaliųjų atliekų kompostavimo veikla. Ši veikla nėra susijusi su aukštų statinių/pastatų statyba, todėl ji neigiamo vizualinio poveikio kraštovaizdžiui nesukels.

7.7 KULTŪROS PAVELDAS

Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projekte numatoma įrengti Regioninį maisto atliekų apdorojimo įrenginį. Šis įrenginys bus statomas esamo Panevėžio regioninio nepavojingų atliekų sąvartyno teritorijoje, adresu Dvarininkų k., Panevėžio r. Šioje teritorijoje taip pat planuojama įrengti regioninį atliekų paruošimo pakartotiniam naudojimui centrą, kapinių, tekstilės ir kt. atliekų apdorojimo aikšteles, deginti skirtų komunalinių atliekų terminuoto laikymo aikšteles ir stoginę. Papildomai planuojama esamų Panevėžio regiono MBA įrenginių modernizacija/atnaujinimas. Taip pat planuojama vienos esamos DGASA (Senamiesčio g. 114B, Panevėžys) plėtra. Planuojama atnaujinti Rokiškio ir Biržų atliekų perkrovimo stotis. Šie planuojami įrenginiai bus statomi esamo regioninio sąvartyno teritorijoje, esamos DGASA vietoje bei esamų perkrovimo stočių vietose. Nei vienas iš šių planuojamų įrenginių į kultūros paveldo vertybių teritorijas nepatenka ir su jomis nesiriboja. Nekilnojamųjų kultūros paveldo objektų sąrašas ir atstumai nuo šių regioninių komunalinių atliekų tvarkymo įrenginių pateikti 3.6 skyriaus **Lentelė 11**.

Tam, kad iki 2027 m. pasiekti valstybinę užduotį dėl DGASA tinklo plėtros, taip pat planuojama papildomai įrengti dar 4 DGASA Rokiškio, Kupiškio, Pasvalio ir Panevėžio rajonų savivaldybėse.

Rokiškio r. sav. naują DGASA planuojama įrengti adresu: Dariaus ir Girėno g. 36A, Obeliai, Rokiškio r.

Nekilnojamųjų kultūros paveldo objektų sąrašas ir atstumai nuo Rokiškio r. sav. DGASA iki nekilnojamųjų kultūros vertybių objektai objektų pateikti **Lentelė 17**.

Lentelė 17. Arčiausiai planuojamos DGASA esantys nekilnojamieji kultūros vertybių objektai

Eil. Nr.	DGADSA adresas	Arčiausiai esančių kultūros paveldo vertybių pavadinimai	Atstumas iki DGASA, km
1.	Dariaus ir Girėno g. 36A, Obeliai, Rokiškio r. sav.	Lietuvos partizanų užkasimo vieta ir kapai II (kodas 44245)	~1,12
		Lietuvos partizanų užkasimo vieta ir kapai I (kodas 44244)	~1,18
		Knygnešio Juozo Zaukos kapas (kodas 16797), Lietuvos kario Alekso Gedvilos kapas (kodas 24676), Lietuvos kario Andriaus Šliuževičiaus (Šliuževičiaus) kapas (kodas 30746)	~1,22

Šaltinis: Kultūros vertybių registras

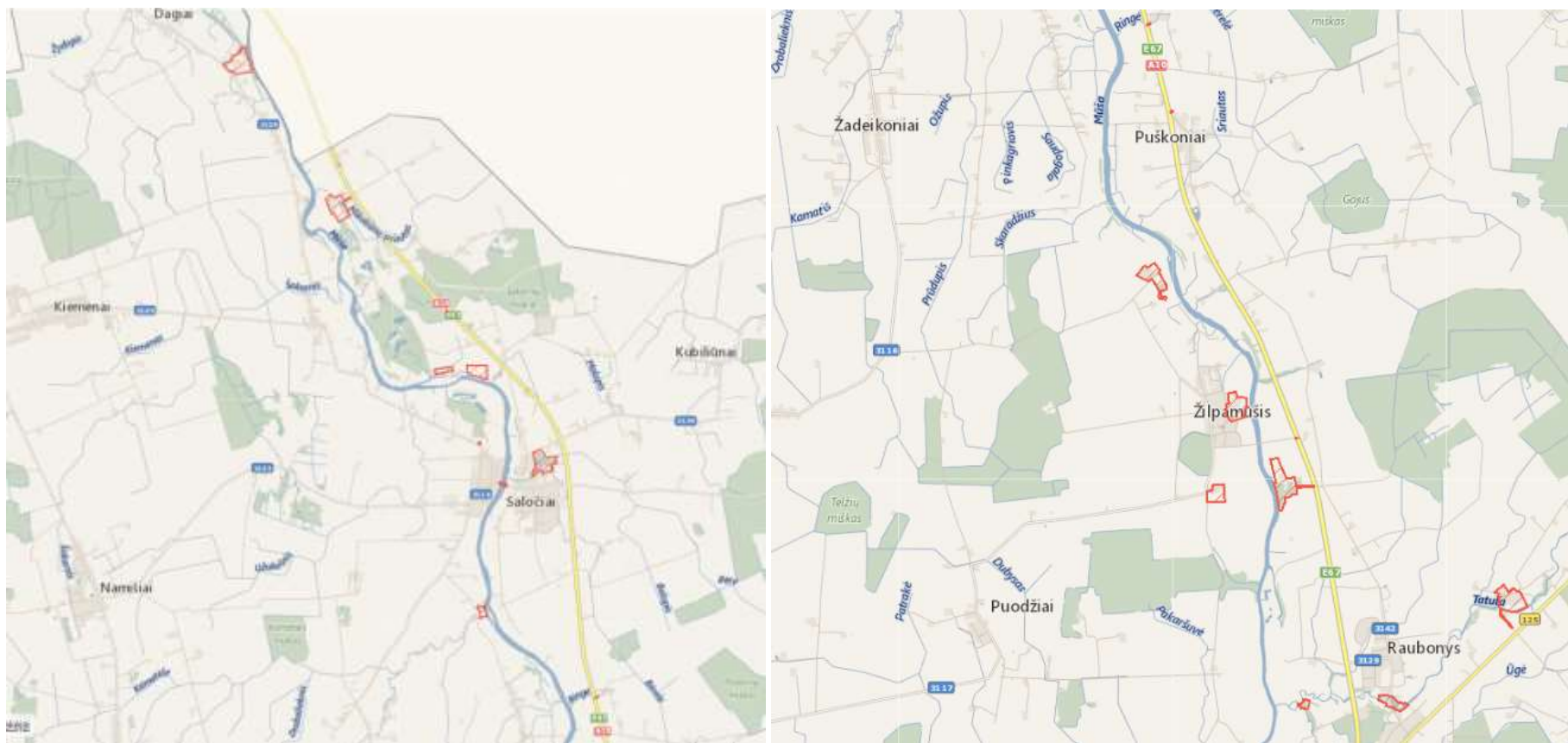
Kupiškio rajono savivaldybėje nauja DGASA kartu su ŽAKA planuojama Subačiaus apylinkėse. Šioje teritorijoje sklypas DGASA įrengimui dar nėra parinktas. Subačiaus miesto apylinkėse yra keletas

kultūros paveldo vertybių. Įrengiant naują DGASA bus parinkta vieta, kuri į kultūros paveldo vertybių teritorijas nepatektų ir su jomis nesiribotų. Informacija apie kultūros paveldo vertybių išsidėstymą šioje vietovėje pateikta **Pav. 14**.

Pav. 14. Subačiaus miesto apylinkėse esančios kultūros paveldo vertybės.

Pasvalio rajono savivaldybėje nauja DGASA su ŽAKA planuojama Saločių seniūnijoje. Šioje teritorijoje sklypas dar nėra parinktas. Saločių seniūnijos teritorijoje taip pat yra keletas kultūros paveldo vertybių. Įrengiant naują DGASA bus parinkta vieta, kuri į kultūros paveldo vertybių teritorijas nepatektų ir su jomis nesiribotų. Informacija apie kultūros paveldo vertybių išsidėstymą šioje vietovėje pateikta **Pav. 15**.

Pav. 15. Saločių seniūnijos teritorijoje esančios kultūros paveldo teritorijos.

tvenkinius, tiesti susisiekimo komunikacijas, inžinerinius tinklus bei statyti jiems funkcionuoti būtinus statinius ir kt.), keičiančius reljefą daugiau nei 1 ha plote. Pažymime, kad planuojamų DGASA ir ŽAKA plotai nesiekia 1 ha ir aikštelės įrengimo metu nėra vykdomi didelės apimties žemės judinimo darbai.

Vadovaujantis aukščiau pateikta informacija, galime teigti, kad SPAV procese paveldo tvarkybos reglamento PTR 2.13.01:2022 „Archeologinio kultūros paveldo tvarkyba“ reikalavimai netaikomi.

Atsižvelgiant į aukščiau pateiktą informaciją, galime teigti, kad ne visų papildomai planuojamų įrengti DGASA ir ŽAKA vietos yra žinomos. Šių aikštelių įrengimo klausimai bus sprendžiami savivaldybių lygmenyje, kurios dar tik planuoja ieškoti galimybių DGASA ir ŽAKA įrengimui. Tik nusprendus šias aikšteles įrengti, bus pasirinktos tokios statybos vietos, kad šalia nebūtų kultūros paveldo vertybių ar kitų jautrių objektų ar teritorijų, todėl šio atliekų tvarkymo plano sprendiniai neigiamo poveikio kultūros paveldo objektas neturėtų sukelti.

7.8 MATERIALINIAI ANTROPOGENINIAI IŠTEKLIAI

Poveikis antropogeniniams ištekliams – žemės sklypų naudojimo suvaržymas dėl atliekų tvarkymo įrenginių sanitarinių apsaugos zonų (SAZ) nustatymo priklauso nuo konkrečios atliekų tvarkymo įrenginio vietos parinkimo.

Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projekte dalis suplanuotų atliekų tvarkymo įrenginių (regioniniai maisto atliekų apdorojimo įrenginiai, regioninis atliekų paruošimo pakartotiniam naudojimui centras, kapinių, tekstilės ir kt. atliekų apdorojimo aikštelės, deginti skirtų komunalinių atliekų terminuoto laikymo aikštelės ir stoginė) bus įrengti esamo Panevėžio regioninio nepavojingų atliekų sąvartyno teritorijoje, Dvarininkų k., Panevėžio r. Pažymime, kad Panevėžio regiono nepavojingų atliekų sąvartynui reglamentuojama normatyvinė 500 metrų sanitarinė apsaugos zona (SAZ). Pažymime, kad šiuo metu regioninio sąvartyno teritorijoje esantiems atliekų tvarkymo įrenginiams atliekamos poveikio visuomenės sveikatai vertinimo procedūros, siekiant nustatyti SAZ dydį, atsižvelgiant į keliamą taršą. PVSV ataskaitoje bus vertinamas ir planuojamų naujų atliekų tvarkymo įrenginių poveikis visuomenės sveikatai.

Naujai planuojamoms įrengti DGASA ir ŽAKA reglamentuojamas 100 m SAZ dydis. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo, patvirtinto 2002 m. gegužės 16 d. Nr. IX-886 24 straipsnio 3 punktu, planuojamos ūkinės veiklos poveikio visuomenės sveikatai vertinimo ar planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procesų metu, įvertinus konkrečios ūkinės veiklos galimą poveikį visuomenės sveikatai, Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme nurodytas sanitarinės apsaugos zonų dydis gali būti sumažintas. Remiantis šia teisine nuostata Panevėžio regione naujai planuojamiems įrenginiams atlikus poveikio visuomenės sveikatai vertinimą gali būti sumažinamas SAZ dydis su šio įrenginio ar sklypo ribomis.

Planuojama išplėsti esamos Panevėžio miesto DGASA, adresu Senamiesčio g. 114B, Panevėžys, didelių gabaritų atliekų saugojimo veiklos pajėgumus, bus papildomai atliktos ir poveikio visuomenės sveikatai vertinimo procedūros, siekiant įsitikinti ar dėl planuojamos veiklos nereikia koreguoti SAZ dydžio.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo reikalavimais, jeigu dėl naujai planuojamų atliekų tvarkymo įrenginių ar esamos DGASA pajėgumų išplėtimo reikės specialiąsias žemės naudojimo sąlygas (SAZ) nustatyti ant šalia esančių žemės sklypų, reikės gauti žemės sklypo savininko, valstybės ar savivaldybės žemės patikėtinio sutikimus bei jiems atlyginti nuostolius dėl specialiųjų žemės naudojimo sąlygų taikymo. Todėl galime teigti, kad jeigu dėl naujų

atliekų tvarkymo įrenginių ar esamų įrenginių plėtros ant gretimų sklypų ir atsirastis specialiosios sąlygos dėl žemės naudojimo, jos galės atsirasti tik gavus šio sklypo savininko sutikimą bei jam sumokėjus nustatyto dydžio kompensaciją. Todėl daroma išvada, kad dėl naujai planuojami įrenginių neigiamo poveikio materialiniams antropogeniniams ištekliams nebus arba šis poveikis bus nežymus.

7.9 VISUOMENĖS SVEIKATA

Išsamesnių duomenų apie atliekų tvarkymo poveikį visuomenės sveikatai Lietuvoje nėra. Jungtinėje Karalystėje buvo atlikti epidemiologiniai ir emisijų į aplinką tyrimai, siekiant nustatyti skirtingų komunalinių atliekų tvarkymo įrenginių poveikį visuomenės sveikatai⁶. Studijoje „*Atliekų tvarkymo poveikis aplinkai ir sveikatai*“ identifikuotos atliekų tvarkymo sritys, galinčios sukelti tam tikrą neigiamą poveikį visuomenės sveikatai:

- Detalūs sąvartynų teritorijų tyrimai leido identifikuoti galimą neigiamą poveikį sveikatai (t. y. didesnis apsigimimų skaičius ir mažesnis gimstamumas) netoli sąvartynų gyvenantiems žmonėms, bet pilnai neatsakė, ar šis ryšys tiesiogiai priklauso nuo sąvartynų taršos ar ir nuo kitų tyrimuose neįvertintų veiksnių. Studijoje konstatuojama, kad apsigimimų skaičius dėl sąvartynų kaimynystės daug mažesnis negu dėl kitų sveikatos veiksnių;
- Tyrimai, atlikti gyvenamuose rajonuose, esančiuose netoli pramoninio kompostavimo įrenginių, parodė tam tikrą sąryšį tarp emisijų iš pramoninių kompostavimo įrenginių ir bronchitų bei kitų negalavimų skaičiaus.

Studijoje taip pat identifikuotos sritys, kuriose nebuvo nustatytas sąryšis tarp atliekų tvarkymo įrenginių veiklos ir visuomenės sveikatos:

- Nebuvo identifikuotas modernių atliekų deginimo įrenginių neigiamas poveikis visuomenės sveikatai, tačiau toks poveikis nustatytas dėl anksčiau pastatytų deginimo įrenginių veiklos pramoniniuose rajonuose. Tyrimuose buvo vertintas galimas atliekų deginimo poveikis onkologiniams, kvėpavimo ligų susirgimams ir apsigimimų skaičiui, tačiau nebuvo nustatyta tiesioginio ryšio tarp modernių atliekų deginimo įrenginių ir šių ligų atsiradimo;
- Detalūs tyrimai nenustatė, kad egzistuoja didesnė tikimybė netoli sąvartynų gyvenantiems žmonėms susirgti onkologinėmis ligomis;
- Nebuvo nustatytas ryšys tarp kompostavimo įrenginių ir susirgimų vėžiu bei astma.

Studijos išvadose teigiama, kad nors nebuvo nustatytas atliekų tvarkymo įrenginių neigiamas poveikis tyrimuose nagrinėjamiems susirgimams, bet koks poveikis sveikatai dėl atliekų tvarkymo bus žymiai mažesnis, nei dėl kitų veiksnių.

Daugumoje epidemiologinių tyrimų iki šiol nebuvo pateikta neiginčiamų ir aiškių įrodymų dėl padidėjusios specifinių susirgimų rizikos, susijusios su atliekų tvarkymo infrastruktūra. Taip yra dėl epidemiologinių studijų trūkumo ir dėl pasikeitusių bei nuolat tobulėjančių atliekų tvarkymo technologijų. Dauguma tyrimų buvo atlikti vertinant senus atliekų tvarkymo įrenginius, ypač kalbant apie atliekų deginimo įrenginius. Yra labai mažai studijų, kurių metu būtų tirtas tiesioginis poveikis žmonėms.

⁶ DEFRA. *Review of Environmental and Health Effects of Waste Management: Municipal Solid Waste and Similar Wastes*. 2004.

Daugelyje studijų nebuvo eliminuoti tokie faktoriai, kaip socialinis skurdas ir kiti, su tiriamuoju nesusiję, taršos šaltiniai⁷.

Pasaulio sveikatos organizacijos 2022 m. parengtoje Sveikatos įrodymų tinklų suvestinėje ataskaitoje 75 „Kaip kultūriniai atliekų praktikos kontekstai veikia sveikatą ir gerovę?“⁸ (toliau – Ataskaita) nustatyta, kad didėjant kietųjų komunalinių atliekų kiekiui ir sudėtingėjant jų tvarkymui, atsiranda vis didesni iššūkiai visam PSO Europos regionui, turintys rimtų pasekmių žmonių sveikatai ir gerovei. Norint tai išspręsti, reikia ne tik techninių naujovių, bet ir geriau suprasti ir integruoti įvairius veiksnius, įskaitant kultūrinį kontekstą.

Šioje ataskaitoje buvo atkreiptas dėmesys į šiukšlinimą, kuris vertinamas kaip aplinkos ar psichologinis stresorius ir kaip sutrikimo rodiklis, mažinantis paplūdimių, gyvenamųjų rajonų ir miesto žaliųjų erdvių atkuriamąją vertę. Aplinkoje esančios šiukšlės gali atgrasyti žmones nuo sveikatą gerinančios veiklos lauke. Pavyzdžiui, pastebėjimas kaimynystėje esančių šiukšlių susijęs su mažesniu noru ar saugiu pasivaikščiavimu ir sportavimu lauke, ypač vyresnio amžiaus žmonėms ir moterims.

Kaip šiukšlinimo mažinimo priemonė nurodyta, kad kultūriškai pagrįstos kovos su šiukšlinimu programos, pabrėžiančios kolektyvinį tikslą ar tarnavimą kažkam didesniam už individualų save, gali būti labai veiksmingos.

Moksliniais tyrimais, kurie buvo orientuoti į sveikatą, o ne į ligas, nustatyta, kad teigiamas poveikis sveikatai yra susijęs ne tik su sumažėjusiu šiukšlių kiekiu, bet ir su dalyvavimu jas renkant. Įrodyta, kad aplinkos priežiūros veikla, pavyzdžiui, šiukšlių rinkimas, jūrų stebėsenos programos ir medžių sodinimo iniciatyvos, didina gerovę, skatindama fizinį aktyvumą, didindama prisirišimą prie vietos ir gerindama savivertę.

Taip pat šioje ataskaitoje vertinamas maisto švaistymas ir jo poveikis sveikatai. Pažymėtina, kad maisto atliekų poveikis sveikatai nėra pats aktualiausias tvarkant kietąsias komunalines atliekas. Maisto švaistymas yra susijęs su padidėjusia infekcijos rizika, kvapų ir parazitų, graužikų, galinčių pernešti ligas, trauka.

Maisto švaistymui didžiausią įtaką daro tai, kad maisto gamyba ir paruošimas paprastai perduodamas didelėms įmonėms, kartu pabrėžiant patogumą asmenims. Tačiau šie veiksniai netiesiogiai turi poveikį buitinių maisto atliekų kiekiui, nes prarandamos žinios apie maisto saugojimą ir konservavimą, trūksta įgūdžių ir pasitikėjimo vertinant maisto tinkamumą vartoti ir iš tikrųjų ar numanomai trūksta laiko maistui gaminti, kol jis sugenda. Kai kurie tyrimai rodo, kad žmonės, kurie augina savo maistą, geriau žinodami, kokių pastangų ir įgūdžių reikalauja maisto gamyba, linkę švaistyti mažiau. Tai suteikia galimybių sumažinti maisto švaistymą atgaivinant vietos maisto gamybos kultūrą, be kita ko, pasitelkiant bendruomenių programas, tokias kaip miesto sodai ir bendruomenių sodai.

Atsižvelgiant į tai, kad *Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projekte* numatyti atliekų tvarkymo ir prevencijos tikslai ir uždaviniai, susiję su visuomenės sąmoningumo ugdymu, šiukšlinimo bei maisto švaistymo mažinimu ir plečiama atskirai surenkamų atliekų, kurios tinkamos perdirbimui, naudojimui ar pakartotiniam naudojimui, sistema, tokiu būdu mažinant regioniniame sąvartyne šalinamų atliekų kiekius, daroma išvada, kad šie atliekų tvarkymo sprendiniai darys teigiamą poveikį visuomenės sveikatai. Be to, atliekų tvarkymo sistemos tobulinimas visuomet siejamas su aukštesnių higienos reikalavimų užtikrinimu, mažesne aplinkos tarša ir mažesniu neigiamu poveikiu visuomenės sveikatai ir gerovei.

⁷ L. Giusti. *A review of waste management practices and their impact on human health*. Waste management 29 (2009) 2227-2239.

⁸ <https://apps.who.int/iris/handle/10665/354695>

7.10 PASEKMIŲ APLINKOS OBJEKTAMS TARPUSAVIO SĄVEIKA

Pasekmių aplinkos objektams tarpusavio sąveika gali turėti sinergetinį efektą dėl, pvz., maisto ekonomijos, bendrai naudojamos teritorijos ar pastatų atliekų tvarkymo įrenginiams. Regioniniai maisto ir virtuvės atliekų apdorojimo įrenginiai, regioninis atliekų paruošimo pakartotiniam naudojimui centras, kapinių, tekstilės ir kt. atliekų apdorojimo aikštelės, deginti skirtų komunalinių atliekų terminuoto laikymo aikštelės bei stoginė bus statomi esamo Panevėžio regioninio sąvartyno teritorijoje, adresu Dvarininkų k., Panevėžio r. Toje pačioje teritorijoje jau veikia regioninis nepavojingųjų atliekų sąvartynas, MBA įrenginiai, DGASA, ŽAKA, statybinių atliekų bei stiklo aikštelės. Tokiu būdu nereikės ieškoti naujų teritorijų, bus naudojamos esama infrastruktūra (keliais, inžineriniais tinklais). Taip pat šie įrenginiai papildys vienas kitą, nes regioniniuose maisto ir virtuvės atliekų apdorojimo įrenginiuose paruoštos atliekos bus anaerobiniu būdu tvarkomos esamuose biologinio apdorojimo įrenginiuose, išgaunant biodujas. Apdorojant kapinių atliekas, atskirtos žaliosios atliekos bus toliau tvarkomos esamoje ŽAKA. Tiek kapinių, tiek tekstilės atliekų tvarkymo metu atskirta degioji frakcija bus tvarkoma toliau su šioje teritorijoje, kituose atliekų tvarkymo įrenginiuose, susidarantiomis degiosiomis atliekomis, o atskirtos tik šalinimui tinkančios atliekos, bus perduodama į toje pačioje teritorijoje esantį sąvartyną ir pan. Šių įrenginių statyba vienoje vietoje taip pat prisidės ir prie atliekų transportavimo išlaidų mažinimo.

8 PRIEMONĖS PLANO ĮGYVENDINIMO REIKŠMINGOMS NEIGIAMOMS PASEKMĖMS APLINKAI IŠVENGTI, SUMAŽINTI AR KOMPENSUOTI

Priemonės komunalinių atliekų tvarkymo reikšmingoms neigiamoms pasekmėms aplinkai išvengti, sumažinti ar kompensuoti galima suskirstyti į dvi kategorijas:

1. Priemonės, susijusios su atliekų tvarkymo įrenginių planavimu, projektavimu, statyba, eksploatavimu;
2. Priemonės, susijusios su komunalinių atliekų tvarkymo sistemų organizavimu.

Komunalinių atliekų tvarkymo įrenginių planavimas, projektavimas, statyba, eksploatavimas reglamentuojamas teisės aktu, o galimas šių įrenginių poveikis aplinkai vertinamas keturiais etapais:

- ankstyvojo planavimo stadijoje teritorijų planavimo metu;
- poveikio aplinkai vertinimo ir techninio projektavimo metu;
- statybos metu;
- atliekų tvarkymo įrenginių eksploatavimo metu.

Teisės aktų nustatytų reikalavimų įgyvendinimą (įskaitant ir TIPK leidime ar atliekų naudojimo ir šalinimo techniniame reglamente nustatytų eksploatavimo sąlygų laikymąsi) kontroliuoja atitinkamos kontroliuojančios institucijos.

Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. planas – pagrindinis instrumentas Panevėžio regiono savivaldybėms išvengti, sumažinti ar kompensuoti neigiamas komunalinių atliekų tvarkymo pasekmes aplinkai organizacinėmis priemonėmis. Šiomis priemonėmis siekiama užtikrinti, kad komunalinių atliekų tvarkymo sistema būtų organizuojama tokiu būdu, kad atliekos būtų tvarkomos vadovaujantis atliekų tvarkymo hierarchija. Pagrindinis dėmesys šiuo planavimo laikotarpiu skiriamas atliekų prevencijai, pakartotiniam naudojimui, visuomenės švietimui, atskiram atliekų (antinių žaliavų, tekstilės atliekų, maisto ir virtuvės atliekų, statybinių atliekų, buityje susidarantių pavojingųjų atliekų), surinkimui bei perdirbimui ir komunalinių atliekų kiekiui, patenkančio į sąvartyną, mažinimui.

Panevėžio komunalinių atliekų tvarkymo regiono savivaldybės *Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projekte* numatytas priemonės įgyvendins šiomis organizacinėmis/teisinėmis priemonėmis:

- rengdamos savivaldybių komunalinių atliekų tvarkymo planus;
- rengdamos savivaldybių atliekų tvarkymo taisykles atliekų turėtojams;
- nustatydamos reikalavimus atliekų tvarkytojams sutartyse dėl komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimo.

9 PLANO ALTERNATYVŲ APRAŠYMAS IR JŲ VERTINIMAS

9.1 PLANE NUMATOMOS PRIEMONĖS IR NAUJA INFRASTRUKTŪRA

Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano įgyvendinimo priemonės pateiktos šio plano 4 skyriuje. Priemonių plane numatytos priemonės komunalinių atliekų tvarkymo uždaviniams spręsti, atsakingi vykdytojai, atlikimo terminai, prognozuojamas investicijų poreikis ir finansavimo šaltiniai. Plane daugiausiai numatytos organizacinės, ekonominės, visuomenės švietimo ir informavimo priemonės, skatinančios komunalinių atliekų prevenciją bei paruošimą pakartotiniam naudojimui ir perdirbimui, ypač didelis dėmesys skiriamas rūšiuojamojo surinkimo plėtrai ir jo skatinimui.

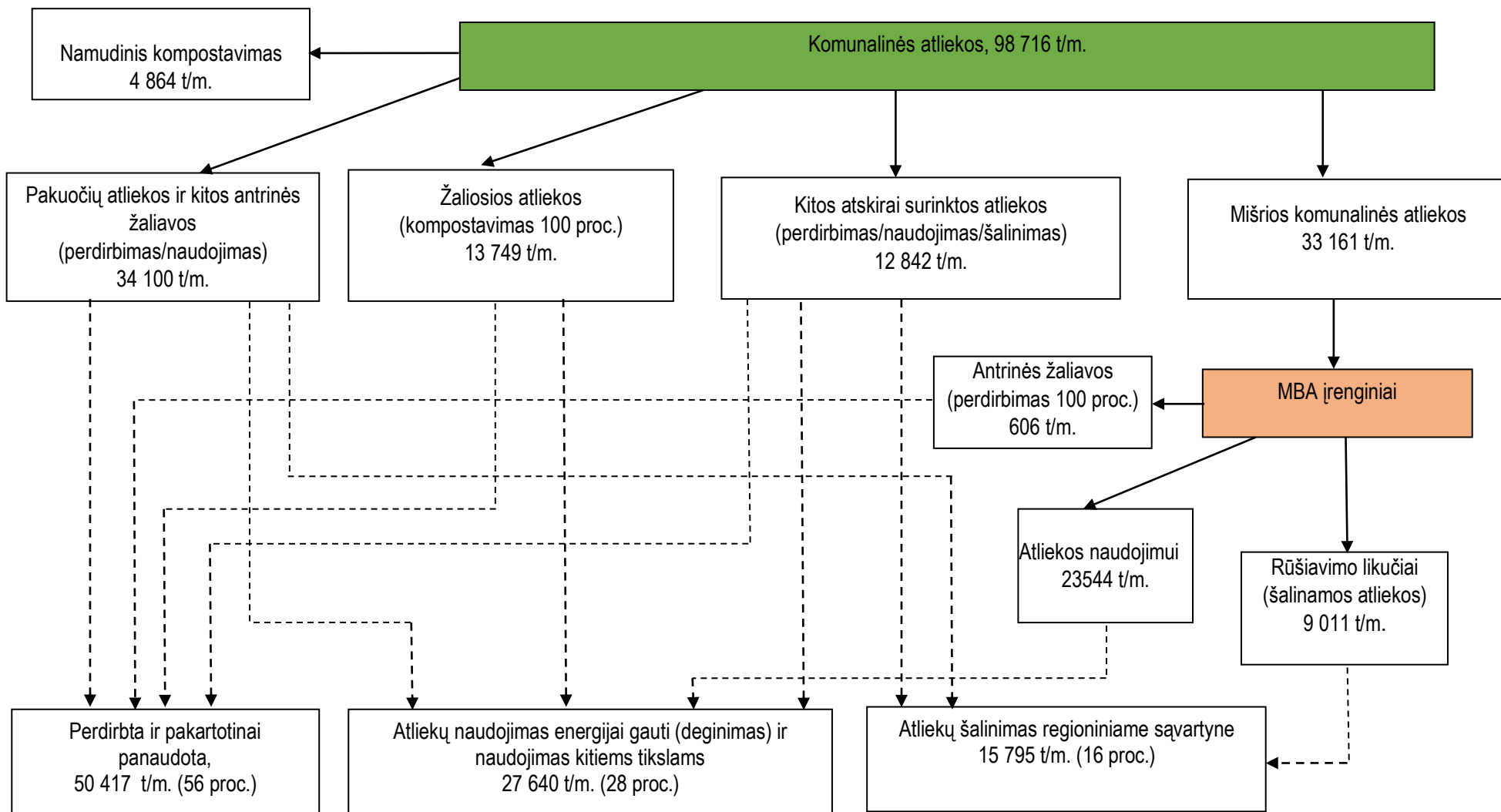
2021–2027 metų vykdymo laikotarpiu Panevėžio regione bus baigta kurti ir pradėta eksploatuoti jau suplanuota regioninė komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūra – regioniniai maisto atliekų apdoravimo įrenginiai, regioninis atliekų paruošimo pakartotiniam naudojimui centras, kapinių, tekstilės ir kt. atliekų apdoravimo aikštelės, deginti skirtų komunalinių atliekų terminuoto laikymo aikštelės, taip pat papildomai planuoja įrengti 4 naujas DGASA (3 iš jų kartu su ŽAKA), atsižvelgiant į paramos galimybes, planuojama įrengti papildomas ŽAKA savivaldybių parinktose vietose, atnaujinti kompostavimo įrangą centrinėje ŽAKA Dvarininkų k., Panevėžio r., gerinti komposto kokybę. Taip pat Panevėžio regiono teritorijoje susidariusiems atliekoms tvarkyti bus ir toliau eksploatuojamos 11 DGASA, 6 ŽAKA, 1 ŽASA, 2 atliekų perkrovimo stotys, Panevėžio regiono nepavojingų atliekų sąvartynas, Panevėžio regiono mechaninio-biologinio apdoravimo įrenginys, Didelių gabaritų atliekų apdoravimo aikštelė, statybinių atliekų aikštelė ir stiklo aikštelė, vykdoma uždarytų sąvartynų priežiūra. Komunalinių atliekų tvarkymo srutai, sukūrus reikiamą komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą Panevėžio regione, pavaizduoti **Pav. 1.**

9.2 NAGRINĖTOS KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO ALTERNATYVOS

Rengiant Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projektą, nagrinėjamos alternatyvos, atsižvelgiant į Valstybiniame atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plane pateiktas užduotis bei šio plano SPAV ataskaitoje vertintas alternatyvas.

Rengiant Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projektą nagrinėjamos 2 komunalinių atliekų tvarkymo alternatyvos („nulinė“ ir siūloma atliekų tvarkymo alternatyva).

„**Nulinė**“ **alternatyva** – galioja Panevėžio regiono plėtros tarybos 2014 m. rugsėjo 9 d. sprendimu Nr.51/4S-26 patvirtinto Panevėžio regiono atliekų tvarkymo plano 2014–2020 m. sprendiniai ir komunalinių atliekų tvarkymo būdai išlieka panašūs kaip esamos situacijos, t. y. didžioji dalis komunalinių atliekų panaudojama (perdirbama bei panaudojama energijos gamybai) (apie 84 proc. susidariusių ir surinktų komunalinių atliekų), o sąvartyne šalinama apie 16 proc.

Pav. 17. Nagrinėtos „nulinės“ alternatyvos preliminarus atliekų srautai

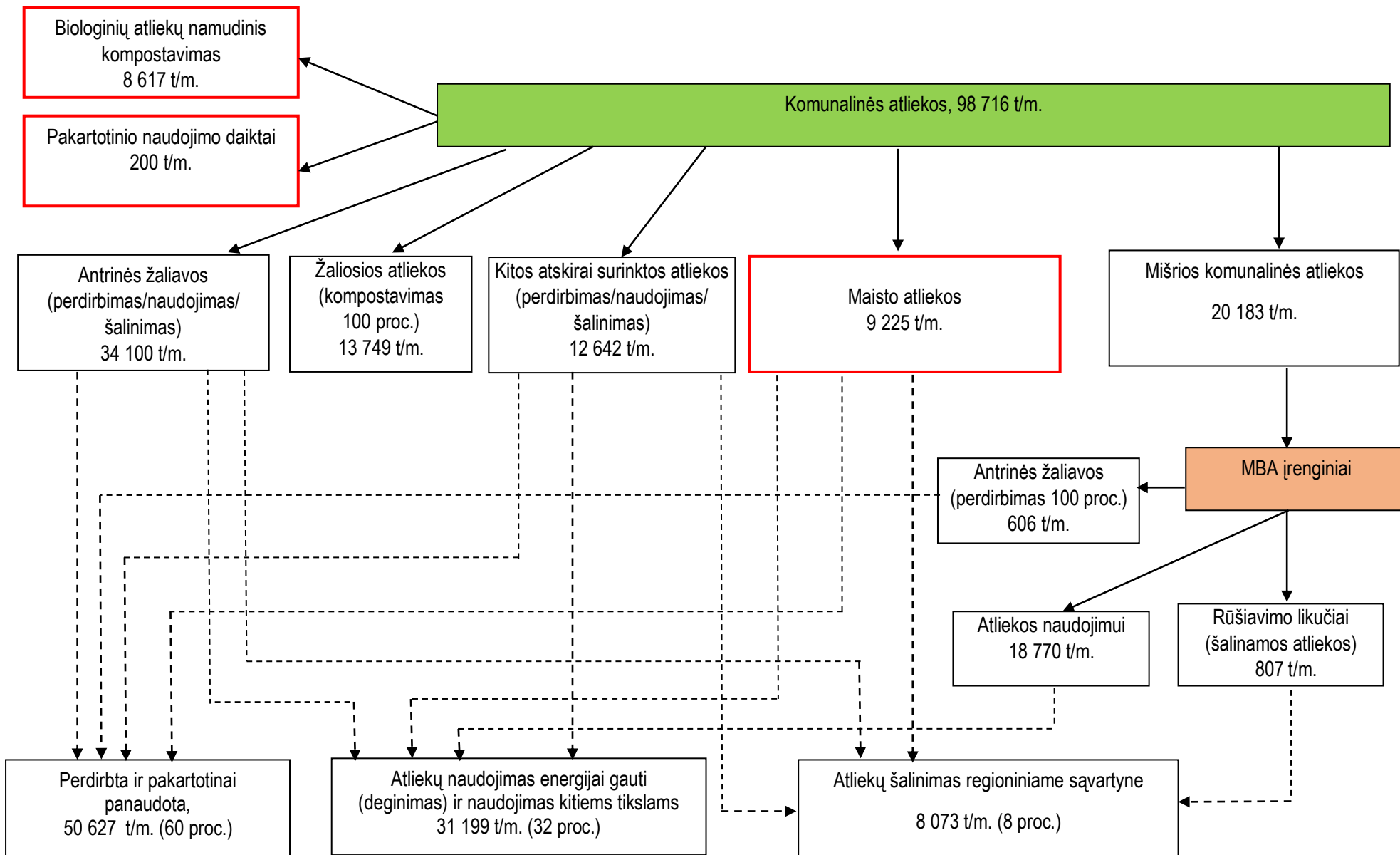
Siūloma alternatyva – didelis dėmesys skiriamas atliekų prevencijai, maisto švaistymo ir šiukšlinimo mažinimui, pakartotiniam naudojimui, biologinių atliekų namudiniam kompostavimui, maisto atliekų, pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų, tekstilės bei kitų perdirbimui tinkamų komunalinių atliekų rūšiuojamajam surinkimui, vystoma rūšiuojamojo surinkimo sistema (konteineriais, plečiamas DGASA tinklas), apdorojamos atskirai surinktos biologinės atliekos (maisto atliekos ir žaliosios atliekos), išgaunant biodujas ir pagaminant kokybišką kompostą, likusių atliekų mechaninis ir biologinis apdorojimas, išskiriant daugiau perdirbimui tinkamų antrinių žaliavų, didelio gabarito ir statybinių atliekų apdorojimas, tik perdirbimui netinkamų ir energetinę vertę turinčių atliekų deginimas, komunalinių atliekų šalinimas sumažinamas iki nustatytų reikalavimų (8 proc. 2027 m.).

Nuo 2024 m. planuojamas maisto atliekų atskiras surinkimas arba kompostavimas namų sąlygomis visose gyvenvietėse, kuriose gyventojų >2000. Maisto atliekos iš individualių valdų bus renkamos kartu su žaliosiomis atliekomis. Surinktų maisto atliekų apdorojimui projektuojami regioniniai maisto atliekų apdorojimo įrenginiai (kurių pajėgumas ne mažesnis kaip 4 000 t/metus atskirai surinktų maisto ir virtuvės atliekų). Šiais regioniniais maisto atliekų apdorojimo įrenginiais planuoja naudotis visos Panevėžio regiono savivaldybės. Po pirminio rūšiavimo likusios mišrios komunalinės atliekos nukreipiamos į esamus MBA įrenginius, kurių mechaninio apdorojimo (MA) pajėgumas – 90 470 t/metus, biologinio apdorojimo (BA) – 35 000 t/m. Planavimo laikotarpiu, atsižvelgiant į ES paramą, planuojama esamų MBA įrenginių modernizacija, pritaikant BA įrenginiuose apdoroti ir atskirai surinktas maisto atliekas, o MA įrenginių atnaujinimas planuojamas su tikslu išskirti didesnius kiekius antrinių žaliavų, kai regione bus įdiegtas rūšiuojamasis maisto atliekų surinkimas. Planuojama DGASA plėtra, kad iki 2027 m. būtų pasiekta valstybinė užduotis – kaimo vietovėse įrengti po vieną DGASA ne didesniu kaip 15 km atstumu nuo gyvenamųjų teritorijų, o miestuose – vieną DGASA 10 km atstumu tarp tokių aikštelių arba aprūpinančią bent 40 000 gyventojų. Pagal naują DGASA tinklo plėtos užduotį papildomas aikšteles (bent po vieną) reikėtų svarstyti įrengti Rokiškio, Kupiškio, Pasvalio ir Panevėžio rajonų savivaldybėse. Papildomai planuojama įrengti 3 ŽAKA (po vieną Kupiškio, Pasvalio ir Panevėžio rajonų savivaldybėse). Taip pat bus sudarytos patogesnės sąlygos atliekų turėtojams geriau rūšiuoti tekstilės, statybines, buityje susidarancias pavojingas atliekas, bus įrengta regioninė Atliekų laikymo/apdorojimo aikštelė. Planuojama modernizuoti Rokiškio ir Biržų atliekų perkrovimo stotis.

Taip pat pažymime, kad siūlomoje alternatyvoje prioritetas teikiamas atliekų namudiniam kompostavimui ir rūšiuojamajam surinkimui, nerūšiuotų atliekų kiekių mažinimui ir biologinių atliekų (žaliųjų atliekų bei nuo 2024 m. maisto ir virtuvės atliekų) perdirbimui, o tik perdirbimui netinkančios degiosios atliekos bus vežamos deginimui į atliekų deginimo įmonę.

Nauji regioniniai atliekų tvarkymo įrenginiai planuojami šalia esamų atliekų tvarkymo įrenginių Dvarininkų k., Panevėžio r.: maisto atliekų apdorojimo įrenginys planuojamas esamo Panevėžio regiono nepavojingų atliekų sąvartyno teritorijoje (Dvarininkų k., Panevėžio r.) šalia esamų BA įrenginių, toje pačioje teritorijoje planuojamos kapinių, tekstilės ir kt. atliekų apdorojimo aikštelės, deginti skirtų komunalinių atliekų terminuoto laikymo aikštelės bei pačių MBA įrenginių modernizacija, todėl vietos alternatyvos nenagrinėjamos. Taip pat degintinų atliekų laikinam laikymui planuojama įrengti stoginę Dvarininkų k., Panevėžio r.

Remonto dirbtuvės atliekų/daiktų paruošimui pakartotiniam naudojimui planuojamos taip pat Panevėžio regioninio sąvartyno teritorijoje (Dvarininkų k., Panevėžio r.).

Pav. 18. Nagrinėtos alternatyvos preliminarūs atliekų srautai

Vadovaujantis **Pav. 17** ir **Pav. 18** pateikta informacija galime teigti, kad nulinės alternatyvos atveju nebūtų įgyvendintos VAPTP nustatytos užduotys dėl atskiro maisto ir virtuvės atliekų surinkimo, atskiro tekstilės atliekų surinkimo, atliekų pakartotinio naudojimo bei neįgyvendinti nustatyti atliekų šalinimo sąvartyne kriterijai.

9.3 KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO ALTERNATYVŲ ĮVERTINIMO METODIKA

Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo 26 punkte nustatyta, kad „kai rengiami skirtingo planavimo lygmens planai ir programos, jų rengimo organizatoriai, siekdami išvengti dvejojo vertinimo, gali rengiamai ataskaitai tiesiogiai naudoti anksčiau atlikto aukštesnio planavimo lygmens planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo rezultatus“. Toks pat reikalavimas nustatytas ir *Regioninių ir savivaldybių atliekų prevencijos ir tvarkymo planų sudėties ir turinio, rengimo ir skelbimo reikalavimuose, t.y. kai planas ar jo dalis yra aukštesnio lygmens plano dalis, vengiant pakartotinio vertinimo, informacija, surinkta atliekant aukštesnio lygmens plano strateginį pasekmių aplinkai vertinimą, gali būti naudojama rengiant žemesnio lygmens plano ar jo dalies strateginį pasekmių aplinkai vertinimą.*

Kadangi atnaujinamas *Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano* projektas rengiamas pagal *Valstybinis atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plano* sprendinius, todėl rengiamo plano SPAV gali būti panaudota informacija, surinkta atliekant *Valstybinis atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plano* SPAV.

Rengiant *Valstybinis atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų planą*, t.y., aukštesnio planavimo lygio planą, buvo atliktas SPAV, todėl *Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projekto plano* SPAV ataskaitoje naudojami šio vertinimo rezultatai. *Valstybinio atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano* SPAV vertinimas buvo atliekamas pagal su aplinkos apsauga susijusius darnaus vystymosi prioritetus ir aplinkos apsaugos tikslus bei su jais susijusias nustatytas reikšmingas pasekmes aplinkai, naudojant **pasekmių lenteles**. Šis metodas pagrįstas numatomų strateginių veiksmų ar sprendinių išskaidymu į sudedamąsias dalis ir kiekvienos dalies įvertinimu aplinkos apsaugos ir darnaus vystymosi aspektais. **Lentelė 18** pateiktas apibendrintas nagrinėtų *Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano* alternatyvų palyginimas pagal pasekmes aplinkai, vadovaujantis *Valstybinio atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano* SPAV ataskaitos pasekmių lentelėse pateiktais motyvais.

Lentelė 18. SPAV alternatyvų palyginimas pagal pasekmes aplinkai

Aplinkos komponentai	Svarstyto plano alternatyvos		Motyvai, pastabos
	„Nulinė“ alternatyva	I alternatyva	
Atliekų susidarymas	0	+	I alternatyvoje numatytas atliekų prevencijos priemonių įgyvendinimas sumažins susidarancių atliekų kiekį, pirminių žaliavų poreikį, prailgins gaminių gyvavimo ciklą ir skatins susidariusių atliekų perdirbimą. Gaminių ir produktų pakartotinio naudojimo skatinimas mažins susidarancių atliekų kiekį, todėl netiesiogiai mažins jų šalinimą sąvartynuose ar deginimą. Plėtojant atskirą atliekų surinkimą bus didinami atliekų perdirbimo ir pakartotinio naudojimo pajėgumai. Tokiu būdu mažės į sąvartynus ir atliekų deginimo įrenginius patenkantys atliekų srautai, mažės žaliavų ir kitų išteklių sąnaudos tokiems produktams pagaminti. Vystant atskirai surinktų maisto ir virtuvės atliekų perdirbimą bus pagaminamas aukštos kokybės kompostas.
Aplinkos oras	-	0/+	Komunalinių atliekų sąvartyne pašalintose atliekose greitai susidaro anaerobinės sąlygos (nelieka deguonies) ir prasideda pašalintų organinių medžiagų irimas. Vykstant šiam procesui, susidaro sąvartyno dujos, kuriose paprastai esama apie 55% metano, 45% anglies dvideginio ir per šimtą kitų dujinių junginių (pvz. sieros vandenilis (H ₂ S), anglies disulfidas (CS ₂), merkaptanai, chloruoti angliavandeniai, odorantai, silikato komponentai ir kt.). Net ir įrengus sąvartyno dujų surinkimo ir panaudojimo įrenginius, neįmanoma išvengti sąvartynų neigiamo poveikio aplinkos orui. Pradėjus atskirai surinkti maisto ir virtuvės atliekas ir iš jų gaminant kompostą, taip pat atskirai surenkant tekstilės atliekas, dar mažiau biologiškai skaidžių atliekų bus šalinama sąvartyne. Pakartotinio produktų naudojimo ir remonto skatinimo priemonės sumažins susidarancių atliekų kiekį. Tam tikri produktai, jų neremontuojant ar nenaudojant pakartotinai, gali būti anksčiau laiko šalinami kaip atliekos, įskaitant deginimą atliekų deginimo įrenginiuose ar net buityje (pvz., baldų, tekstilės atliekos). Sumažėjęs tokių atliekų kiekis prevenciniu būdu gali mažinti į aplinkos orą išmetamų teršalų kiekį atliekų deginimo ir namų ūkių sektoriuose. Mažinant maisto švaistymą bus mažinama oro tarša, kuri susidarytų didesnio kiekio maisto gamybos bei transportavimo metu. Atskirai surenkant didesnius kiekius išrūšiuotų atliekų ir juos perdirbat bus mažinamas pirminių žaliavų naudojimas, o tuo pačiu ir tarša, kuri susidaro dėl piminės žaliavos išgavimo. Tačiau padidės autotransporto, surenkančio atliekas srautai, o tai turės įtakos iš autotransporto išmetamų teršalų kiekio padidėjimui.
Triukšmas	-/0	-/0	Atliekų tvarkymo įrenginiuose galima lokali triukšmo tarša, kurią gali sukelti tiek stacionarus įrenginiai, tiek mobilios transporto priemonės. Tačiau kaip rodo praktika, triukšmo lygis už komunalinių atliekų tvarkymo įrenginių sklypų ribos paprastai neviršija leistinų triukšmo normų.
Paviršinis ir požeminis vanduo	0	0	Didžiausias atliekų tvarkymo poveikis vandenims susijęs su sąvartyno filtrato surinkimu ir tvarkymu. Tiek „nulinės“ alternatyvos atveju, tiek I alternatyvos atveju numatyta eksploatuoti modernų regioninį sąvartyną su hermetišku sąvartyno dugnu, drenažine filtrato surinkimo sistema bei filtrato valymu. Siūlomos alternatyvos atveju numatytas Panevėžio regione šalinamų komunalinių atliekų sąvartyne kiekio sumažinimas (nuo 21 proc. iki 8 proc.), todėl šie

Aplinkos komponentai	Svarstytos plano alternatyvos		Motyvai, pastabos
	„Nulinė“ alternatyva	I alternatyva	
			pakeitimai turės įtakos mažesniai sąvartyno filtrato kiekio susidarymui..
Dirvožemis	+	+	Iš atskirai surinktų maisto ir virtuvės atliekų bus pagaminamas kokybiškas kompostas. Taip pat ir toliau planuojama plėsti žaliųjų atliekų kompostavimo pajėgumus. Kompostuojant žaliąsias atliekas (žolę, lapus, nugenėtas šakas) gaunamas aukštos kokybės kompostas - dirvos trąša, kuri naudojama dirvai tręšti, jos kokybei gerinti. Mažinant šiukšlinimą taip pat bus prisidedama prie dirvožemio išsaugojimo, nes mažėjant šiukšlinimui, mažės pavojingų cheminių medžiagų patekimo į dirvožemį tikimybė.
Klimato veiksniai	+	0/+	Atliekų tvarkymo sektoriaus pagrindinis globalinį klimato atšilimą įtakojantis veiksnys yra sąvartynuose šalinant biologiškai skaidžias atliekas anaerobinėmis sąlygomis išsiskiriančios metano dujos. Jau šiuo metu yra ribojamas į sąvartyną šalinamų biologiškai skaidžių atliekų kiekis. Planuojamas atskiras maisto ir virtuvės atliekų surinkimas ir perdirbimas, atliekų prevencija, pakartotinis naudojimas bei didesnis atskirai surinktų atliekų perdirbimas mažins sąvartyne šalinamų atliekų kiekį ir prisidės prie mažesnio ŠESD kiekio išsiskyrimo sąvartyne. Tačiau tokios priemonės kaip antrinių žaliavų rūšiuojamojo surinkimo priemonių tinklo plėtra gali turėti tiek teigiamų (rūšiavimo skatinimas), tiek neigiamų (padidėjęs ŠESD kiekis iš surenkamojo transporto) mažo reikšmingumo pasekmių.
Neatsinaujinantys ir atsinaujinantys gamtos išteklių	+	+	Atliekų perdirbimo ar panaudojimo metu išsaugomi išteklių pakeičia gamtinius išteklius, kurie turėtų būti išgaunami. Abiejų alternatyvų atveju numatytas atliekų perdirbimas ir atliekų energetinio potencialo panaudojimas (energijos gamyba).
Biologinė įvairovė (įsk. pasekmės gyvūnijai ir augalijai)	0	0	Atliekų tvarkymas tiesioginio neigiamo poveikio natūralioms buveinėms ir biologinei įvairovei (įsk. pasekmės gyvūnijai ir augalijai) nekelti, nes saugomose, jautriose aplinkai teritorijose atliekų tvarkymo įrenginių statyba neleistina.
Kraštovaizdis	0	0/+	I alternatyvoje numatyto priemonės tokios kaip, atliekų prevencija, šiukšlinimo mažinimas turės tiesioginį teigiamą poveikį kraštovaizdžiui, nes bus siekiama mažinti pačių atliekų susidarymą. O šiukšlėmis užterštų vietovių sutvarkymas tiesiogiai gerins kraštovaizdžio būklę bei šias vietovės padarys patrauklias visuomenės lankymui. Plečiant atskirą atliekų surinkimą bus mažinamas sąvartyne šalinamų atliekų kiekis. Tokiu būdu bus galima ilgiau eksploatuoti esamą sąvartyną, neužimat naujų teritorijų, kurios neigiamai įtakotų kraštovaizdį. Dalis atliekų tvarkymo įrenginių (Regioninis maisto atliekų apdorojimo įrenginys, Statybinių atliekų apdorojimo aikštelė, 1 nauja DGASA juridiniams asmenims) bus įrengiama esamo sąvartyno teritorijoje, todėl jos jokios įtakos kraštovaizdžiui nedarys. Naujų DGASA ir ŽAKA įrengimas nežymiai įtakos kraštovaizdį, nes teritorija bus užstatoma žemais, konteinerinio tipo pastatais bei konteineriais. Tai nėra masyvus įrenginys, kuris išdarytų kraštovaizdį.
Kultūros paveldas	0	0	Atliekų tvarkymas tiesioginio neigiamo poveikio kultūros paveldui nesukelia, nes saugomose, jautriose kultūros paveldui teritorijose atliekų tvarkymo įrenginių statyba neleistina, o atskirais atvejais poveikis turi būti įvertintas ar poveikio mažinimo priemonės numatomos PAV dokumentuose, kurie derinami su kultūros paveldo apsaugos

Aplinkos komponentai	Svarstytos plano alternatyvos		Motyvai, pastabos
	„Nulinė“ alternatyva	I alternatyva	
			institucijomis.
Materialiniai antropogeniniai ištekliai	0	0	<p>Poveikis antropogeniniams ištekliams – žemės sklypų naudojimo suvaržymas dėl atliekų tvarkymo įrenginių sanitarinių apsaugos zonų (SAZ) nustatymo priklauso nuo konkrečios atliekų tvarkymo įrenginio vietos parinkimo. Regioniniam sąvartynui reglamentuoja 500 m SAZ. Pažymime, kad šiuo metu regioninio sąvartyno teritorijoje esantiems atliekų tvarkymo įrenginiams atliekamos poveikio visuomenės sveikatai vertinimo procedūros, siekiant nusistatyti SAZ dydį, atsižvelgiant į keliamą taršą. PVSV ataskaitoje bus vertinamas ir planuojamų naujų atliekų tvarkymo įrenginių poveikis visuomenės sveikatai.</p> <p>Naujai planuojamoms įrengti DGASA ir ŽAKA reglamentuojamas 100 m SAZ dydis bei planuojant plėsti esamos Panevėžio m. DGASA pajėgumus reikės papildomai įvertinti, ar nereikės tikslinti šių aikštelių SAZ dydžių. Todėl šiems įrenginiams bus atliekamos poveikio visuomenės sveikatai vertinimo procedūros, kurių metu SAZ dydis nustatomas pagal keliamą taršą arba sumažinamas su šio įrenginio ar sklypo ribomis. Jeigu bus nuspręsta registruoti SAZ, kuris patenka ant kitoms fiziniams asmenims priklausančių žemės sklypų, šie darbai bus atlikti tik gavus žemės sklypų savininkų sutikimus ir jiems sumokėjus kompensacijas. T.y. jokie suvaržymai ant kitoms asmenims priklausančių žemės sklypų nebus uždėti be jų sutikimo.</p>
Visuomenės sveikata	-	+	<p>Didžiausią neigiamą poveikį visuomenės sveikatai ir gerovei gali daryti atliekų šalinimas sąvartynuose. Abiejų alternatyvų atveju moderniam sąvartyne numatyta šalinti vis mažesnius atliekų kiekius, todėl poveikis visuomenės sveikatai turėtų būti teigiamas. Be to, atliekų tvarkymo sistemos tobulinimas visuomet siejamas su aukštesnių higienos reikalavimų užtikrinimu, mažesne aplinkos tarša ir mažesniu neigiamu poveikiu visuomenės sveikatai ir gerovei.</p>

+
-
0

tikėtinos reikšmingos teigiamos pasekmės.
tikėtinos reikšmingos neigiamos pasekmės.
nenumatoma nei teigiamų, nei neigiamų reikšmingų pasekmių.

10 SUNKUMAI, SU KURIAIS SUSIDURTA ATLIEKANT SPAV

Pagrindinis sunkumas, su kuriuo buvo susidurta atliekant vertinimą, susijęs su susistemintos informacijos apie atliekų tvarkymo sektoriaus poveikį atskiriems aplinkos komponentams ir visuomenės sveikatai nebuvimu. Lietuvoje nėra sukurtos informacinės bazės, kurioje būtų kaupiama informacija, pvz., apie atliekų tvarkymo įrenginių veiklos sąlygojamą taršą orui, vandenims, dirvožemiui ir daromą neigiamą poveikį visuomenės sveikatai.

11 PLANO ĮGYVENDINIMO PASEKMIŲ STEBĖSENOS (MONITORINGO) PRIEMONĖS

Pagrindiniai su atliekų tvarkymu susiję aplinkos apsaugos politikos tikslai:

- efektyvesnis gamtos išteklių naudojimas ir atliekų tvarkymas;
- pasaulio klimato kaitos ir jos padarinių švelninimas;
- pavojaus visuomenės sveikatai mažinimas;
- geresnė gamtos apsauga;
- geresnis visuomenės informavimas ir aktyvumo skatinimas.

Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projektas numato priemones, kurios leistų siekti šių tikslų, mažinant neigiamą atliekų tvarkymo poveikį aplinkai. Plano įgyvendinimą vertins Panevėžio RATC periodiškai po kiekvienų kalendorinių metų pagal tokius kriterijus:

1. kaip vykdomos atitinkamų kalendorinių metų *Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano* įgyvendinimo priemonės, kurios pateiktos Plano Lentelė 44.
2. kaip vykdomos atitinkamų kalendorinių metų *Valstybinio atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plano* komunalinių atliekų tvarkymo užduotys (užpildoma **Lentelė 19**):

Lentelė 19. Valstybinio atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plano įgyvendinimo vertinimo kriterijų ir jų siekiamų reikšmių sąrašas

VAPT punktas	Komunalinių atliekų tvarkymo užduotys	Reikšmė	2023	2024	2025	2026	2027
Valstybinės komunalinių atliekų tvarkymo užduotys							
260.1- 260.2	<i>Planuojamas paruošti naudoti pakartotinai ir perdirbti Panevėžio regiono komunalinių atliekų kiekis, proc. (vertinant nuo susidarančių komunalinių atliekų)</i>	<i>Siektina reikšmė</i>	59%	61%	63%	65%	60%
		<i>Faktinė reikšmė</i>
260.3	<i>Planuojamas šalinti Panevėžio regiono</i>	<i>Siektina</i>	16%	14%	12%	10%	8%

VAPTP punktas	Komunalinių atliekų tvarkymo užduotys	Reikšmė	2023	2024	2025	2026	2027
	<i>komunalinių atliekų kiekis, proc. (vertinant nuo susidarančių komunalinių atliekų)</i>	<i>reikšmė</i>					
		<i>Faktinė reikšmė</i>
Rūšiuojamojo surinkimo kiekybinės užduotys savivaldybėms/regionui							
261.1	<i>Planuojamas susidarymo vietoje sutvarkyti biologinių atliekų ir rūšiuojamuoju būdu surinkti Panevėžio regiono komunalinių atliekų kiekis, proc. (vertinant nuo susidarančių komunalinių atliekų)</i>	<i>Siektina reikšmė</i>	60%	65%	70%	75%	80%
		<i>Faktinė reikšmė</i>
261.2	Namų ūkių aprūpinimas biologinių atliekų surinkimo priemonėmis bei kompostavimo susidarymo vietoje priemonėmis urbanizuotose vietovėse, kuriose gyventojų – daugiau nei 2000, tame tarpe:						
	Žaliųjų atliekų kompostavimo dėžės, vnt.	<i>Faktinė reikšmė</i>	
	Maisto atliekų kompostavimo dėžės, vnt.	<i>Faktinė reikšmė</i>	
	Žaliųjų atliekų surinkimo konteineriai, vnt.	<i>Faktinė reikšmė</i>	
	Maisto atliekų surinkimo konteineriai, vnt.	<i>Faktinė reikšmė</i>	
261.5	Gyventojų aprūpinimas surinkimo priemonėmis butyje susidarančioms tekstilės atliekoms surinkti, vnt.	<i>Faktinė reikšmė</i>		
261.7.5	Iki 2027 m. išplėsti DGASA tinklą – kaimo vietovėse įrengti po vieną DGASA ne didesniu kaip 15 km atstumu nuo gyvenamųjų teritorijų, o miestuose – vieną DGASA 10 km atstumu tarp tokių aikštelių arba aprūpinančią bent 40 000 gyventojų	<i>Siektina reikšmė</i>	11	11	11	11	15
		<i>Faktinė reikšmė</i>					...
263.3.	plėsti atliekų, tinkamų paruošti pakartotinai naudoti, priėmimo vietų (stotelių) tinklą;	<i>Siektina reikšmė</i>	10	10	10	10	15
		<i>Faktinė reikšmė</i>					...

Nustačius, kad *Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano* įgyvendinimo priemonės, numatytos Plano Lentelė 44, nėra laiku įgyvendintos arba nėra vykdomos atitinkamų kalendorinių metų *Valstybinio atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plano* atliekų tvarkymo užduotys, Panevėžio RATC turi išnagrinėti priežastis ir, esant poreikiui, inicijuoti *Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano* pakeitimus, numatant papildomas komunalinių atliekų tvarkymo organizavimo priemones arba pakeičiant jau numatytų priemonių įgyvendinimo terminus.

Atskirų atliekų tvarkymo įrenginių poveikis aplinkai stebimas vykdant ūkio subjektų monitoringą pagal šių teisės aktų reikalavimus:

- Lietuvos Respublikos aplinkos monitoringo įstatymo;
- Ūkio subjektų aplinkos monitoringo vykdymo tvarkos, patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. gegužės 15 d. įsakymu Nr. 230 su visais pakeitimais;
- Ūkio subjektų aplinkos monitoringo nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2009 m. rugsėjo 16 d. įsakymu Nr. D1-546 su visais pakeitimais;
- Metodinių reikalavimų monitoringo programos požeminio vandens monitoringo dalies rengimui, patvirtintus Lietuvos geologijos tarnybos prie Aplinkos ministerijos direktoriaus 2011 m. rugpjūčio 24 d. įsakymu Nr. 1-156 su visais pakeitimais;
- Atliekų deginimo aplinkosauginių reikalavimų, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. 699 su visais pakeitimais;
- Atliekų sąvartynų įrengimo, eksploatavimo, uždarymo ir priežiūros po uždarymo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2000 m. spalio 18 d. įsakymu Nr. 444 su visais pakeitimais;
- Biologiškai skaidžių atliekų kompostavimo, anaerobinio apdorojimo aplinkosauginių reikalavimų, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. sausio 25 d. įsakymu Nr. D1-57 su visais pakeitimais.

Ūkio subjektų aplinkos monitoringas turi būti vykdomas pagal AAA suderintą ūkio subjektų aplinkos monitoringo programą. Požeminio vandens monitoringas turi būti vykdomas pagal teisės aktų nustatyta tvarka parengtą ir patvirtintą ūkio subjekto požeminio vandens monitoringo programą. Ūkio subjektas atsako už taršos šaltinių ir jų aplinkos (poveikio aplinkai) monitoringo įgyvendinimą, duomenų patikimumą bei monitoringo duomenų pateikimą teisės aktų nustatyta tvarka. Ūkio subjektų aplinkos monitoringo vykdymo atveju nustačius išmetamų teršalų ribinių verčių viršijimą arba gamtinės aplinkos komponentų kokybės pablogėjimą, ūkio subjektas turi imtis visų priemonių sumažinti taršą iki leidžiamų normatyvų.

12 ATASKAITOJE PATEIKTOS INFORMACIJOS NETECHNINĖ SANTRAUKA

Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projektas pradėtas rengti 2022 m. birželio mėn. vadovaujantis Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo VI skirsnio 27 straipsniu ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. gruodžio 16 d. įsakymu Nr. D1-1004 patvirtintais Regioninių ir savivaldybių atliekų prevencijos ir tvarkymo planų sudėties ir turinio, rengimo ir skelbimo reikalavimais.

Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projektas atnaujina Panevėžio regiono plėtros tarybos 2014 m. rugsėjo 9 d. sprendimu Nr. 51/4S-26 patvirtintą *Panevėžio regiono atliekų tvarkymo planą 2014–2020 m.*, numatant priemones, užtikrinančias *2021–2030 metų nacionalinio pažangos plane* bei *Valstybiniame atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plane (VAPTP)* nustatytų užduočių įgyvendinimą.

Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projekto rengimo organizatorius yra UAB Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centras Panevėžio regiono plėtros tarybos pavedimu.

Pagal su UAB Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centru pasirašytą sutartį, *Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano* projekto rengimo SPAV konsultantas yra UAB „Ekokonsultacijos“. SPAV procese subjektų teisėmis dalyvauja Panevėžio miesto savivaldybės administracija, Panevėžio rajono savivaldybės administracija, Biržų rajono savivaldybės administracija, Kupiškio rajono savivaldybės administracija, Pasvalio rajono savivaldybės administracija, Rokiškio rajono savivaldybės administracija, Aplinkos apsaugos agentūrai persiuntus *Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projekto* SPAV apimties nustatymo dokumentą LR aplinkos ministerijai, PAV ataskaita taip pat bus derinama su LR aplinkos ministerija, Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos Panevėžio departamentas, Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Panevėžio-Utenos teritorinis skyrius; Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos.

SPAV ataskaita parengta pagal *Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano* projektą ir SPAV apimties nustatymo dokumentą. Ataskaitoje aprašomos ir įvertinamos plano įgyvendinimo galimos reikšmingos pasekmės aplinkai, išsamiai nagrinėjami vertinimo apimties nustatymo dokumente numatyti klausimai.

Ataskaitos 2 skyriuje pateikiamas trumpas *Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projekto* aprašymas. Pagrindinis komunalinių atliekų tvarkymo Panevėžio regione tikslas – suderinti savivaldybių veiksmus organizuojant komunalinių atliekų tvarkymo sistemas ir steigiant kelioms savivaldybėms bendrus atliekų naudojimo ar šalinimo įrenginius. Vadovaujantis atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumu, komunalinių atliekų tvarkymo principais ir siekiant įgyvendinti komunalinių atliekų tvarkymo užduotis iki 2027 m., nustatomi šie Panevėžio regiono komunalinių atliekų tvarkymo tikslai ir uždaviniai iki 2027 m.:

- 1 tikslas. Bendradarbiaujant su atliekų turėtojais, ugdyti jų sąmoningumą ir atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų supratimą (keisti požiūrį, sumažinti, naudoti pakartotinai ir perdirbti).
- 2 tikslas. Mažinti susidarančių komunalinių atliekų kiekį ir šiukšlinimą.
- 3 tikslas. Didinti komunalinių atliekų rūšiuojamąjį surinkimą ir mažinti mišrių komunalinių (nerūšiuotų) atliekų kiekius.
- 4 tikslas. Užtikrinti aplinkos apsaugos ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkantį komunalinių atliekų tvarkymą.

Šiame skyriuje taip pat pateikiamos plano sąsajos su kitais Lietuvos Respublikos planais ir programomis, pvz., *Valstybiniu atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų planu*, *Panevėžio regiono 2014–2020 m. plėtros plano priemonių planu*.

Ataskaitos 3 skyriuje yra pateikiamos bendros Panevėžio regiono aplinkos charakteristikos ir jų sąsaja su komunalinių atliekų tvarkymu, vertinama kokia bus aplinkos būklė, jeigu *Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. planas* nebus įgyvendintas. Kadangi 2021 m. iki 21 proc. komunalinių atliekų buvo šalinta sąvartyne bei iki 23 proc. atliekų buvo naudojama energijos gamybai (deginama), todėl galime teigti, kad yra prarandami medžiaginiai ištekliai.

Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano įgyvendinimo priemonės pateiktos šio plano 4 skyriuje. Priemonių plane numatytos priemonės komunalinių atliekų tvarkymo uždaviniams spręsti, atsakingi vykdytojai, atlikimo terminai, prognozuojamas investicijų poreikis ir finansavimo šaltiniai. Plane didelis dėmesys skiriamas didelis dėmesys skiriamas atliekų prevencijai, maisto švaistymo ir šiukšlinimo mažinimui, pakartotiniam naudojimui, biologinių atliekų namudiniam

kompostavimui, maisto ir virtuvės atliekų, pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų, tekstilės bei kitų perdirbimui tinkamų komunalinių atliekų rūšiuojamajam surinkimui, vystoma rūšiuojamojo surinkimo sistema (konteineriais, plečiamas DGASA tinklas), apdorojamos atskirai surinktos biologinės atliekos (maisto atliekos ir žaliosios atliekos), išgaunant biodujas ir pagaminant kokybišką kompostą, likusių atliekų mechaninis ir biologinis apdorojimas, išskiriant daugiau perdirbimui tinkamų antrinių žaliavų, didelio gabarito ir statybinių atliekų apdorojimas, tik perdirbimui netinkamų ir energetinę vertę turinčių atliekų deginimas, komunalinių atliekų šalinimas sumažinamas iki nustatytų reikalavimų (8 proc. 2027 m.). Pagrindiniai regioninės atliekų tvarkymo infrastruktūros objektai, kurių įgyvendinimas numatytas plane, ir kurie bus pastatyti iki 2027 m. pabaigos – tai regioniniai maisto atliekų apdorojimo įrenginiai, regioninis atliekų paruošimo pakartotiniam naudojimui centras, kapinių, tekstilės ir kt. atliekų apdorojimo aikštelės, deginti skirtų komunalinių atliekų terminuoto laikymo aikštelės ir stoginė, 4 naujos DGASA (3 aikštelės kartu su žaliųjų atliekų apdorojimo aikštelėmis), Panevėžio mieste esančio DGASA pajėgumų išplėtimas. Naujų DGASA ir ŽAKA įrengimo klausimai bus sprendžiami savivaldybių lygmenyje, kurios įvertinus situaciją ieškos galimybių šių aikštelių įrengimui. Tik nusprendus šias aikšteles įrengti, bus pasirinktos tokios statybos vietos, kad šalia nebūtų saugomų ar kitų jautrių objektų ar teritorijų.

Ataskaitos 4 skyriuje pateikiama informacija apie planuojamų įrengti atliekų tvarkymo įrenginių vietas, t. y. teritorija, kuri gali būti reikšmingai paveikta, aplinkos charakteristikos.

Ataskaitos 5 skyriuje trumpai aprašytos su planu susijusios aplinkos apsaugos problemos. Rengiant *Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano* projektą, buvo identifikuotos 5 pagrindinės problemos, kurias būtina spręsti iki 2027 m.: (1) užtikrinti, kad atliekų susidarymo vietoje sutvarkytas biologinių atliekų ir rūšiuojamuoju būdu surinktas komunalinių atliekų kiekis 2023 m. sudarytų ne mažiau kaip 60 proc., 2024 m. – 65 proc., 2025 m. – 70 proc., 2026 m. – 75 proc., 2027 m. – 80 proc. susidariusių komunalinių atliekų kiekio; (2) iki 2024 m. aprūpinti namų ūkius biologinių atliekų surinkimo priemonėmis urbanizuotose vietovėse, kuriose gyventojų – daugiau nei 2000, arba užtikrinti kompostavimą šių atliekų susidarymo vietose; (3) iki 2025 m. aprūpinti gyventojus surinkimo priemonėmis butyje susidarantioms tekstilės atliekoms surinkti arba suteikti galimybę atliekų tvarkytojams aprūpinti gyventojus šiomis priemonėmis; (4) iki 2025 m. užtikrinti galimybę atiduoti atskirai surinktas butyje susidarantią pavojingąsias atliekas (išskyrus baterijų ir akumuliatorių atliekas); (5) iki 2027 m. išplėsti DGASA tinklą – kaimo vietovėse įrengti po vieną DGASA ne didesniu kaip 15 km atstumu nuo gyvenamųjų teritorijų, o miestuose – vieną DGASA 10 km atstumu tarp tokių aikštelių arba aprūpinančią bent 40 000 gyventojų.

Ataskaitos 6 skyriuje apibūdinami su plano projektu susiję tarptautiniu, Europos Sąjungos arba nacionaliniu lygmeniu nustatyti aplinkos apsaugos tikslai.

Ataskaitos 7 skyriuje pateiktas *Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projekto* (t. y. siūlomos alternatyvos) strateginis pasekmių aplinkai vertinimas pagal poveikio objektus ir pasekmių rūšį. Pagrindinės SPAV išvados:

- Įgyvendinus *Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano* projekte numatytas priemones ir užduotis (diegiant pakartotinį atliekų naudojimą, intensyvinant maisto atliekų, pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų bei kitų perdirbimui tinkamų komunalinių atliekų rūšiuojamąjį surinkimą ir perdirbimą, plečiant žaliųjų atliekų kompostavimą ir tik perdirbimui ar naudojimui netinkamas atliekas bus šalinamos sąvartyne, t.y. mažinant šalinamų atliekų kiekį sąvartynuose bei didesnę kiekį atliekų perdirbant), komunalinių atliekų tvarkymo pokyčiai lyginant su esama būkle turės teigiamą poveikį aplinkos orui ir klimato kaitai (t.y., atliekų

tvarkymo procesai sąlygos mažesnę šiltnamio dujų susidarymą, taupys atsinaujinančius ir neatsinaujinančius išteklius);

- Įgyvendinus atnaujinamo *Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano* projekte numatytas priemones ir užduotis, komunalinių atliekų tvarkymo pokyčiai lyginant su esama būkle neturės reikšmingo neigiamo poveikio paviršiniams ir požeminiams vandenims;
- Plečiant kompostuojamų žaliųjų atliekų (žolės, lapų, nugenėtų šakų ir pan.) pajėgumus bei pradėjus atskirai surinkti maisto ir virtuvės atliekas bei jas perdirbti, bus gaunamas aukštos kokybės kompostas – dirvos trąša, kuri naudojama dirvai tręšti, jos kokybei gerinti, taigi *Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano* projekto įgyvendinimas turės teigiamą poveikį dirvožemio kokybei.
- Kadangi atliekų perdirbimo ar naudojimo metu išsaugomi išteklių pakeičia gamtinius išteklius, kurie turėtų būti išgaunami, todėl siūlomų alternatyvų atveju numatomas teigiamas poveikis neatsinaujinantiems ir atsinaujinantiems gamtos ištekliams (mažinant iškastinio (neatsinaujinančio) kuro vartojimą ir pirminių žaliavų naudojimą).
- Dalis *Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano* projekte numatytų įrenginių bus įrengti Panevėžio regiono nepavojingų atliekų sąvartyno teritorijoje. Todėl šių atliekų tvarkymo įrenginių teritorija į saugomas teritorijas nepatenka ir jose nėra kultūros paveldo objektų. Dalies naujai planuojamų DGASA įrengimo vietos dar nėra tiksliai žinomos. Tik Kupiškio raj., Pasvalio raj. ir Panevėžio raj. savivaldybėms nusprendus šias aikšteles įrengti, bus pasirinktos tokios statybos vietos, kad šalia nebūtų saugomų ar kitų jautrių objektų ar teritorijų. Numatoma komunalinių atliekų pirminio rūšiavimo konteineriais sistemos plėtra bus vykdoma tik pas atliekų turėtojus, t. y. urbanizuotose teritorijose, todėl komunalinių atliekų tvarkymo pokyčiai lyginant su esama būkle neturės reikšmingo neigiamo poveikio biologinei įvairovei, saugomoms teritorijoms ir kultūros paveldui.
- Kraštovaizdžiui atliekų tvarkymo įrenginiai daro neigiamą poveikį dėl žemės plotų užėmimo, žemėnaudos pakeitimo, sukelia vizualinę taršą, suvaržo gretimų žemių naudojimą. Įgyvendinus siūlomą alternatyvą, esamo Panevėžio regiono nepavojingų atliekų sąvartyno, ploto nereikės didinti, nes plečiant atliekų rūšiuojamąjį surinkimą, o likusias mišrias komunalines atliekas pirmiausiai tvarkant regioniniuose mechaninio biologinio apdorojimo įrenginiuose sumažės į sąvartyną patenkančių atliekų kiekis, todėl tikėtinos reikšmingos teigiamos pasekmės.
- *Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano* projekte numatytiems įrenginiams arba jau yra nustatytas SAZ dydis, arba bus nustatytas, todėl daroma išvada, kad siūlomos alternatyvos atveju neigiamo poveikio materialiniams antropogeniniams ištekliams nebus.
- Didžiausią neigiamą poveikį visuomenės sveikatai ir gerovei gali daryti šiukšlinimas, didėjantys netvarkomų atliekų kiekiai, atliekų sąvartynai. Kadangi *Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano* projekte numatyta atliekų prevencija, šiukšlinimo mažinimas, daiktų pakartotinis naudojimas, didesnis atliekų perdirbimas daroma išvada, kad siūlomos alternatyvos atveju bus daromas teigiamas poveikis visuomenės sveikatai. Be to, atliekų tvarkymo sistemos tobulinimas visuomet siejamas su aukštesnių higienos reikalavimų užtikrinimu, mažesne aplinkos tarša ir mažesniu neigiamu poveikiu visuomenės sveikatai ir gerovei.

Ataskaitos 8 skyriuje aprašytos priemonės *Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano* įgyvendinimo reikšmingoms neigiamoms pasekmėms aplinkai išvengti, sumažinti ir kompensuoti. Šios priemonės susijusios su komunalinių atliekų tvarkymo sistemų organizavimu ir su galimomis neigiamomis pasekmėmis aplinkai statant ir eksploatuojant atliekų tvarkymo infrastruktūrą.

Ataskaitos 9 skyriuje aprašytos ir įvertintos dvi alternatyvos nulinė bei siūloma alternatyva:

- 1) **„Nulinė“ alternatyva** – galioja Panevėžio regiono plėtros tarybos 2014 m. rugsėjo 9 d. sprendimu Nr.51/4S-26 patvirtinto Panevėžio regiono atliekų tvarkymo plano 2014–2020 m. sprendiniai ir komunalinių atliekų tvarkymo būdai išlieka panašūs kaip esamos situacijos, t. y. didžioji dalis komunalinių atliekų panaudojama (perdirbama bei panaudojama energijos gamybai) (apie 84 proc. susidariusių ir surinktų komunalinių atliekų), o sąvartyne šalinama apie 16 proc.
- 2) **Pirma alternatyva – Siūloma alternatyva** – didelis dėmesys skiriamas atliekų prevencijai, maisto švaistymo ir šiukšlinimo mažinimui, pakartotiniam naudojimui, biologinių atliekų namudiniam kompostavimui, maisto atliekų, pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų, tekstilės bei kitų perdirbimui tinkamų komunalinių atliekų rūšiuojamajam surinkimui, vystoma rūšiuojamojo surinkimo sistema (konteineriais, plečiamas DGASA tinklas), apdorojamos atskirai surinktos biologinės atliekos (maisto ir virtuvės atliekos ir žaliosios atliekos), išgaunant biodujas ir pagaminant kokybišką kompostą, likusių atliekų mechaninis ir biologinis apdorojimas, išskiriant daugiau perdirbimui tinkamų antrinių žaliavų, didelio gabarito ir statybinių atliekų apdorojimas, tik perdirbimui netinkamų ir energetinę vertę turinčių atliekų deginimas, komunalinių atliekų šalinimas sumažinamas iki nustatytų reikalavimų (8 proc. 2027 m.).

SPAV alternatyvų palyginimas pagal pasekmes aplinkai pateiktas **Lentelė 18**. SPAV ataskaitoje nagrinėtos I alternatyvos atveju, komunalinių atliekų tvarkymo sprendiniai yra priimtini, nes jie ženkliai pagerins aplinkos būklę, lyginant su esama situacija. Numatytos priemonės išplės atskirą atliekų surinkimą ir perdirbimą bei šalinamų komunalinių atliekų kiekio sumažinimą nuo 21 proc. iki 8 proc. 2027 m.

Ataskaitos 10 skyriuje trumpai apibūdinti sunkumai, su kuriais susidurta atliekant SPAV. Pagrindinis sunkumas, su kuriuo buvo susidurta atliekant vertinimą, susijęs su susistemintos informacijos apie atliekų tvarkymo sektoriaus poveikį atskiriems aplinkos komponentams ir visuomenės sveikatai nebuvimu.

Ataskaitos 11 skyriuje pateiktos *Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano* įgyvendinimo stebėsenos (monitoringo) priemonės. Plano įgyvendinimą vertins jame nurodytos institucijos (pagal kompetenciją) periodiškai po kiekvienų kalendorinių metų pagal tokius kriterijus:

- kaip vykdomos atitinkamų kalendorinių metų *Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano* įgyvendinimo priemonės, kurios pateiktos Plano Lentelė 44.
- kaip vykdomos atitinkamų kalendorinių metų Valstybinio atliekų tvarkymo 2021-2027 metų plano komunalinių atliekų tvarkymo užduotys (užpildoma **Lentelė 19**).

Atskirų atliekų tvarkymo įrenginių poveikis aplinkai bus stebimas vykdant ūkio subjektų aplinkos monitoringą teisės aktų nustatyta tvarka.

Ataskaitos prieduose pateiktas *Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projektas* (1 priedas), SPAV apimties nustatymo dokumento derinimo su subjektais dokumentai (2

priedas), Plano ryšys su kitais strateginiais dokumentais (3 priedas); visuomenės informavimo ir konsultacijų su visuomene dokumentai (4 priedas).

13 VISUOMENĖS DALYVAVIMAS

Šiame skyriuje pateikta informacija apie visuomenės dalyvavimą viso SPAV proceso metu.

Informacija apie SPAV proceso pradžią 2022 m. gruodžio 8 d. paskelbta UAB Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centro internetiniame puslapyje (žr. 4 priedą):

SPAV apimties nustatymo dokumentas buvo parengtas ir 2022 m. gruodžio 8 d. išsiųstas derinimui vertinimo subjektams. Gautos SPAV subjektų išvados pateiktos šios SPAV ataskaitos 2 priede.

SPAV ataskaita parengta 2023 m. vasario mėn. Informacija apie supažindinimą su šia SPAV ataskaita paskelbta:

- 2023 m. vasario 23 d. Panevėžio RATC internetiniame puslapyje;
- 2023 m. vasario 23 d. Panevėžio miesto, Panevėžio, Biržų, Kupiškio, Pasvalio ir Rokiškio rajonų savivaldybių internetiniuose puslapiuose;
- 2023 m. vasario 23 d. dienraštyje „Lietuvos rytas“

Visuomenei suteikta galimybė susipažinti su SPAV ataskaita *Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projektu* plano organizatoriaus – Panevėžio RATC patalpose ir Panevėžio RATC internetiniame puslapyje.

Viešas susirinkimas, kurio metu bus viešai supažindinta su SPAV ataskaita ir *Panevėžio regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projektu*, įvyks 2023 m. kovo 23 d. 16:00 val. internetinės vaizdo transliacijos būdu, prisijungimo adresas: <https://us02web.zoom.us/j/87660160601?pwd=QzhhdCtjcmNnMXU4cHMzUzJCYTRJdz09>

(prisijungimo ID Zoom platformoje: 876 6016 0601, kodas: 647539) arba atvykus į Panevėžio RATC posėdžių salę, adresu Beržų g. 3, Panevėžys.

Viešo supažindinimo protokolas kartu su kitais visuomenės informavimo ir konsultacijų su visuomene dokumentais bus pateiktas šios ataskaitos 4 priede.

14 PRIEDAI

Priedas	Pavadinimas
1 PRIEDAS	PANEVĖŽIO REGIONO ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR TVARKYMO 2021–2027 M. PLANO PROJEKTAS
2 PRIEDAS	SPAV APIMTIES NUSTATYMO DOKUMENTO DERINIMO SU SUBJEKTAIS DOKUMENTAI
3 PRIEDAS	PLANO RYŠYS SU KITAIŠ STRATEGINIAIS DOKUMANTAIS
4 PRIEDAS	VISUOMENĖS INFORMAVIMO IR KONSULTACIJŲ SU VISUOMENE DOKUMENTAI